

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

Využití operativně pátracích prostředků k získání důkazů v trestním řízení

Bakalářská práce

The Use of Operational Investigative Means to Gain Proof in Criminal Proceedings

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Vlastimil FIEDLER

AUTOR PRÁCE

Ing. Peter KORBEL

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Liberci, dne 03.02.2021

Ing. Peter KORBEL

.....

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu mé bakalářské práce, Mgr. Vlastimilu Fiedlerovi, který souhlasil s jejím vedením a který si vždy ve svém nabitém programu našel čas a poskytl mi cenné rady a doporučení.

Také bych rád poděkoval vedoucímu 1. operatívneho oddelenia, kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva, Policajného zboru v Liptovskom Mikuláši, mjr. Mgr. Jozefovi Bargelovi, za poskytnutí upřesňujících informací v rámci využívání OPČ při předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, která je užívaná policejním orgánem na území Slovenské republiky.

ANOTACE

Bakalářská práce pojednává o využití operativně pátracích prostředků k získávání důkazních prostředků v trestním řízení. Policie plní mnoho úkolů, které jsou jí svěřeny a ke kterým řadíme předcházení, odhalování, objasňování a vyšetřování trestných činů. Při své činnosti je policie mnohdy odkázána na podněty a oznámení ze strany veřejnosti. Mezi prostředky operativně pátrací činnosti řadíme operativně pátrací prostředky, podpůrné operativně pátrací prostředky, úkony prováděné utajovaným způsobem a opatření k zabezpečení ochrany operativně pátrací činnosti. Tato bakalářská práce si klade za úkol charakterizovat tyto nástroje, charakterizovat historický vývoj a porovnat současný stav těchto nástrojů v České a Slovenské republice.

KLÍČOVÁ SLOVA

operativně pátrací činnost, předstíraný převod, sledování osob a věcí, agent, informátor, krycí doklady, zabezpečovací technika

ANNOTATION

The Bachelor thesis deals with the operational searching means in order to obtain evidence in the criminal procedure. Police carry out and are in charge of multiple activities including prevention, detecting and investigating criminal offences. Very often Police have to rely on initiatives and reports from the public. They are carried out in a secret way and are used to obtain evidence in criminal procedure, i.e. operational searching activities. Operational searching activities cover operational searching means, supporting operational searching means, operations carried out in secret and measures for securing the protection of operational searching activities. The aim of the submitted Bachelor thesis is to characterise these tools, characterise their historical development and compare the state of the art of these tools in the Czech Republic and the Slovak Republic.

KEYWORDS

operational searching means, pretended transfer, monitoring and interception of individuals and objects, agent, informant, cover documents, security technology

Obsah

1. ÚVOD	7
2. HISTORICKÝ VÝVOJ	10
2.1 OBDOBÍ 1945 – 1989	10
2.2 OBDOBÍ PO ROCE 1989.....	14
3. PROSTŘEDKY OPERATIVNĚ PÁTRACÍ ČINNOSTI V SOUČASNOSTI.....	20
4. OBECNÉ PODMÍNKY POUŽÍVÁNÍ OPERATIVNĚ PÁTRACÍCH PROSTŘEDKŮ.....	27
4.1 POVĚŘENÝ POLICEJNÍ ORGÁN, OPRÁVNĚNÉ ÚTVARY V PČR A OPRÁVNĚNÝ POLICISTA	29
4.2 ÚMYSLNÝ TRESTNÝ ČIN.....	30
4.3 POVOLENÍ K PROVÁDĚNÍ OPERATIVNĚ PÁTRACÍHO PROSTŘEDKU	31
4.4 ZÁKLADNÍ ZÁSADY PŘI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ OPČ	32
4.4.1 <i>Zásada zákonnosti</i>	32
4.4.2 <i>Zásada zdrženlivosti a přiměřenosti</i>	33
4.4.3 <i>Zásada cílevědomosti</i>	33
4.4.4 <i>Zásada efektivnosti</i>	33
4.4.5 <i>Zásada utajenosti</i>	34
4.4.6 <i>Zásada ostražitosti</i>	34
4.4.7 <i>Zásada etiky postupu</i>	34
5. OPERATIVNĚ PÁTRACÍ PROSTŘEDKY	35
5.1 PŘEDSTÍRANÝ PŘEVOD	35
5.1.1 <i>Předmět předstíraného převodu</i>	36
5.1.2 <i>Povolení k provedení předstíraného převodu</i>	37
5.1.3 <i>Záznam o předstíraném převodu</i>	37
5.2 SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ.....	38
5.2.1 <i>Typy sledování osob a věcí</i>	39
5.2.2 <i>Povolení k provedení sledování osob a věcí</i>	39
5.2.3 <i>Záznam o sledování osob a věcí</i>	41
5.3 POUŽITÍ AGENTA.....	41
5.3.1 <i>Obecné podmínky použití agenta</i>	42
5.3.2 <i>Osoba agenta</i>	42
5.3.3 <i>Povolení k použití agenta a jeho kontrola</i>	43
5.3.4 <i>Beztrestnost agenta</i>	45
6. PODPŮRNÉ OPERATIVNĚ PÁTRACÍ PROSTŘEDKY	46
6.1 INFORMÁTOR.....	46

6.2	KRYCÍ PROSTŘEDKY	48
6.3	ZABEZPEČOVACÍ TECHNIKA	50
6.4	ZVLÁŠTNÍ FINANČNÍ PROSTŘEDKY	51
7.	OPATŘENÍ K ZABEZPEČENÍ OCHRANY OPČ	51
8.	ÚKONY PROVÁDĚNÉ UTAJOVANÝM ZPŮSOBEM	53
8.1	ZADRŽENÍ ZÁSILKY	54
8.2	OTEVŘENÍ ZÁSILKY	54
8.3	ZÁMĚNA ZÁSILKY	55
8.4	SLEDOVÁNÍ ZÁSILKY	55
8.5	ODPOSLECH A ZÁZNAM TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU	56
8.5.1	<i>Odposlech a záznam telekomunikačního provozu .....</i>	<i>56</i>
8.5.2	<i>Zjištění údajů o telekomunikačním provozu .....</i>	<i>57</i>
9.	SROVNÁNÍ OPČ V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICE	58
10.	KONTROLA OPČ	62
10.1	VNITŘNÍ KONTROLNÍ MECHANISMY	63
10.2	VNĚJŠÍ KONTROLNÍ MECHANISMY	64
11.	KAZUISTIKA	71
12.	ZÁVĚR	82
13.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	84
13.1	MONOGRAFIE	84
13.2	ČASOPISECKÉ ČLÁNKY	84
13.3	ZÁKONNÁ ÚPRAVA A INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ	85
13.4	WEBOVÉ STRÁNKY A ELEKTRONICKÉ ZDROJE	87
14.	SEZNAM PŘÍLOH	88

1. ÚVOD

Ke své Bakalářské práci jsem si zvolil téma „Využití operativně pátracích prostředků“ k získávání důkazů v trestním řízení. Jedním z mnoha úkolů, které byly svěřeny Policii ČR je předcházení, odhalování, objasňování a vyšetřování trestných činů. Za tímto účelem má policie vytvořené určité strategie, vědecky podložené metody, postupy a nástroje, které jí umožňují účinně bojovat a potírat kriminalitu. Při své činnosti se policie zaměřuje na podněty od obyvatelstva, které následně prověřuje a zjišťuje, zda byl spáchán trestný čin a v kladném případě zjišťuje jeho pachatele. Veškeré své kroky provádí v souladu se zákonem. Tyto podněty jsou odvislé také od tolerančního prahu oznamovatele. V naší společnosti existují jednání, která jasně naplňují znaky skutkové podstaty trestného činu, ale vůbec se neoznamují, vyznačují se vysokou mírou tolerance. Mám zde na mysli ochranu duševního vlastnictví (autorská práva, průmyslové vlastnictví). Na druhé straně jsou pak taková jednání, vůči nimž je tolerance nulová. Takováto jednání jsou vždy oznámena, jejich latence je velmi malá. Jedná se například o vraždu, loupež, krádež atd. Policie nemůže při své činnosti spoléhat pouze na oznámení pocházející od obyvatelstva. Předcházet, odhalovat, objasňovat a vyšetřovat trestnou činnost musí být policie schopna i na základě vlastní činnosti. Za tímto účelem jsou jí zákonem svěřeny určité specifické nástroje.

V rámci přípravného řízení si policejní orgán zákonným způsobem opatřuje důkazní prostředky, které jsou později užity v řízení před soudem. Důkazní prostředky jsou opatřovány klasickými postupy a časem ověřenými způsoby, ohledáním místa činu, výslechy svědků a obviněných, znaleckými posudky atd. Zde se tedy policie opírá a využívá odborných poznatků z oblasti kriminalistiky, kriminalistické techniky, kriminalistické taktiky a metodiky vyšetřování. Kromě těchto klasických metod a postupů byly policii svěřeny i nástroje, jenž se aplikují utajovaným způsobem a které jí umožňují opatřovat další důkazní prostředky. Tyto nástroje prošly určitým historickým vývojem a jejich současná podoba nebude určitě konečná. V této oblasti bude neustále docházet k jejich vývoji a úpravám tak, aby byly co nejefektivnější pro boj se sofistikovanou a vysoce organizovanou trestnou činností.

Tato práce si klade za úkol poskytnout ucelený přehled o Operativně pátrací činnosti užívané orgány činnými v trestním řízení. Práce pojednává o Operativně pátracích prostředcích (dále jen OPP), Podpůrných operativně pátracích prostředcích (dále jen POPP), Úkonech prováděných utajovaným způsobem (dále jen ÚPUZ) a Opatřeních k zabezpečení ochrany operativně pátrací činnosti (dále jen OZO). Co si pod těmito názvy představit? Jak je tato problematika legislativně řešena? Všechny tyto činnosti se provádí utajovaným způsobem, jinak by takováto činnost postrádala smysl. Pachatel nebo skupina pachatelů si nesmí být vědoma skutečnosti, že je v hledáčku orgánů činných v trestním řízení a že jsou o jejich protiprávní činnosti sbírané informace, které budou později použity v trestním řízení proti nim. S ohledem na rozsah těchto činností postihnout celou problematiku do hloubky není v této práci možné a není to ani cílem. Práce je rozdělena do několika kapitol.

První z nich je určena historickému vývoji. Tak jak se vyvíjí trestná činnost, způsoby provedení, zastírání jednání, tak se vyvíjí i prostředky, které proti ní bojují. Mít na paměti, že policie je tzv. ta druhá, tedy reaguje pouze na vzniklou situaci a musí se přizpůsobovat vývoji a trendům trestné činnosti. Pohled na historii je rozdělen na dvě velká období. Na to období před rokem 1989, kdy zde vládl komunistický režim, teror a represe a pak to po roce 1989, kdy došlo k uvolnění společenských poměrů, k přechodu na tržní ekonomiku, otevření se světu, přechod k demokracii k právnímu státu, kdy je moc rozdělena, aby nedocházelo k jejímu zneužití. Další část práce pojednává o operativně pátracích činnostech v současnosti, je zde uveden jejich výčet. Dále jsou uvedeny určité podmínky a zásady, které se prolínají operativně pátrací činností. V dalších kapitolách jsou podrobněji rozvedeny jednotlivé prostředky operativně pátrací činnosti. Prostředky operativně pátrací činnosti (dále jen OPČ) jsou užívány i Policií Slovenské republiky. Dlouhé roky jsme existovali jako jeden stát, a tak by bylo zajímavé provést srovnání vývoje, resp. současný stav, v rámci našich právních systémů. Předposlední kapitola pojednává o kontrolních mechanismech. Při užívání OPČ dochází k zásahům do zaručených práv a svobod osob, které jsou chráněny Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod. Aby nedocházelo ke zneužívání, resp. nadužívání těchto prostředků, je důležitá jejich kontrola. Za tímto účelem byly

vytvořeny kontrolní mechanismy, mezi něž řadíme i systém MU_II (tzv. malé ucho)¹.

Aby čtenář, resp. nezasvěcená osoba pochopila, co lze získat a proč se vůbec operativně pátrací činnost provádí, uvedu v jedné z kapitol této bakalářské práce konkrétní případovou studii (kazuistika).

---

¹ MU_II (tzv. malé ucho) jedná se o celostátní automatizovaný analyticko - statistický systém, který zpracovává údaje o ukončených úkonech (odposlech a záznam telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí), které byly provedeny na základě žádosti oprávněného subjektu. O tomto systému je pojednáno v kapitole 10.2 Vnější kontrolní mechanismy.

2. Historický vývoj

Prostředky operativně pátrací činnosti, tj. operativně pátrací prostředky, podpůrné operativně pátrací prostředky, úkony prováděné utajovaným způsobem (operativně pátrací opatření) a opatření k zabezpečení ochrany, neměly vždy stejnou podobu, jak je tomu v současnosti. Můžeme také říct, že nebyly vždy upraveny zákonnými normami, upraveny v trestním řádu nebo v zákoně o Policii. Tyto prostředky si prošly určitým historickým vývojem, který byl do značné míry ovlivněn vědecko – technickým pokrokem společnosti, skladbou a charakterem trestné činnosti a také politickým zřízením. Po první světové válce a rozpadu Rakousko – uherské monarchie byla potřeba převzít bezpečnostní aparát a dále ho rozvíjet. V této oblasti není možné začít „stavět na zelené louce“. Národní shromáždění Československé republiky se usneslo na zákoně, kterým vznikl legitimní útvar, který působil na celém území republiky. Jednalo se o četnictvo.

„Četnictvo republiky Československé jest vojensky organizovaný sbor strážný, jenž určen jest k tomu, aby podle stávajících zákonných předpisů a podle nařízení příslušných úřadů státních udržoval v celém území Československé republiky veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost“².

V průběhu prvních dvaceti let existence četnictva došlo k jeho rozmachu a zdokonalování, zaváděly se nové metody, využívaly se nové prostředky, vytvářela se řídicí struktura, vznikaly nové útvary (silniční kontrolní stanice, četnické letecké hlídky atd.). Rozmach tohoto vývoje byl zabrzděn druhou světovou válkou. Po válce dochází v osvobozeném Československu k budování nového bezpečnostního sboru. Tímto novým sborem je SNB, Sbor národní bezpečnosti, jehož oprávnění a povinnosti upravuje zákon³. Historický vývoj operativní techniky a operativní činnosti můžeme rozdělit na dvě časová období. To první je období 1945 - 1989 a druhé 1989 – současnost.

2.1 Období 1945 – 1989

V roce 1945 vzniká na našem území nový bezpečnostní aparát, Sbor národní bezpečnosti. Myšlenky a podoba nového sboru, byla formována již

---

² § 1 zákon č. 299/1920 Sb., o četnictvu v posledním znění

³ zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti v posledním znění

ve válečném období. Jednalo se o jednotný vojensky organizovaný ozbrojený sbor, jehož příslušníci podléhali vojenským soudům a vojenským trestním zákonům⁴. Úkolem tohoto sboru bylo chránit veřejnou bezpečnost, ústavní zřízení, lidová práva a svobody, chránit bezpečnost osob a bezpečnost veřejného i soukromého majetku, bdít nad veřejným pořádkem. Další úkoly byly stanoveny vládními nařízeními⁵. Sbor byl tvořen pořádkovou složkou, která vykonávala bezpečnostní a pořádkovou službu, kriminální složkou, která vykonávala stíhání trestných činů, které nebyly namířeny proti státu. Dále státně bezpečnostní složkou, jejímž úkolem bylo stíhat trestné činy namířené proti státu⁶. Ke sboru bylo přiřazeno bezpečnostní letectvo, jeho činnost byla upravena směrnicemi ministra vnitra v dohodě s ministrem národní obrany⁷. Poslední složkou, která byla součástí SNB, byla zpravodajská služba⁸. SNB se stává jedním z důležitých pilířů upevnování politické moci v Československu. Postupným organizačním vývojem byl Sbor národní bezpečnosti tvořen dvěma oborově samostatnými složkami:

1) Veřejná bezpečnost (VB) – složka pořádková a kriminální

2) Státní bezpečnost (StB) – složka státně bezpečnostní a zpravodajská⁹

Při pohledu do minulosti i současnosti vidíme, že si každý stát vytváří bezpečnostní složky, které mají za úkol ochraňovat veřejný pořádek a bezpečnost osob, chránit majetek, plnit úkoly, které vyplývají z jiných právních předpisů. Dále si vytváří složky, které provádějí zpravodajskou činnost, sběr informací, a to k ochraně ústavního zřízení, ochraně významných ekonomických zájmů, k ochraně bezpečnosti a obraně státu. V době totality byla StB tajnou politickou policií, jejíž činnost byla utajována. Oprávnění ani povinnosti této samostatné složky Sboru národní bezpečnosti nebyly upraveny zákonem. Její činnost i využívané prostředky byly řízeny pouze rozkazy a nařízeními ministra vnitra, z pohledu práva pak pouze podzákonnými právními normami. Státní bezpečnost měla za úkol bojovat proti „vnějšímu“ a „vnitřnímu“ nepříteli, zabraňovat únikům státního tajemství. K získávání informací byla vytvářena agenturní síť, kterou

---

⁴ § 7 odst. 1, § 8 odst. 1 zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti v posledním znění

⁵ § 5 odst. 1 zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti v posledním znění

⁶ § 8 odst. 4 zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti v posledním znění

⁷ § 9 zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti v posledním znění

⁸ § 34 zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti v posledním znění

⁹ Ibadatelna.cz: *dokumentální portál o státní bezpečnosti* [online]. [cit. 3.9.2021]., dostupné z: <https://ibadatelna.cz/cs/slovník/sbor-narodni-bezpecnosti>

tvořili dobrovolní nebo přinucení spolupracovníci. Tito lidé plnili různé úkoly, které jim byly svěřeny: „**agent**“ – tajný spolupracovník, cizí státní příslušník/čs. občan/čs. emigrant, který byl získán k tajné a vědomé spolupráci, měl možnost plnit rozvědné úkoly, udržovat konspirativní spojení atd., „**rezident**“ – byl to představitel a zástupce rozvědných orgánů ministerstva vnitra na čs., zastupitelských úřadech v zahraničí, „**důvěrník**“ – čs. státní občan, který byl plně oddaný socialistickému zřízení, měl kvalifikaci a schopnosti¹⁰. Podle směru působení zpravodajské činnosti byla v StB vytvořena: „**rozvědka**“ – prováděla výzvědnou a špionážní činnost hospodářského nebo vědeckotechnického charakteru a dále diskreditační a dezinformační činnost, „**kontrarozvědka**“ – bojovala proti tzv. „**vnějšímu nepříteli**“, proti činnosti zahraničních rozvědek a jejím spolupracovníkům na území Československa, také působila proti tzv. „**vnitřnímu nepříteli**“ při jeho pokusech o rozvrácení socialistického zřízení¹¹.

Struktura StB se v době její existence několikrát změnila, a to samozřejmě na základě aktuálních požadavků a řešených věcí. Podoba organizační struktury StB, jednotlivé správy, odbory i jejich pracovní náplň byly utajovány a o jejich podobě se dozvídáme pouze z archivů. K získávání zpravodajských informací byly využívány operativně technické prostředky. Rozvědka i kontrarozvědka tak mohla plnit úkoly, které jí byly zadány. Zákony upravující činnost Sboru národní bezpečnosti a ani zákon o trestním řízení soudním (trestní řád) nedefinoval, neupravoval a nestanovoval zákonné podmínky pro použití operativní techniky. V rámci zákona o trestním řízení soudním (trestní řád) je v pátém oddílu upraveno zadržení a otevření zásilek¹².

Pod operativní technikou si lze představit zařízení, která umožňovala utajené pořizování obrazových záznamů (tajné fotografování, resp. filmování, tajné pozorování), zvukových záznamů (krátkodobý nebo dlouhodobý odposlech, telefonní odposlech a kontrola dálnopisného spojení), zjišťování informací z písemností (prověrka korespondence, chemická prověrka korespondence)

---

¹⁰ Ibadatelna.cz: *dokumentační portál o státní bezpečnosti* [online]. [cit. 3.9.2021]., dostupné z: <https://ibadatelna.cz/cs/slovník>

¹¹ Ibadatelna.cz: *dokumentační portál o státní bezpečnosti* [online]. [cit. 3.9.2021]., dostupné z: <https://ibadatelna.cz/cs/slovník>

¹² § 96, § 97 zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

a pronikání do uzavřených prostor (tajná technická prohlídka, výjem)¹³. Pravomoc pro schvalování nasazení operativní techniky se odvíjela od významu a náročnosti jejího nasazení. Posuzoval se význam sledovaného objektu (osoba, místo). Schvalování bylo v kompetenci krajských velitelů StB a krajských velitelství StB, u vyššího významu sledovaného objektu toto nasazení schvalovali velitelé sektorů StB, velitel StB, ministr vnitra nebo náměstci¹⁴. Používání a nasazování operativní techniky bylo upraveno předpisy interní povahy, jednalo se o směrnice a rozkazy. Tyto byly mnohdy vágně formulovány, neexistoval k nim žádný soudní výklad a pracovníci StB si je mnohdy vykládali po svém. Operativní technika měla být nasazena pouze ve striktně odůvodněných případech, a to k získání požadovaných informací. Její nasazení mělo být i časově omezeno. Dne 27.12.1955 byl tehdeším ministrem vnitra vydán tajný rozkaz č. 212 upravující operativní techniku. Byla to „Směrnice o použití operativní techniky (A-OPER-IX-1)“, účinnost od 01.01.1956, vydaná jako služební kniha¹⁵. Písemnost byla vedena v nejvyšším stupni utajení (PT – přísně tajné), byla to písemnost vysokého významu. Účelem a smyslem operativní techniky bylo získávání důležitých informací pro odhalování a usvědčování protistátních živlů a při boji s agenty imperialistických rozvědek. Dále následoval výčet operativní techniky a jejích krycích názvů. Byla to tajná opatření, podléhající schvalovacímu procesu. Každý případ vyzrazení bylo nutno hlásit jako mimořádnou událost. Prostředky operativní techniky: „**tajný odposlech**“ – krycí název „úkon sto tři“, „**přechodný odposlech**“ – krycí název „úkon padesát dva“ „**tajný výjem**“ – krycí název „úkon sedmdesát sedm“, „**tajné kompromitující fotofilmování**“ – krycí název „třista třicet“, „**telefonní odposlech**“ – krycí název „úkon dvěstě dvacet“, „**speciální technika**“, „**chemická expertíza**“.

Základní úkony, mezi něž je zařazen úkon „103“, „77“, „330“, byly použity v průběhu agenturně operativního rozpracování a prováděla je IX. správa MV s působností pro všechny Krajské správy Ministerstva vnitra, 9. odbor Krajské

---

¹³ Ibadatelna.cz: *dokumentační portál o státní bezpečnosti* [online]. [cit. 3.9.2021]., dostupné z: <https://ibadatelna.cz/cs/slovník/operativni-technika>

¹⁴ POVOLNÝ, Daniel. *Operativní technika v rukou StB*. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001, ISBN 80-902885-3-7, str. 5

¹⁵ ustrcr.cz: *Ústav pro studium totalitních režimů* [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/zpravodajska-technika/trmv212-cl216-1955.pdf>

správy – MV v Brně, 9. odbor Krajské správy – MV v Bratislavě. Výjimku měl 9. odbor Krajské Správy – MV Ostrava, který byl oprávněn provádět všechny úkony na svém území¹⁶. V souvislosti s novou reorganizací operativně technických součástí byla ministrem vnitra dne 05.11.1964 vydána „Směrnice o používání operativní techniky (A-OPER-VI-1)“¹⁷. V Hlavě 2. této směrnice, byl uveden výčet operativně technických opatření: „**dlouhodobý tajný odposlech**“ – C-7, „**krátkodobý nebo jednorázový tajný odposlech**“ – H-8, „**tajný telefonní odposlech a kontrola dálkopisných spojů**“ – E-4, „**tajný výjem věcí**“ – G-9, „**tajné fotografování nebo filmování**“ – F-5, „**tajné pozorování**“ – F-6, „**radioprověrka k odhalení nelegálního radiového vysílání**“ – R-1, „**radioprověrka k odhalení jednostranného radiového spojení**“ – R-2, „**prověrka poštovní korespondence**“ – K-3.

Obr.1 Kamera pro skryté sledování¹⁸.

Obr.2 Zvukové záznamové zařízení MH-61 ruské výroby, drátkofon¹⁹.

2.2 Období po roce 1989

Rok 1989 se nesl ve znamení velkých společensko - politických změn. Tyto změny se dotkly i bezpečnostního aparátu našeho státu, kdy dochází k jeho

¹⁶ ustrcr.cz: *Ústav pro studium totalitních režimů* [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/zpravodajska-technika/trmv212-cl216-1955.pdf>, str. 9

¹⁷ ustrcr.cz: *Ústav pro studium totalitních režimů* [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/zpravodajska-technika/rmv45-cl45-1964.pdf>

¹⁸ Technika v diktaturách: *Sledovací zařízení pro skryté natáčení* [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://vtava.rozhlas.cz/technika-v-diktaturach-goebelsova-tlama-originalni-pruklep-charty-77-i-sledovaci-8095122>

¹⁹ Sbazar.cz: *Záznamové zařízení zvuku tzv. Drátkofon* [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://www.sbazar.cz/cipera.josef/detail/78619527-dratofon>

odpolitizování a k demokratizaci právního řádu. Státní bezpečnost byla rozkazem tehdejšího ministra vnitra JUDr. Richarda Sachera zrušena a Veřejná bezpečnost byla transformovaná v nový bezpečnostní sbor. Byla vytvořena Policie České republiky. Povinnosti a oprávnění tohoto nového bezpečnostního sboru byly upraveny zákonem ZoP²⁰, který nabyl účinnosti od 15.07.1991. V tomto zákoně jsme se poprvé oficiálně setkali s právní úpravou operativně pátracích prostředků a operativní techniky. Tato problematika tedy není řešena pouze podzákonnými normami. Dochází k budování právního státu, všechny právní normy musí být v souladu s ústavním pořádkem. Veřejná moc omezuje sama sebe, stanovuje si jasná a transparentní pravidla a dbá na dodržování lidských práv a svobod. Za určitých podmínek může být do těchto práv zasáhnuto.

S polistopadovými událostmi, které s sebou přinesly pozitivní společenské změny, dochází ke strmému nárůstu registrované trestné činnosti (viz. Příloha č.1, dynamika registrované kriminality v ČR v letech 1989 – 2020). Otvíráme se světu, můžeme cestovat do zahraničí a jiní lidé mohou cestovat k nám. Začínáme být zajímaví pro různé zločinecké skupiny, které v nás vidí veliký potenciál (nové trhy a prostor). Před rokem 1989 byla naše republika pouze tranzitní zemí pro obchod s drogami nebo se zbraněmi. Po roce 1989 už nejsme pouze tranzitní zemí, ale zemí cílovou. Začínáme se setkávat s pojmem organizovaný zločin²¹, s jeho formami a hlavně s jeho škodlivostí pro řádné fungování celé společnosti. Zákonodárce stál před nelehkým úkolem a musel reagovat na tento negativní společenský vývoj. Touto reakcí byla kromě změn trestního zákona a trestního řádu také nová právní úprava, týkající se operativně pátracích prostředků a operativní techniky. Zákon o Policii ČR rozlišoval mezi pojmy operativně pátrací prostředky²² a operativní technika²³. „Operativně pátrací prostředky“ mohly být

---

²⁰ zákon č. 283/21991 Sb., o Policii ČR, ve znění účinném do 31. 12. 1992

²¹ *Organizovaný zločin* je druhem skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací. Jeho charakteristika je, že má vícestupňovou organizační strukturu. Tato je rozdělena jak vertikálně, tak horizontálně. Dochází k páchání koordinované závažné trestné činnosti. Cílem tohoto organizovaného zločinu je maximalizace zisku při minimalizaci vynaložených nákladů. Z pravidla se orientuje na vysoký zisk a získání vlivu v mocenských strukturách jak politických, tak ekonomických. Zisk slouží k vlastní reprodukci a také k vytváření čistého kapitálu skrz čisté formy podnikání. – pcr.cz: informační *portál Policie České republiky* [online]. [cit.12.9.2021]., dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>

²² § 34 zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění účinném do 31. 12. 1992

²³ § 35 zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění účinném do 31. 12. 1992

použity při odhalování úmyslných trestných činů a při zjišťování jejich pachatelů, „operativní technika“ mohla být použita při odhalování zvláště závažných úmyslných trestných činů nebo jiných úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazovala vyhlášená mezinárodní smlouva. K jejich použití byla příslušná služba kriminální policie a služba ochrany ekonomických zájmů. V ustanovení § 33 byl stanoven účel a také byly definovány oprávněné subjekty. Tehdejší právní úprava uváděla následující operativně pátrací prostředky: „**sledování osob a věcí**“, „**využívání osob jednajících v prospěch služby kriminální policie nebo služby ochrany ekonomických zájmů**“, „**používání krycích dokladů**“, „**používání nástrahové a zabezpečovací techniky**“. Jako krycí doklad nesměl být použit „*průkaz poslance zákonodárského sboru*“, „*služební průkaz soudce*“, „*služební průkaz prokurátora*“ a „*diplomatický pas*“²⁴. Krycí doklady, bylo možno vydat na základě rozhodnutí ministra.

V ustanovení § 35 byl definován pojem operativní technika „*elektrotechnické, radiotechnické, fototechnické, optické, mechanické a jiné technické prostředky a zařízení nebo jejich soubory používané utajovaným způsobem při a) odposlechu a záznamu telekomunikačního nebo radiokomunikačního provozu, a b) pořizování obrazových, zvukových nebo jiných záznamů v případě, že jsou užívány způsobem, kterým je zasahováno do ústavních práv občana.*“²⁵.

V ustanovení § 36 byly formulovány zvláštní podmínky pro použití operativní techniky. V odst. 1 byla aplikována zásada subsidiarity, kdy operativní techniku bylo možno použít pouze v případech, kdy odhalování trestných činů uvedených v § 33 bylo jiným způsobem neúčinné anebo podstatně ztížené. Doba jejich použití byla stanovena na maximálně šest měsíců. Operativní techniku bylo možné použít pouze na základě povolení, o kterém rozhodoval ministr. Jestliže hrozilo nebezpečí z prodlení (věc nesnese odkladu) a bylo potřebné operativní techniku použít a souhlasu ministra nešlo předem dosáhnout, bylo možno tak učinit. Následně bylo potřebné si souhlas obstarat do 24 hodin od používání operativní techniky. Nebyl-li souhlas získán, muselo být její použití ukončeno a získané informace musely být zničeny. Česká národní rada vykonávala kontrolu nad použitím operativní techniky, kdy k tomuto účelu byl zřízen kontrolní orgán, který

²⁴ § 34 odst. 2 zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění účinném do 31. 12. 1992

²⁵ § 35 zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění účinném do 31. 12. 1992

se skládal z pěti poslanců příslušného výboru²⁶. Operativně pátrací prostředky a operativní technika mohly být použity pouze k získání důležitých informací vedoucích k odhalení nebo objasnění trestných činů, práva a svobody osob bylo možné omezit jen v míře nezbytně nutné²⁷. Uplatňovaly se zásady přiměřenosti a zdrženlivosti.

Souběžně se Zákonem o Policii ČR byl v platnosti také zákon na federální úrovni, zákon o Federálním policejním sboru a Sboru hradní stráže²⁸. Zákon definoval operativní prostředky, operativní techniku, podmínky pro jejich použití a také subjekty, které je na základě písemné žádosti povolovaly. Zákon taxativně uváděl výčet operativních prostředků: „**operativní technika**“, „**osoby jednající ve prospěch Federálního policejního sboru**“, „**krycí doklady**“, „**sledování**“. Tyto prostředky mohly být použity v souladu se zákonem a za účelem získání důležitých informací, vedoucích k odhalení trestné činnosti a k zjištění jejich pachatelů. Vydávání krycích dokladů a povolování sledování bylo v kompetenci ředitele Federálního policejního sboru. U krycích dokladů nesměly být vydány průkazy poslanců zákonodárných sborů a služební průkazy soudců a prokurátorů. Zákon upravoval v ustanovení § 31 operativní techniku. Tato byla oproti ZoP rozšířena o „*vyhledávání, otvírání a zkoumání dopravovaných zásilek a provádění jejich vyhodnocení za využití kriminalistických metod*“²⁹. Operativní techniku mohl Federální policejní sbor použít jen na základě předchozího písemného povolení vydaného prokurátorem. Použití operativní techniky smělo omezit nedotknutelnost obydlí, listovního tajemství a tajemství dopravovaných zpráv jen v nezbytně nutné míře³⁰. Zákon upravoval, jaké písemné náležitosti musí žádost k použití operativní techniky obsahovat. Použití schvaloval generální prokurátor České a Slovenské republiky nebo prokurátoři jím určení. I tento federální zákon řešil v ustanovení § 40 kontrolu použití operativní techniky. K tomuto účelu byl vytvořen

---

²⁶ § 36 odst. 6 zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění účinném do 31. 12. 1992

²⁷ § 37 zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění účinném do 31. 12. 1992

²⁸ zákon č. 333/1991 Sb., o Federálním policejním sboru a Sboru hradní stráže, ve znění účinném od 27.08.1991 do 31.12.1992

²⁹ § 31 písm. a) zákon č. 333/1991 Sb., o Federálním policejním sboru a Sboru hradní stráže, ve znění účinném od 27.08.1991 do 31.12.1992

³⁰ § 32 odst. 1, odst. 2 zákon č. 333/1991 Sb., o Federálním policejním sboru a Sboru hradní stráže, ve znění účinném od 27.08.1991 do 31.12.1992

kontrolní orgán, který byl sestaven s šesti poslanců příslušných výborů Federálního shromáždění.

K významné změně ZoP³¹ došlo novelou č. 152/1995 Sb., kdy operativně pátrací prostředky byly rozšířeny o nová ustanovení: „*použití agenta (§ 34b)*“ a „*předstíraný převod (§ 34c)*“. Touto novelou bylo reagováno na potřebu boje proti korupci a závažné hospodářské trestné činnosti. Jedná se o instituty, nástroje pro boj a odhalování organizovaného zločinu. V zákoně byly taxativně uvedeny operativně pátrací prostředky: „*sledování osob a věcí*“, „*využívání osob jednajících ve prospěch služby kriminální policie, služby policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti a útvarů inspekce*“, „*krycí doklady*“, „*nástrahová a zabezpečovací technika*“, „*předstíraný převod věcí*“, „*použití agenta*“ a operativní technika³².

K použití agenta byla oprávněna služba kriminální policie a služba pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti, a to u zvlášť závažných úmyslných trestných činů anebo činů, k jejichž stíhání nás zavazovala vyhlášená mezinárodní smlouva. Agentem mohl být pouze policista, který plnil zadané úkoly. Skutečný účel jeho činnosti byl zastírán a z pravidla využíval krycí doklady. Za tímto účelem se využívala legenda o osobní existenci, která se zaváděla i do informačních systémů. Povolení k využití agenta schvaloval soudce Krajského soudu, v jehož obvodu měl žadatel své sídlo. Policista byl povinen při plnění svých úkolů v postavení agenta počínat si tak, aby nebyla jiným osobám způsobena bezdůvodná újma na jejich právech. Ve stádiu přípravného řízení byl dozorový státní zástupce povinen vyžadovat a hodnotit údaje potřebné k posuzování důvodnosti použití agenta. Pominuli-li důvody nasazení agenta, soudce, který ho vydal, ho také zrušil³³.

---

³¹ zákon č. 283/1991Sb., o *Policii České republiky*, ve znění účinném od 01.09.1995 do 30.06.1997

³² *Operativní technikou se pro účely tohoto zákona rozumí zejména (...), používané utajovaným způsobem při a) vyhledávání, otvírání a zkoumání dopravovaných zásilek a provádění jejich vyhodnocení za využití kriminalistických metod, b) odposlouchávání a zaznamenávání telekomunikačního provozu, c) pořizování obrazových, zvukových nebo jiných záznamů v případech, že jsou užívány způsobem, kterým je zasahováno do ústavních práv občana.*

³³ § 34b zákon č. 283/1991Sb., o *Policii České republiky*, ve znění účinném od 01.09.1995 do 31.12.2001

Předstíraným převodem se rozumělo předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu věci, k jejímuž držení bylo třeba zvláštního povolení nebo jejíž držení bylo nepřipustné³⁴.

K další výrazné změně, a to dost podstatné ZoP, došlo novelou, zákonem č. 265/2001 Sb., který nabyl účinnosti od 01.01.2001. Tento zákon zasáhl a změnil zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další předpisy (zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky). Odborníci působící v oblasti trestního práva uváděli, že se jedná o jakousi rekonstrukci trestního řádu. K zákonu č. 265/2001 byla vydána důvodová zpráva 265/2001 Dz³⁵, která obsahovala obecnou a zvláštní část. Trestní řád úzce souvisel se ZoP, který v ustanoveních § 33 až § 37 upravoval postup policie při používání operativně pátracích prostředků a operativní techniky, při odhalování trestných činů. Novela si kladla vysoký cíl „*stát by měl mít v rukou účinnější nástroj pro potlačování kriminality*“. Mělo dojít k posílení postavení státního zástupce, při výkonu dozoru v přípravném řízení a při jeho rozhodování „*dominus litis*“. Státní zástupce bude mít větší pravomoc i odpovědnost. Toto mělo být určitou zárukou, že policejní orgán nebude nadužívat nebo dokonce zneužívat určitých institutů k odhalování a získávání důkazů v trestním řízení. Změna se také týkala fáze řízení před policejním orgánem a vyšetřovatelem. Došlo k odbourání duplicity některých úkonů, což vedlo i k úspoře vynakládaných prostředků ze strany státu. Toto vyvolalo potřebu reorganizačních změn uvnitř policie. Do trestního řádu se v modifikované podobě implementovaly operativně pátrací prostředky a operativní technika, která byla řešena v ZoP. Zde měl zákonodárce snahu na tom, aby takto významná ustanovení, kterými policejní orgán prolomuje základní práva a svobody, byly řešeny v rámci jednoho komplexního zákona, který

---

³⁴ § 34c zákon č. 283/1991Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.09.1995 do 30.06.1997

³⁵ *Důvodová zpráva* k zákonu č. 265/2001 Sb., nakladatelství C.H.Beck, s.r.o.: [online]. [cit. 17.9.2021]., dostupnéz:<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpi6q&rowIndex=0>

má na starosti problematiku trestního práva. Smyslem bylo také odstranění určitých duplicit³⁶.

V ZoP³⁷ došlo ke zrušení čtvrtého oddílu, ustanovení § 33 - § 37 a od 01.01.2002 začal nově upravovat „Oprávnění k používání podpůrných operativně pátracích prostředků (§ 23a)“. Zákon o Policii taxativně uváděl tyto prostředky: „**krycí doklady**“, „**konspirativní prostředky**“, „**zabezpečovací technika**“, „**zvláštní finanční prostředky ZFP**“, „**využití informátora**“.

Trestní řád od 01.01.2002 upravoval operativně pátrací prostředky „**předstíraný převod (§ 158c)**“, „**sledování osob a věcí (§ 158d)**“ a „**použití agenta (158e)**“³⁸. Od 01.01.2009 nabyl účinnost nový zákon, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který s určitými úpravami platí dodnes. Tímto pozbyl platnosti zákon č. 283/1991 Sb., který upravoval činnost policie celých sedmáct let. Nový zákon převzal úpravu týkající se podpůrných operativně pátracích prostředků (§ 72). Došlo ale k menší úpravě a z taxativního výčtu těchto prostředků, vypadly „**konspirativní prostředky**“.

3. Prostředky operativně pátrací činnosti v současnosti

Trestní právo je v literatuře mnohdy označováno za jeden z nejstarších právních oborů a v naší právní kultuře jej řadíme do práva veřejného, které se vyznačuje kogentní právní úpravou, nadřazenost – podřazenost subjektů. Jedná se o souhrn právních norem, které chrání práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob, zájmy společnosti a ústavní zřízení České republiky před společensky škodlivými jednáními, pokud k jejich ochraně nepostačují prostředky jiných odvětví práva³⁹. Uplatňuje se zásada *subsidiarity trestní represe*, ze které vyplývá princip „*ultima ratio*“. Jedná se o nejkrajnější prostředek⁴⁰. Trestní právo rozlišujeme na *trestní právo hmotné* (materiální) a *trestní právo procesní* (formální). Pramenem trestního práva hmotného jsou mezinárodní smlouvy, které

---

³⁶ *Důvodová zpráva* k zákonu č. 265/2001 Sb., nakladatelství C.H.Beck, s.r.o.: [online]. [cit. 17.9.2021]., dostupnéz: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpwi6q&rowIndex=0>

³⁷ zákon č. 283/1991Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2002

³⁸ zákon č. 141/1961 Sb., o *trestním řízení soudním* v posledním znění

³⁹ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 373 s. ISBN 978-80-7380-651-4, str 13.

⁴⁰ Tamtéž, str. 15

prošly systémem ratifikace a pak na zákonné úrovni je to několik právních vnitrostátních předpisů. Trestním zákonem se podle § 110 trestního zákoníku rozumí tento zákon⁴¹, zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen ZSM)⁴² a zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen TOPO)⁴³. Trestní zákon je rozdělen do tří částí. První část je obecná, obsahující ustanovení vztahující se k působnosti zákona, podmínky trestní odpovědnosti, okolnosti vylučující protiprávnost, zánik trestní odpovědnosti, trestní sankce, zahlazení odsouzení, zvláštní ustanovení o některých pachatelích a výkladová ustanovení. Část druhá, která obsahuje třináct hlav, kde je vymezena skutková podstata jednotlivých trestných činů. A nakonec je tu část třetí, kde jsou přechodná a závěrečná ustanovení. Spácháním trestného činu vzniká trestněprávní vztah mezi pachatelem (fyzická/právnická osoba) na straně jedné a státem na straně druhé. Úlohou trestního práva je ochrana společnosti před trestnými činy. Úlohou není pouze represe (újma, kterou je pachatel povinen strpět za porušení zákona), ale také hrozba této sankce, někdy také mluvíme o tzv. *generální prevenci*, která je zaměřena na členy společnosti a měla by je odradit od páchání trestné činnosti⁴⁴. Pramenem trestního práva procesního je zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)⁴⁵. Tento zákon je v účinnosti již od roku 1961 a do současné doby prošel řadou důležitých změn. Jedny z nejdůležitějších změn odrážely změny společensko – politických poměrů po roce 1989. Další důležitou změnou, často přirovnávanou k „*rekodifikaci*“, kterou trestní řád prošel, byla novelizace č. 265/2001 Sb. Prostřednictvím trestního práva procesního dochází k realizaci trestního práva hmotného. Trestní právo procesní chrání zájmy společnosti, ústavní zřízení České republiky a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob tím, že upravuje postup orgánů činných v trestním řízení, popřípadě i jiných osob

---

⁴¹ zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* v posledním znění

⁴² zákon č. 218/2003 Sb., *o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže* v posledním znění

⁴³ zákon č. 418/2011 Sb., *o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim* v posledním znění

⁴⁴ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 373 s. ISBN 978-80-7380-651-4, str 14.

⁴⁵ zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním* v posledním znění

zúčastněných na trestním řízení⁴⁶. Trestní řád je rozdělen do pěti částí, které mají 23 hlav. Systematiku trestního řádu tvoří: „společná ustanovení (§ 1 - § 156)“, „přípravné řízení (§ 157 - § 179h)“, „řízení před soudem (§ 180 - § 365)“, „některé úkony související s trestním řízením (§ 366 - § 37)“ a „přechodná a závěrečná ustanovení (§ 461 - § 471)“⁴⁷.

„Operativně pátrací činností, rozumíme ucelený systém speciálních kriminalistických postupů a metod, používání operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků, uskutečňovaný oprávněným policejním útvarem, podle zvláštních právních předpisů a z nich vycházejících interních aktů řízení, převážně utajovaným způsobem, zaměřený k ochraně zájmů chráněných zákony a mezinárodními smlouvami v trestně právní oblasti a spočívající v soustavném získávání, shromažďování, prověřování, popřípadě v rozpracování operativních informací“⁴⁸.

Z této definice je patrné, že operativně pátrací činnost je komplexnější pojem, který v sobě zahrnuje metody a postupy, k jejichž použití je oprávněn příslušný policejní útvar, a to podle zvláštních právních předpisů, zákonů a podzákoných norem, interních aktů řízení (dále jen IAŘ), které musí být v jejich souladu. Je důležité rozlišovat mezi operativně pátracími prostředky, a to v intencích udávaných trestním řádem⁴⁹ a podpůrnými operativně pátracími prostředky v intencích udávaných ZoP⁵⁰. Cílem těchto metod a postupů, které jsou prováděny pouze oprávněnými orgány a oprávněnými osobami je získávání důležitých informací vedoucích k odhalování, objasňování, vyšetřování trestných činů a jejich pachatelů. Jiný záměr, nesmí být těmito prostředky sledován. Operativně pátrací činnost má určité charakteristické rysy, jedná se o „*utajený charakter*“ a „*průzkumný charakter*“. Utajenost metod a postupů vychází přímo z podstaty operativně pátrací činnosti⁵¹. Průzkumný charakter je dán tím, že máme

---

⁴⁶ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 373 s. ISBN 978-80-7380-651-4, str. 13.

⁴⁷ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, str. 17.

⁴⁸ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*, Praha: ABOOK s.r.o. 2017, ISBN: 978-80-906974-0-9, str. 173

⁴⁹ § 158b zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

⁵⁰ § 72 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

⁵¹ zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti v posledním znění a NV č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací

informační signály značně neurčité povahy, které jsou podnětem k jejich provádění⁵². Účelem operativně pátrací činnosti je zabránění páchaní trestné činnosti, odhalení a objasnění, společně s pachateli, kteří se jí dopouštějí. Dále se provádí za účelem pátrání po osobách a věcech, a nakonec za účelem prevence trestných činů⁵³.

Oprávnění policisté⁵⁴ při realizaci operativně pátrací činnosti využívají speciální postupy, mezi které můžeme zařadit: „operativní pronikání“, „operativní získávání a prověrka operativních informací“, „osobní pátrání“ a „operativní rozpracování“. Při operativním pronikání jde o to, že se oprávněný policista, který zastírá svoji příslušnost k bezpečnostnímu sboru, snaží proniknout do zájmového prostředí, ve kterém důvodně očekává získávání důležitých informací. Operativní pronikání může být přímé, provedené fyzicky samotnými detektivy nebo nepřímé, zprostředkované pomocí informačních zdrojů, agentů nebo informátorů. Získané informace jsou využitelné v rámci trestního řízení anebo slouží k rozpracování. Policista působí v kriminálně závadovém prostředí, za tímto účelem může využívat podpůrné operativně pátrací prostředky. Tento postup vedoucí k získání operativních informací není možné aplikovat na každý případ. Příkladem nemožnosti přímého operativního proniknutí jsou rozvětvené rodinné skupiny Olašských cikánů, které se dopouští závažné majetkové trestné činnosti na seniorech. Operativní získávání a prověrka operativních informací je činnost, spočívající v získávání a prověřování poznatků o připravované, páchané nebo spáchané trestné činnosti, prováděné za účelem zjištění pachatelů nebo předcházení připravované trestné činnosti⁵⁵. Osobním pátráním se rozumí každodenní činnost oprávněného policisty, spočívající v koordinovaném plnění úkolů a opatření, souvisejících s předcházením trestných činů a s pátráním po pachatelích trestných činů a věcech, souvisejících s trestnou činností⁵⁶. Posledním z výše uvedených pojmů je tzv. operativní rozpracování, kterým

---

⁵² ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1983

⁵³ Tamtéž

⁵⁴ čl. 2 písm. a) PPP 15/2016, o operativně pátrací činnosti a zřizování pracovních týmů a pracovních skupin „policista zařazený v útvaru nebo organizačním článku SKPV (územně vymezená/celorepubliková působnost), SKPV ÚO/KŘP, NPC, NCOZ, ÚSČ, ÚZČ, ÚDV“

⁵⁵ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*, Praha: ABOOK s.r.o. 2017, ISBN: 978-80-906974-0-9, str. 174

⁵⁶ Tamtéž str. 175

se rozumí „utajený proces za využití vhodných postupů operativně pátrací činnosti a podpůrných operativně pátracích prostředků směřující k předcházení, odhalení, objasnění a dokumentování trestné činnosti a k vypátrání osob a věcí souvisejících s touto činností, jehož cílem je získání dostatečných podkladů pro zahájení trestního řízení ve smyslu trestního řádu⁵⁷. Pokud oprávněný policista v průběhu operativního rozpracování dospěje k okolnostem, které dostatečně odůvodňují závěr, že došlo ke spáchání trestného činu a tedy, že jsou naplněny všechny jeho znaky, pak postupuje dle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu a sepiše záznam o zahájení úkonů trestního řízení, jehož opis do 48 hodin doručí na příslušné státní zastupitelství. Následně tak může dozorový státní zástupce vykonávat své práva a povinnosti, které mu ukládá zákon. V souvislosti s operativním rozpracováním se můžeme setkat s pojmem „*kriminální spis*“⁵⁸. Na základě návrhu oprávněného policisty nebo jeho přímého nadřízeného se zakládá kriminální spis a vede se operativní rozpracování. Zde se policejní orgán nachází v tzv. „*před procesním stádiu*“. Tento pojem není zcela správný, ale na pochopení výstižný. Trestní řízení je zákonem upravený postup určený příslušným státním orgánům, orgán činný v trestním řízení (dále jen OČTŘ), jehož cílem je zjistit, zda byl spáchán trestný čin, zjistit jeho pachatele, uložit mu podle zákona trest nebo ochranné opatření a toto rozhodnutí vykonat, popřípadě zařídít jeho výkon⁵⁹. Na trestní řízení se můžeme dívat jako na určitý proces, který probíhá v čase, má určitá stadia, které na sebe logicky navazují. Trestní řízení je velice široký pojem, který zahrnuje veškerý proces upravený trestním řádem. Trestní řízení je širší pojem než trestní stíhání, neboť zahrnuje i úkony, které nejde zahrnout pod trestní stíhání, např. zadržení osoby podezřelé (§76), vykonávací řízení, řízení o odvolání atd.⁶⁰ Těžištěm celého trestního řízení je řízení před soudem. Z časového hlediska můžeme trestní řízení rozdělit na „*přípravné řízení*“, které se skládá z *prověřování a vyšetřování*. Přípravné řízení je vykonáváno v gesci policejního orgánu a dozorového státního zástupce. A pak zde máme

---

⁵⁷ Tamtéž str. 176

⁵⁸ čl. 3 PPP 15/2016, o operativně pátrací činnosti a zřizování pracovních týmů a pracovních skupin

⁵⁹ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-44-1, str. 17

⁶⁰ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 230

„řízení před soudem“, které se skládá z *předběžného projednání obžaloby, hlavního líčení, opravného řízení a vykonávacího řízení*⁶¹. Grafické znázornění průběhu trestního řízení, včetně jeho stádií je uvedeno v příloze (viz. Příloha č.2).

V rámci před procesního řízení nemá policejní orgán (PČR) k dispozici nástroje, které mu poskytuje trestní řád, neboť nebyly zahájeny úkony trestního řízení dle § 158 odst. 3 trestního řádu. Činnost policejního orgánu je řízena jinou právní úpravou, v tomto případě zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu vytváří pouze obecný rámec pro postup policejního orgánu, jemuž je svěřeno odhalování a objasňování trestné činnosti⁶². Policejní orgán získává informace a poznatky, které ho vedou k závěru, že došlo ke spáchání trestného činu. Tyto informace získává na základě vlastní činnosti a iniciativy anebo přijímá oznámení od obyvatel. Získané informace prošetřuje a prověřuje.

Policie ČR je jednotným ozbrojeným bezpečnostním sborem, jehož činnost je upravena zákonem a který plní úkoly, na úseku vnitřní bezpečnosti. Úkolem policie je *předcházení, odhalování, objasňování a vyšetřování* trestné činnosti, jedná se o formy operativně pátrací činnosti. U předcházení trestné činnosti mnohdy mluvíme o prevenci, preventivních opatřeních anebo o zamezování páchání trestné činnosti. Policie organizuje svoji činnost tak, aby byl tento účel naplněn. Organizace činnosti vychází z kriminologických poznatků, ze statistických údajů, z druhu, množství a rozložení trestné činnosti. Může se tedy jednat o zvýšenou hlídkovou činnost v daných lokalitách, využívání kamerových systémů, instalace zabezpečovací techniky anebo medializace konkrétních rizik hrozících určitým skupinám obyvatelstva (např. trestná činnost na seniorech). Při odhalování, někdy také vyhledávání, dochází ze strany policejního orgánu k získávání prvotních signálů nebo indicií o již spáchané trestné činnosti anebo jsou získávány poznatky o teprve připravované trestné činnosti. Činnost policejního orgánu od okamžiku, kdy konkrétní trestná činnost vyjde najevo, ať již na základě vlastní činnosti anebo na základě oznámení, nazýváme

---

⁶¹ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 373 s. ISBN 978-80-7380-651-4, str 292.

⁶² ZEMAN, Pavel. *K důvodnosti vydání a náležitostem záznamu o zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchan trestný čin k § 158 odst. 1 a odst. 3 trestního řádu*. Sbírka výkladových stanovisek NSZ 1SL 713/2001

objasňováním⁶³. Grafické znázornění prostředků operativně pátrací činnosti je uvedeno v příloze (viz. Příloha č.3).

V souvislosti s operativně pátrací činností s využíváním různých oprávnění a s vyžadováním povolení/příkazů se napříč celou republikou můžeme setkat i s pojmem tzv. „*okresní právo*“. Co si pod tímto termínem, můžeme představit? Jednou z činností Státních zastupitelství a Soudů je interpretace (výklad) právních norem. V rámci prověřování, získává policejní orgán důležité informace, které vedou k posilování podezření, že se konkrétního jednání, dopustila podezřelá osoba. Tyto informace mohou být získávány v podobě svědeckých výpovědí, zajištěných a vyhodnocených stop z místa činu atd. Informace, jsou obsaženy v jednotlivých žádostech vedoucích ke získání povolení/příkazu, k využití prostředku operativně pátrací činnosti. Pohled dvou státních zástupců na jednu věc může být diametrálně odlišný. V rámci své praxe jsem se setkal se situací, kdy bylo ze strany Okresního státního zastupitelství v Liberci zakázáno, a to pod hrozbou oznámení na Generální inspekci bezpečnostních sborů, využívat oprávnění dle § 66 odst. 2 zákona o Policii České republiky. Toto oprávnění se využívá ke získání informací vážících se například k IMEI mobilních zařízení, do kterých byla vložena zájmová SIM karta (účastnické telefonní číslo). Ve všech okolních okresech bylo toto oprávnění využíváno bez omezení. Tato situace trvala přibližně jeden rok, kdy Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem vydalo závazné stanovisko. Postup dle uvedeného ustanovení nebyl shledán jako zneužití pravomoci úřední osoby. Na státních zastupitelstvích a soudech je zaběhlá určitá praxe, určité názory a pohledy, tyto jsou odlišné okres od okresu. Názory a pohledy jsou formovány především předsedou senátu nebo vedoucím státního zastupitelství. Obsahově totožná žádost je akceptována a kladně vyřízena v okrese Liberec, ale ve vedlejším okrese Jablonec nad Nisou je vyřízená zamítavým stanoviskem. V praxi se setkávám i s tím, že než podám žádost na soud, čekám na týden, kdy bude mít službu soudce u kterého vím, že to bude akceptováno, a to kolikrát s vědomím dozorového státního zástupce.

---

⁶³ DVOŘÁK V. a KLOUBEK M, *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*, Praha 2011, 78 str. ISBN 978-80-7251-351-2, str. 14, 15

4. Obecné podmínky používání operativně pátracích prostředků

Operativně pátrací prostředky jsou upraveny v trestním řádu, hlava devátá, postup před zahájením trestního stíhání. Z tohoto plyne, že jsou primárně určeny k využití ve stádiu prověřování, tj. od zahájení úkonů trestního řízení do zahájení trestního stíhání. Tímto není samozřejmě vyloučeno jejich použití i v následných stádiích trestního řízení. Operativně pátrací prostředky: „*předstíraný převod*“, „*sledování osob a věcí*“, „*použití agenta*“ může být užito i ve stádiu vyšetřování, úsek od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, tak také ve stádiu hlavního líčení, úsek od podání obžaloby do rozhodnutí soudu I. stupně. Tato právní úprava je uvedena v ustanovení § 158f trestního řádu. V ustanovení je uvedeno: „*objevili se důvod pro použití operativně pátracích prostředků až po zahájení trestního stíhání, postupuje se podle § 158b až 158e; po podání obžaloby o jejich použití rozhoduje předseda senátu soudu prvního stupně i bez návrhu státního zástupce.*“ Jsou-li úkony operativně pátracích prostředků užity ve stádiu vyšetřování, v žádném případě nejde o vyšetřovací úkony ve smyslu § 165 odst. 2 věta první, trestního řádu. Jestliže by se jednalo o vyšetřovací úkon, v takovém případě má obhájce obviněného právo být takovému úkonu přítomen. Samotný operativně pátrací prostředek není důkazním prostředkem ve smyslu ustanovení § 89 a násl., proto účast obhájce při jejich provádění nepřichází v úvahu. Důkazním prostředkem je výstup z prováděných OPP (obrazový, zvukový záznam, převod předmětu při předstíraném převodu atd.). Obdobně je toho užito i při provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle ustanovení § 88 trestního řádu. Obhájce se nemůže účastnit samotného provádění odposlechu, to má na starosti specializované pracoviště. Je-li výstupu z odposlechu užito jako důkazu, pak má obhájce právo se s ním seznámit a vyjadřovat se k němu, jako i ke způsobu jeho získání. Operativně pátrací prostředky můžou být užity i ve stádiu hlavního líčení, tedy po podání obžaloby. V takovémto případě má veškeré pravomoci k jejich užití předseda senátu, a to i bez návrhu státního zástupce.⁶⁴

---

⁶⁴ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2029

Úkony spojené s používáním operativně pátracích prostředků mají povahu neodkladného či neopakovatelného úkonu. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, může policejní orgán sepsat záznam o zahájení úkonů trestního řízení až po jejich použití. V záznamu je však důležité uvést skutkové okolnosti, ze kterých je patrné, že se jedná o úmyslný trestný čin⁶⁵. V ustanovení § 160 odst. 4 trestního řádu je uvedeno: „*neodkladným úkonem je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání*“, příklad: ohledání místa činu a zajištění kriminalistických stop, výslech umírajícího svědka atd. Dále „*neopakovatelným úkonem je takový úkon, který nebude možno před soudem provést*“, příklad: výslech svědka, přestárlé osoby u které hrozí ztráta paměťové stopy atd.

Jak již bylo výše popsáno, operativně pátrací prostředky se v rámci trestního řízení, primárně užívají ve stádiu prověřování, dále ve stádiích vyšetřování a hlavního líčení. Diskutovaným a dosti problematickým může být jejich užití ve stádiu vykonávacího řízení. Odsouzená osoba je ze zdravotních důvodů propuštěna z VTOS, je tedy orgán veřejné moci legitimně oprávněn takovouto osobu sledovat a dokumentovat, zda dodržuje léčebná nařízení? Sledováním je zasahováno do práva osoby na soukromí. Právo na soukromí osoby není garantováno absolutně a za určitých podmínek (stanovených zákonem) je možné do něj zasáhnout. Účelem sledování osob je odhalovat a objasňovat úmyslnou trestnou činnost. V ustanovení § 158d odst. 4 trestního řádu je uvedeno, že žádost o povolení sledování musí být odůvodněna podezřením na konkrétní trestnou činnost. Sledování osoby v takovémto případě ve stádiu vykonávacího řízení je nepřípustné⁶⁶.

---

⁶⁵ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1983

⁶⁶ TLAPÁKOVÁ NAVRÁTILOVÁ, Jana, GALOVCOVÁ, Ingrid. *Sledování osob po skončení trestního stíhání*. Bulletin advokacie, 2020, č. 1-2, s. 25-28

4.1 Pověřený policejní orgán, oprávněné útvary v PČR a oprávněný policista

V ustanovení § 158b trestního řádu je uveden výčet **pověřených policejních orgánů**, které jsou oprávněné v řízení o úmyslném trestném činu používat operativně pátrací prostředky. Policejní orgán může být pověřen „příslušným ministrem“, „*policejním prezidentem*“, „*ředitelem Generální inspekce bezpečnostních sborů*“, „*ředitelem Vojenského zpravodajství*“, „*ředitelem Bezpečnostní informační služby*“, „*ředitelem Úřadu pro zahraniční styky a informace*“.

V ustanovení § 12 odst. 2 trestního řádu jsou taxativně uvedeny policejní orgány a útvary, které jsou činné v trestním řízení. Obecnou působnost mají pouze útvary Policie ČR, ostatní policejní orgány mají svoji působnost omezenou, zpravidla na řízení o trestných činech určitých osob.⁶⁷

Trestní řád neurčuje konkrétně, které útvary PČR jsou příslušné k užívání operativně pátracích prostředků. Zde je ponechána určitá volnost a možnost si tato oprávnění nastavit uvnitř PČR, a to na základě podzákonných norem, interními akty řízení. Policie ČR má vybudovanou organizační strukturu, která je tvořena útvary: „*Policejní prezidium ČR*“ v jehož čele stojí policejní prezident, „*útvary s celostátní působností*“, „*krajská ředitelství*“ a „*útvary zřízené v rámci krajského ředitelství*“⁶⁸. Vykonávat operativně pátrací činnost a za tímto účelem využívat metody, postupy a prostředky je svěřena pouze určitému, jasně vymezenému okruhu útvarů. Jedná se o specifickou činnost, kterou v rámci PČR provádí útvary služby kriminální policie a vyšetřování. Operativně pátrací prostředky a podpůrné operativně pátrací prostředky jsou oprávněny používat: „*Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR (dále ÚSKPV)*“, „*Národní centrála proti organizovanému zločinu (dále jen NCOZ)*“, „*Národní protidrogová centrála (dále jen NPC)*“, „*Útvar zvláštních činností (dále jen ÚZČ)*“, „*Útvar speciálních činností (dále jen ÚSČ)*“, „*Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu (dále jen ÚDV)*“, „*SKPV s územně vymezenou působností v rámci KŘP a Územní odbory (dále jen ÚO)*“. Prvních šest uvedených

⁶⁷ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 230

⁶⁸ § 6 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

útvary má celorepublikovou působnost. Útvar ÚZČ a ÚSČ mají speciální postavení. Tyto útvary technicky zabezpečují provádění jednotlivých úkonů. ÚSČ má na starosti provádění předstíraných převodů, poskytuje servis pro další útvary, má k dispozici materiální (např. finanční prostředky) a personální (samotná realizace úkonu) zabezpečení a také poskytuje agenty k plnění těch nejnáročnějších úkolů v trestním řízení. ÚZČ má na starosti zajištění technické podpory, jako je nasazování odposlechu, získávání údajů o telekomunikačním provozu, sledování osob pomocí technických prostředků, vyhledávání mobilních zařízení (telefonů), instalace kamer a prostorových odposlechů atd.

Oprávněným policistou je příslušník Policie ČR zařazený v oprávněném útvaru. Oprávnění policisté jsou povinni využívat OPP i POPP v zájmovém prostředí a dále jsou povinni zabezpečit ochranu postupů uplatňovaných při operativně pátrací činnosti⁶⁹ před nepovolanou osobou, či jejich zneužitím. Oprávněným policistou k použití operativně pátracích prostředků může být i příslušník zahraničního bezpečnostního sboru, který za podmínek v rozsahu a způsobem stanoveným mezinárodní smlouvou, vykonává na území ČR oprávnění a povinnosti policisty. Musí být vydán souhlas policejního prezidenta a příslušného orgánu cizího státu. Cizího příslušníka bezpečnostního sboru pak může být použito: „jako agenta“, „k provedení předstíraného převodu“, „ke sledování osob a věcí“, „k použití zabezpečovací techniky“, „k provedení zákroku proti pachatelům závažných trestných činů“, „k zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti, při řešení mimořádných bezpečnostních situací“, „k zajištění bezpečnosti chráněných prostor a objektů nebo osob“⁷⁰.

4.2 Úmyslný trestný čin

Operativně pátrací prostředky není možné použít v souvislosti s odhalováním a objasňováním všech trestných činů. Vždy se musí jednat o úmyslný trestný čin. Trestní právo hmotné nám definuje, co je trestným činem a jaké znaky musí takové jednání vykazovat⁷¹. Trestný čin, může být spáchán

⁶⁹ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1983

⁷⁰ § 92 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

⁷¹ § 13 odst. 1 zákon č. 40/2009 *trestní zákoník* v posledním znění

úmyslně anebo z nedbalosti. Zavinění je obligatorním, povinným znakem subjektivní stránky trestného činu. Dle ustanovení § 15 odst. 1 trestního zákoníku rozlišujeme „úmysl přímý“⁷² a „úmysl nepřímý“⁷³. V rámci ustanovení § 158e Použití agenta je uvedena speciální podmínka. Je vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně osm let anebo se jedná o některý z taxativně uvedených trestných činů. Tyto podmínky se neuplatňují v rámci použití podpůrných operativně pátracích prostředků. Tyto jsou řešeny v rámci jiných zákonů.

4.3 Povolení k provádění operativně pátracího prostředku

Používáním operativně pátracích prostředků dochází k prolamování lidských a občanských práv, jejichž ochrana je zaručena. V rámci trestního řízení dochází ze strany státního zastupitelství k výkonu dozoru nad činností policejního orgánu. Možnosti nasazení a vydání povolení k provedení OPP jsou řešeny v rámci jednotlivých ustanovení a to samostatně. Je-li dostatek času a prostoru a nehrozí nebezpečí z prodlení, povolení k provedení úkonu je vydáno v písemné formě a musí být dostatečně odůvodněno. Jakékoliv rozhodnutí orgánu veřejné moci musí být odůvodněné a přezkoumatelné.

Povolení v konkrétních případech může vydat státní zástupce⁷⁴, soudce⁷⁵ anebo soudce vrchního soudu⁷⁶. V některých případech může úkon provést policejní orgán i bez předchozího souhlasu, za podmínky, že si jej dodatečně opatří. Lhůta k opatření povolení je stanovena na 48 hodin. Jestliže policejní orgán toto povolení neobdrží v této lhůtě, výsledky z prováděných úkonů není možné v trestním řízení použít. Získání předchozího písemného povolení je jednou ze záruk dodržování zásady přiměřenosti a zdrženlivosti.

---

⁷² Pachatel **chtěl** způsobem uvedeným v trestním zákoně **porušit** nebo **ohrozit** zájem chráněný takovým zákonem

⁷³ Pachatel **věděl**, že svým jednáním může takové **porušení** nebo **ohrožení** způsobit a pro případ, že jej způsobí, byl s tím **srozuměn**

⁷⁴ § 158c odst. 2 předstíraný převod a také § 158d odst. 2 sledování osob a věcí se souhlasem státního zástupce zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním* v posledním znění

⁷⁵ § 158d odst. 3 sledování osob a věcí, kdy dochází k prolamování domovní svobody, listovního tajemství (vztahuje se i na elektronickou komunikaci, mobilní telefony, email atd.) s povolením soudce zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním* v posledním znění

⁷⁶ § 158e použití agenta zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním* v posledním znění

4.4 Základní zásady při využívání prostředků OPČ

V rámci operativně pátrací činnosti jsou aplikovány určité zásady. Dělíme je do dvou skupin. Jedná se o kriminalisticko – taktické zásady a zásady uvedené v § 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Tyto zásady se uplatňují společně, ať už v před procesním stádiu (postup podle ZoP) anebo v některém ze stádií trestního řízení, kdy se v plné míře, uplatňuje trestní právo procesní. Základní zásady obsahují právní principy a ideje, na kterých je vybudováno trestní řízení. Jednotlivé zásady uvedené v trestním řádu na sebe logicky navazují, vytváří ucelený systém a je nezbytné je v plné míře uplatňovat a dodržovat tak, aby byl naplněn účel trestního řízení. Základní zásady musí být vykládány a aplikovány v souladu s Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod, popřípadě v jejich duchu⁷⁷.

4.4.1 Zásada zákonnosti

Jedná se o jednu z nejdůležitějších zásad používání OPP, POPP a ÚPUZ v boji s kriminalitou. Policejní orgán může používat pouze takové prostředky, které mu umožňuje zákonná úprava, o kterou se opírá při své činnosti. Jsou to prostředky taxativně uvedeny v zákoně. Jejich výčet nelze žádným způsobem rozšiřovat, doplňovat nebo upravovat. Zásada zákonnosti se uplatňuje v průběhu celého procesu. Dojde-li k porušení této zásady, může to mít fatální následky a některé takto opatřené důkazy budou vykazovat nezhojitelné procesní vady – ztráta důkazu, soud k takovému důkazu nemůže přihlížet. Pověřený policejní orgán nesmí při využívání OPP vyprovokovat trestnou činnost nebo se také jiným způsobem aktivně podílet na utváření skutkového děje. U osoby nebo osob nesmí vzbuzovat, vytvářet nebo usměrňovat do té doby neexistující vůli, to znamená úmysl pachatele trestný čin spáchat. Tímto, by byl policejní orgán návodcem k trestné činnosti⁷⁸.

---

⁷⁷ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 15

⁷⁸ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*, Praha: ABOOK s.r.o. 2017, ISBN: 978-80-906974-0-9, str. 185

4.4.2 Zásada zdrženlivosti a přiměřenosti

V rámci ustanovení § 2 odst. 4 trestního řádu „(...) *Trestní věci projednávají s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, při provádění úkonů trestního řízení, lze do těchto práv osob, jichž se takovéto úkony dotýkají, zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení. (...)*“. Zásada zdrženlivosti a přiměřenosti platí pro všechny orgány činné v trestním řízení. Při provádění úkonů trestního řízení, tedy i OPP je nutno šetřit osobnost a ústavou zaručená práva osob na úkonech zúčastněných. Jde vlastně o provedení čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Při použití operativně pátracích prostředků nesmí být sledován jiný zájem, než získání informací důležitých pro účely trestního řízení tak, aby byl tento účel naplněn. To samozřejmě platí i pro podpůrné operativně pátrací prostředky prováděné v intencích zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky⁷⁹.

4.4.3 Zásada cílevědomosti

Tato zásada spočívá v tom, že OPP, POPP a ÚPUZ, mají být použity s rozmyslem a také s určitým cílevědomým zaměřením, vedoucím k získávání důležitých informací k možnému předcházení, odhalování, objasňování a vyšetřování trestných činů a jejich pachatelů⁸⁰.

4.4.4 Zásada efektivnosti

Tato zásada spočívá v tom, že veškeré úkony OPP, POPP a ÚPUZ mají být provedeny tak, aby bylo jejich nasazení efektivní, účelné a také hospodárné. Policejní orgán je z úřední povinnosti povinen konat, dozví-li se, že došlo ke spáchání trestného činu. Nasazením OPP, POPP nebo ÚPUZ dochází k vázání značných sil a prostředků. Je tedy nutné, aby policejní orgán pečlivě zvažoval použití těchto úkonů s ohledem na předpokládaný přínos k objasnění věci.

---

⁷⁹ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 606

⁸⁰ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*, Praha: ABOOK s.r.o. 2017, ISBN: 978-80-906974-0-9, str. 185

To, že má policejní orgán zákonné oprávnění k použití některého z OPP, POPP nebo ÚPUZ neznamená, že je automaticky použije⁸¹.

4.4.5 Zásada utajenosti

Jedná se o základní podstatu těchto prostředků. Ze strany policejního orgánu se jedná o konspiraci metod a forem činnosti, které se využívají v boji se závažnou a mnohdy i organizovanou trestnou činností. Zásada utajenosti je hlavním předpokladem pro úspěšné využití všech typů OPP, POPP, včetně těch ÚPUZ. Utajenost spočívá zejména v utajení jejich konkrétního použití v určitém prostředí, s jakým cílem se prostředek využívá a zejména proti komu se tyto prostředky využívají. Pokud by tedy došlo k prozrazení jakékoliv informace o jakékoliv utajené činnosti, o osobě, která ji vykonává či proti komu má být vykonávána, ztrácí tato činnost jakýkoliv smysl a byla by zcela zbytečná⁸².

4.4.6 Zásada ostražitosti

Tato zásada úzce souvisí se zásadou utajenosti. Dojde-li k dekonspiraci používaných OPP, POPP nebo ÚPUZ, mohly by být zmařeny nejenom cíle, které jsou od nich očekávány, ale mohly by být ohroženy i životy policistů, kteří těmito utajenými formami a metodami kriminalistické a policejní práce pracují⁸³.

4.4.7 Zásada etiky postupu

Tato zásada úzce souvisí s etikou veškeré policejní a kriminalistické práce. OPP, POPP a ÚPUZ by měly být používány k účinnému boji s trestnou činností a v žádném případě by nemělo docházet k jejich zneužívání k jiným účelům. Z praxe jsou známé případy, kdy policista takto získané informace zneužil proti konkrétním osobám s cílem je vydírat anebo je předal bulvárnímu tisku ke zveřejnění. K takovýmto excesům by v žádném případě nemělo docházet. Policisté, kteří se takového jednání dopustili se samozřejmě vystavují trestně právnímu postihu⁸⁴.

---

⁸¹ Tamtéž str. 186

⁸² Tamtéž str. 186

⁸³ Tamtéž str. 186

⁸⁴ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*, Praha: ABOOK s.r.o. 2017, ISBN: 978-80-906974-0-9, str. 187

5. Operativně pátrací prostředky

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, operativně pátrací prostředky jsou specifické neboli také speciální, trestním řádem upravené a definované prvky operativně pátrací činnosti, které je policejní orgán oprávněn používat v trestním řízení, a to striktně k předcházení, odhalování, objasňování a vyšetřování úmyslných trestných činů.

5.1 Předstíraný převod

„*Předstíraným převodem se rozumí předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění, včetně převodu věci a) k jejichž držení je třeba zvláštního povolení, b) jejíž držení je nepřipustné, c) která pochází z trestného činu, anebo d) která je určena ke spáchání trestného činu*“⁸⁵. Zde zákon umožňuje, aby pověřený policejní orgán, *předstíral právní úkon*⁸⁶, spočívající v koupi, prodeji nebo převodu věci. V tomto případě nezáleží ani na tom, jakým právním předpisem (zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník nebo zákon č. 90/2012 Sb., Zákon o obchodních korporacích) by se smlouva, která je předstíraná řídila. Ustanovení, které upravuje předstíraný převod je průlomem do zásady právní jistoty. Policejní orgán je v postavení osoby, která právně jedná a tím projevuje svojí svobodnou vůli a také se zavazuje k určitým právům a povinnostem. Právní jednání musí být vážné, svobodné, dostatečně určité a srozumitelné. Není-li některá z podmínek splněna, je takovéto právní jednání absolutně neplatné. Zde je patrné, že jednáním policejního orgánu je zasahováno do právní jistoty našeho právního systému. Zde však jde o zákonem dovolený zásah v zájmu odhalení, objasnění nebo vyšetření úmyslného trestného činu, který bezprostředně souvislí s předstíraným převodem věci⁸⁷.

---

⁸⁵ § 158c zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

⁸⁶ Nový občanský zákoník opustil pojem právního úkonu, jako projevu vůle vyvolávajícího právní následky a vrátil se ke klasickému pojmu právního jednání. Uvádíme, že osoba právně jednala, místo toho, že učinila právní úkon. Právní jednání vyvolává právní následky. Právní jednání je jednání osoby, která projevuje svoji vůli. Osoba nabývá práva a zavazuje se k povinnostem. Právní jednání musí být vážné, svobodné, dostatečně určité a srozumitelné. Nebude-li, některou z podmínek splňovat, takové právní jednání bude absolutně neplatné. PLECITY, V., SALAČ, J., BAJURA, J. a kol. *Úvod do studia občanského práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 408 s. ISBN 987-80-7552-703-5, str 110.

⁸⁷ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1995

5.1.1 Předmět předstíraného převodu

Zákon uvádí, že předmětem předstíraného převodu je věc. Výčet věcí, kterých se může týkat předstíraný převod, je uveden v § 158c odst. 1 písm. a) až d) trestního řádu. Výčet je dán alternativně, nikoliv kumulativně z čehož plyne, že věc může splňovat jednu jedinou podmínku. Musí jít o hmotnou (hmatatelnou) věc.

„*Věci, k jejichž držení je třeba zvláštního povolení*“, jsou věci, k jejichž nabytí, držení, ale i nakládání je nutný souhlas, průkaz nebo jiný úkon, mající charakter povolení. Můžou to být věci, které mají zvláštní povahu, jsou něčím významné, chráněné nebo jsou to věci nebezpečné, vyžadující zvláštní zacházení. Jsou to například omamné a psychotropní látky, prekurzory a jedy, radioaktivní materiál, střelné zbraně a střelivo, výbušniny, vojenský materiál atd. Držení, manipulace nebo nakládání s takovými věcmi je upraveno ve zvláštních předpisech⁸⁸.

„*Věci jejichž držení je nepřipustné*“, jsou věci, jež ze své podstaty nemohou a ani nesmí být předmětem vlastnických vztahů. Jde například o věci, mající povahu zakázané zbraně a střeliva, zakázaná vojenská munice, radioaktivní materiál atd. Zvláštní zákony, které takovéto věci nebo materiál upravují, zároveň zapovídají jejich vlastnictví⁸⁹. Existují však i určité výjimky⁹⁰.

„*Věci, které pocházejí z trestného činu*“, jsou věci, které byly získané a opatřené trestnou činností. Pachatel se dopustil úmyslného trestného činu, kterým si přisvojil cizí věc⁹¹.

„*Věci, které jsou určeny ke spáchání trestného činu*“, jsou věci, které byly opatřeny, určeny, užity ke spáchání úmyslného trestného činu. Můžou to být věci kasařské, padělatelské, zařízení na výrobu omamných a psychotropních látek atd⁹².

---

⁸⁸ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1996

⁸⁹ Tamtéž, s. 1996

⁹⁰ zákon č. 119/2002 Sb., *o střelných zbraních a střelivu* v posledním znění Zakázané zbraně a střelivo kategorie A a kategorie A-I, kdy se jedná o zvlášť účinné a samočinné palné zbraně. I tyto zbraně je možné za určitých, a to zákonem stanovených podmínek, nabývat do vlastnictví. Můžou to být například sběratelské účely, díl 2 Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva.

⁹¹ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1996

⁹² Tamtéž s. 1996

5.1.2 Povolení k provedení předstíraného převodu

Existují dvě možnosti, kdy lze předstíraný převod provést. Tou první možností je předstíraný převod uskutečnit na základě písemného povolení státního zástupce⁹³. Povolení má formu opatření a nikoliv rozhodnutí, to má za následek, že proti němu, není přípustná stížnost a není třeba je doručovat. Předstíraný převod může mít povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu. K provedení předstíraného převodu nepostačuje předchozí telefonický souhlas státního zástupce, a to ani v naléhavých případech. Tou druhou možností, je provedení předstíraného převodu bez předchozího písemného povolení státního zástupce⁹⁴. Policejní orgán se může v průběhu prověřování trestné činnosti dostat do časové tísně, kdy hrozí nebezpečí z prodlení. Než by si tedy policejní orgán opatřil potřebné povolení, okolnosti, za kterých by se mohl předstíraný převod uskutečnit, již pominou. V takovémto případě může předstíraný převod policejní orgán uskutečnit, je však povinen o povolení dodatečně a bezodkladně požádat. Pokud policejní orgán písemné povolení ve lhůtě 48 hodin neobdrží, je povinen provádění předstíraného převodu ukončit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nesmí použít⁹⁵.

5.1.3 Záznam o předstíraném převodu

O předstíraném převodu sepíše policejní orgán záznam, který je povinen do 48 hodin doručit státnímu zástupci. O okolnostech předstíraného převodu není sepsán protokol, dle § 55 trestního řádu. Policejní orgán sepíše záznam, který by měl obsahovat údaje k předstíranému převodu, k osobám, mezi nimiž k němu došlo, v čem konkrétním předstíraný převod spočíval. Státní zástupce po obdržení záznamu přezkoumá, zda byl úkon proveden v souladu se zákonem, zjistí-li nějaké vady, písemně na ně upozorní příslušného nadřízeného policejního orgánu. Záznam slouží k informaci státního zástupce a zpravidla nikoliv k důkazu v pozdějších stádiích trestního řízení⁹⁶. Důkazní prostředek je možné opatřit

⁹³ § 158c odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

⁹⁴ § 158c odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

⁹⁵ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1998

⁹⁶ Tamtéž s. 1999

po provedení předstíraného převodu, na který navazuje přímá realizace. Osoba může být předvedena nebo zadržena a eskortována k provedení procesních úkonů na nejbližší oddělení policie. Následně může být vyzvána k dobrovolnému vydání věci, kdy se vyjadřuje do protokolu, ten lze použít jako důkaz. Odmítne-li osoba věc dobrovolně vydat, může jí být věc odňata. Záleží na druhu trestné činnosti a na sledovaném záměru, který je od předstíraného převodu očekáván. U drogové trestné činnosti může policejní orgán zvolit předstíraný převod za účelem nákupu vzorku drogy pro další expertízu k určení složení a kvality drogy. V takovémto případě neproběhne přímá realizace, policejní orgán si opatřuje důkazy a věc dále dokumentuje.

5.2 Sledování osob a věcí

„Sledováním osob a věcí (dále jen sledování) se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Pokud policejní orgán při sledování zjistí, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam s obsahem této komunikace zničit a poznatky, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít“⁹⁷. Trestní řád v příslušném ustanovení § 158d upravuje další operativně pátrací prostředek, kdy ho pojmově vymezuje a nastavuje podmínky, jeho aplikace v procesu trestního řízení. Pravomoc k použití sledování osob a věcí je opět svěřena pouze policejnímu orgánu, a i zde musí být splněna obligatorní podmínka, musí se jednat o úmyslný trestný čin. Sledování osob a věcí je prováděno utajovaným způsobem za využití technických prostředků (optická zařízení, pro denní i noční dobu, prostorové odposlechy, fotografování) nebo jinými prostředky, kde máme na mysli klasické fyzické sledování prováděné vlastním pozorováním. Při provádění sledování osob a věcí pamatuje zákonodárce na situaci, kdy obviněný komunikuje se svým obhájcem. Zákon poskytuje ochranu takovéto komunikaci a policejnímu orgánu je zapovězeno, jakkoliv tyto informace, které se dozvěděl využívat.

---

⁹⁷ § 158d zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

5.2.1 Typy sledování osob a věcí

Rozeznáváme tři typy sledování osob a věcí, které se mezi sebou odlišují, zejména mírou intenzity zásahů do základních práv a svobod dotčených subjektů, vůči nimž jsou uplatňovány.

„*Obecné sledování osob a věcí § 158d odst. 1 trestního řádu*“, zde policejní orgán nepořizuje zvukové a ani obrazové záznamy. Také nedochází k prolamování základních práv a svobod občanů, nedotknutelnost obydlí nebo listovního tajemství. Tato činnost je plně v pravomoci policejního orgánu, není potřeba žádného povolení⁹⁸.

„*Sledování osob a věcí § 158d odst. 2 trestního řádu*“, při aplikaci tohoto ustanovení, již dochází k pořizování obrazových, zvukových nebo jiných záznamů. Ke sledování dochází na místech veřejných nebo veřejnosti přístupných a dochází k zásahu do základních práv a svobod. K provádění takového úkonu, je již potřebný písemný souhlas státního zástupce⁹⁹.

„*Sledování osob a věcí § 158d odst. 3 trestního řádu*“, jedná se o poslední typ sledování osob a věcí, kde je dosaženo nejvyšší míry intenzity zásahu do základních práv a svobod občanů. Prolamuje se nedotknutelnost obydlí, listovního tajemství nebo dokonce, nedotknutelnost jiných prostor a pozemků¹⁰⁰. K provedení tohoto úkonu nepostačuje písemný souhlas státního zástupce. Povolení je v kompetenci příslušného soudce¹⁰¹.

5.2.2 Povolení k provedení sledování osob a věcí

Před samotným provedením sledování osob a věcí je povinností policejního orgánu, aby si opatřil povolení. Je zde určitá analogie jako se získáním povolení u předstíraného převodu. Existuje zde několik možností. Jsou-li pořizovány obrazové a zvukové záznamy, a to v místech veřejných nebo veřejnosti přístupných, musí policejní orgán získat písemné povolení státního zástupce¹⁰².

---

⁹⁸ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář. 7. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2004

⁹⁹ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář. 7. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2004

¹⁰⁰ *Nález Ústavního soudu 121/2010-n*

¹⁰¹ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář. 7. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2004

¹⁰² § 158d odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

V takovémto případě je podána žádost, která musí obsahovat všechny náležitosti, jako je například identifikace/specifikace osoby/místa, časové období, po které bude sledování probíhat a taky se uvádí cíl sledování. Časové období nesmí být delší, než šest měsíců. Na základě nové žádosti může být doba sledování opět prodloužena. Dále by měly být v žádosti popsány určité indicie, podezření, které odůvodňují takovýto úkon. I zde má povolení formu opatření a nikoliv rozhodnutí, to má za následek, že proti němu není přípustná stížnost a není třeba je doručovat. Je-li sledováním osob a věcí zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, jiných prostor a pozemků, do listovního tajemství nebo je zjišťován obsah jiných písemností uchovávaných v soukromí za použití technických prostředků, je policejní orgán povinen si opatřit písemné povolení soudu¹⁰³. Policejní orgán na základě písemného povolení soudu vnikne do bytu, kanceláře nebo motorového vozidla, kde dochází k instalaci prostorového odposlechu nebo kamer. Po vstupu do těchto prostor nesmí být prováděny žádné jiné úkony než takové, které směřují k instalaci technických prostředků. Trestní řád v tomto případě neřeší postup, kterým si policejní orgán opatří písemné povolení. Zda žádost o sledování postoupí přímo soudu a následně vyrozumí státního zástupce nebo žádost postupuje státnímu zástupci, který dále žádá příslušný soud. Prakticky se to ale provádí stejným způsobem, jako vyžadování příkazu k provedení domovní prohlídky. Policejní orgán podává podnět k žádosti o vydání písemného povolení k provedení sledování osob a věcí, dle § 158d odst. 3 trestního řádu. Tento podnět je adresován státnímu zástupci, který ho po prostudování a kontrole se svojí žádostí postupuje na soud. Tímto je tedy zajištěn výkon dozorové činnosti státního zástupce. Další variantou, kterou umožňuje trestní řád je, když si policejní orgán opatří výslovný souhlas osoby, do jejichž práv a svobod je sledováním zasahováno. Je-li tento výslovný souhlas později odvolán, musí být sledování neprodleně zastaveno. Výslovným souhlasem, lze nahradit, jak písemný souhlas státního zástupce, tak i souhlas soudce¹⁰⁴. Poslední možností k provedení sledování osob a věcí jsou případy, kdy se policejní orgán může v průběhu prověřování trestné činnosti dostat do časové tísně a hrozí nebezpečí z prodlení. Než by si policejní orgán opatřil

---

¹⁰³ § 158d odst. 3 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹⁰⁴ § 158d odst. 6 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

potřebné povolení, okolnosti, za kterých by se mohlo sledování osob a věcí uskutečnit, již pominou. V takovémto případě, může sledování policejní orgán uskutečnit, je však povinen o povolení dodatečně a bezodkladně požádat. Pokud policejní orgán písemné povolení ve lhůtě 48 hodin neobdrží, je povinen provádění sledování ukončit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nesmí použít. Nesmí jít ale o sledování osob a věcí, dle ustanovení § 158d odst. 3 trestního řádu¹⁰⁵.

5.2.3 Záznam o sledování osob a věcí

Cílem provádění úkonu sledování osob a věcí je získání, opatření důkazního prostředku, který bude později využit v řízení před soudem. Těmito důkazy jsou fotografie, video, zvukové záznamy, nahrané a přepsané rozhovory atd. Důkazy musí být získané v souladu s procesními pravidly, jinak hrozí, že nebudou připuštěny jako důkaz. Má-li být získaný záznam ze sledování připuštěn jako důkaz, je potřebné k němu připojit protokol s veškerými náležitostmi uvedenými v § 55 a § 55a trestního řádu. Protokol musí obsahovat identifikaci soudu, státního zastupitelství nebo policejního orgánu, který úkon provedl. Dále místo, čas a předmět úkonu, jméno a příjmení úředních osob a identifikaci dalších osob nebo subjektů, které byly úkonu přítomny. Byl-li při úkonu pořízen obrazový nebo zvukový záznam, tak se tato okolnost poznamená do protokolu¹⁰⁶.

5.3 Použití agenta

„Je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný či spáchaný v prospěch organizované zločinecké skupiny, pro trestný čin pletichy v insolvenčním řízení (...) zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr.z., (...) nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, je policejní orgán, pokud jim je útvar Policie České republiky nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů, oprávněn použít agenta“¹⁰⁷. Posledním operativně pátracím prostředkem, který

¹⁰⁵ § 158d odst. 5 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹⁰⁶ § 158d odst. 7 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹⁰⁷ § 158e odst. 1 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

je upraven v trestním řádu je použití agenta. Smyslem použití agenta je zejména monitorování činnosti zločineckých organizací a skupin pachatelů a získávání informací o připravované, páchané a spáchané trestné činnosti¹⁰⁸. Agent je nasazen a využit v případech, které jsou skutkově a právně velmi složité a také tam, kde by bylo dosažení účelu trestního řízení, jiným způsobem zřejmě neúčinné. Smyslem nasazení agenta je také opatřit důkazní prostředky.

5.3.1 Obecné podmínky použití agenta

Agentu lze použít v trestním řízení, které je vedené pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby minimálně osm let, pro trestné činy spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny, pro trestné činy, které jsou taxativně uvedeny, pro trestné činy úplatkářství a pro jiné úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání je Česká republika vázána vyhlášenou mezinárodní smlouvou. Jak zde vidíme, jedná se o podmínky, které musí být splněny, aby mohl být nasazen agent. Tyto podmínky nemusí být splněny zároveň, postačuje, že bude splněna jenom jedna z nich. Podmínky jsou mnohem přísnější, než tomu je u předstíraného převodu nebo sledování osob a věcí, zde postačuje podmínka, že se jedná o úmyslný trestný čin¹⁰⁹. Zákonodárce musel zohlednit princip proporcionality, najít určité vyvážení mezi účelem a prostředkem. Agent požívá určitých práv a oprávnění, kdy zasahuje do chráněných práv a svobod jiných občanů.

5.3.2 Osoba agenta

Trestní řád konkrétně vymezuje osoby, které mohou být agentem. Může to být pouze příslušník Policie České republiky nebo příslušník Generální inspekce bezpečnostních sborů, který plní úkoly mu uložené řídicím policejním orgánem. Úkoly agenta nemůže plnit žádná jiná osoba. Agent může za určitých podmínek plnit úkoly i na území jiného státu. To je řešeno na základě mezinárodních dohod, které to dále upravují a specifikují. Na druhou stranu může být agentem i příslušník

---

¹⁰⁸ Hundák, Š. *Právní úprava operativně pátracích prostředků a podmínek pro jejich použití v trestním řízení a jejich použití „contra legem“*. In Hundák, Š. (ed.) *Použití operativně pátracích prostředků k získání důkazů pro trestní řízení*. Praha: Policejní akademie ČR, 2004, s. 47

¹⁰⁹ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2014

zahraničního bezpečnostního sboru. I tato možnost je řešena mezinárodními dohodami a smlouvami¹¹⁰.

Na agenta jsou kladeny nesmírně vysoké nároky a požadavky. Tyto nároky jsou kladeny po stránce odborné, psychologické a také fyzické. Ne každý příslušník se může stát agentem. Výchova a profesní vzdělávání, byla svěřena Útvaru speciálních činností, služby kriminální policie a vyšetřování. Tento útvar má k dispozici tzv. „převodáře“, „agenty“, „finanční prostředky“ a také má na starosti „krycí doklady“. Agent při své činnosti plní úkoly, které mu zadává řídicí orgán. Agentem může být osoba speciálně vycvičená a proškolená na potírání té nejzávažnější trestné činnosti, a bude zpravidla pracovat v prostředí organizovaného zločinu. Při plnění úkolů vystupuje agent zpravidla konspirativně. Utajuje se jeho totožnost, služební posláním a veškerá příprava spojená s výcvikem. Za tím účelem a k jeho ochraně je možné vytvořit legendu o jiné osobní existenci a osobní údaje, vyplývající z této legendy, zavést do informačních systémů provozovaných podle zvláštních zákonů, provádět hospodářské činnosti, k jejichž vykonávání je třeba zvláštní oprávnění, povolení či registrace a zastírat příslušnost k Policii České republiky nebo Generální inspekci bezpečnostních sborů¹¹¹.

Agent je vyslýchán jako svědek, jeho totožnost a podoba jsou utajeny, zákonodárce má zájem, aby některé operativně pátrací činnosti byly utajeny a tím je posílena i ochrana agenta¹¹².

5.3.3 Povolení k použití agenta a jeho kontrola

Použití agenta povoluje na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství, soudce vrchního soudu, v jehož obvodu je státní zástupce, podávající návrh činný. Návrh musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti, kterými jsou účel použití agenta, určený charakterem trestné činnosti, o niž jde, obecně vymezený záměr, který je použitím agenta sledován, doba, po kterou bude

---

¹¹⁰ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2016

¹¹¹ Jiří Straus a Eduard Bruna (ed.), *Trestně právní a kriminalistické aspekty dokazování*, Praha 15. března 2018, Sborník sdělení ze č. ročníku mezinárodní vědecké konference, Vysoká škola finanční a správní, ISBN 978-80-7408-172-9, str. 40

¹¹² § 102a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

agent využit a údaje identifikující agenta¹¹³. Pravá identita agenta je utajena, v návrhu tedy nefiguruje. Povolení má formu opatření a nikoliv rozhodnutí, to má za následek, že proti němu není přípustná stížnost a není ho třeba doručovat. Činnost agenta lze na základě nového návrhu povolit i opakovaně. Předpokladem nového povolení je ale řádné vyhodnocení činnosti agenta a zdůvodnění potřeby v pokračování jeho činnosti, na rozkrývání a dokumentování závažné trestné činnosti. Agent je při výkonu své činnosti oprávněn provádět sledování osob a věcí pouze v rozsahu uvedeném v § 158d odst. 2 trestního řádu a dále je oprávněn k provedení předstíraného převodu. K provedení těchto operativně pátracích prostředků již nepotřebuje povolení státního zástupce¹¹⁴. Agent má zákonem stanoveny určité zvláštní povinnosti, které jeho činnost na jedné straně omezují a na té druhé, vylučující plnění některých povinností, které mu plynou z postavení policisty nebo příslušníka Generální inspekce bezpečnostních sborů. Agent je při své činnosti povinen volit takové prostředky, které jsou způsobilé ke splnění jeho služebního úkolu a jimiž není jiným osobám způsobována újma na jejich právech nad míru nezbytně nutnou a nemá jiné povinnosti podle zvláštního zákona upravujícího postavení příslušníka Policie ČR nebo příslušníka Generální inspekce bezpečnostních sborů¹¹⁵.

Státní zástupce je v průběhu trestního řízení povinen kontrolovat a posuzovat činnost agenta. Musí docházet k vyhodnocování důvodnosti a efektivnosti takového úkonu, kterým je použití agenta. Za tímto účelem je státní zástupce oprávněn požadovat od příslušného policejního orgánu údaje potřebné k posouzení důvodů pro použití agenta a zkoumat, zda je jeho činnost v souladu se zákonem. Tyto údaje je povinen vyhodnocovat v pravidelných intervalech, nejméně však jednou za tři měsíce. Pominou-li důvody pro použití agenta, musí být jeho činnost bezodkladně ukončena¹¹⁶.

---

¹¹³ ŠÁMAL, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2024

¹¹⁴ § 158e odst. 5 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹¹⁵ § 158e odst. 6 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹¹⁶ § 158e odst. 7 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

5.3.4 Beztrestnost agenta

Úkolem agenta je infiltrace kriminálně zájmového prostředí, kde dochází k páčání těch nejzávažnějších forem trestné činnosti. Agent je vybaven schopnostmi a dovednostmi a také je mu zaručen vysoký stupeň krytí. V kladném případě infiltrace organizované zločinecké skupiny se očekává, že se aktivně zapojí do její činnosti. Stane se potřebným členem, který si postupně získává důvěru ostatních členů a takto získává poznatky o struktuře, činnosti, metodách a formách fungování, organizované zločinecké skupiny. Z tohoto plyne, že on sám se musí dopouštět páčání trestné činnosti ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Na tomto místě je ale nutno podotknout, že agent nemůže spáchat jakoukoliv trestnou činnost. Pakliže by mělo jednání organizované skupiny naplnit znaky skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví, těžkého ublížení na zdraví nebo dokonce vraždy, je nezbytné učinit taková opatření, které by tomuto jednání zabránily, byť za cenu prozrazení infiltrace agenta do zájmového prostředí. Není zde namysli jeho dekonspirace jako taková (identita agenta). Agent je za svoji činnost beztrestný, pokud z jeho strany nedojde k excesu. Beztrestnost agenta je upravena zákonem¹¹⁷. Jestliže jednání agenta po formální stránce naplňuje znaky trestného činu podle § 361 odst. 1 alinea 2, alinea 3, případně odst. 2 trestního zákoníku, není trestně odpovědný. V takovémto jednání není spatřována společenská škodlivost, ba naopak, takovéto jednání je žádoucí¹¹⁸. Obráceně tomu bude za situace, kdy jednání agenta naplní skutkovou podstatu dle § 361 odst. 1 alinea 1 trestního zákoníku. V tomto případě, sám agent založí organizovanou zločineckou skupinu za účelem páčání trestné činnosti, beztrestnost se na něj nevztahuje. Agent se při plnění svých úkolů musí zdržet jednání, které by u jiného vzbuzovalo rozhodnutí spáchat trestný čin. Jestliže by se takovéhoto jednání dopustil, u jiného vzbudil, vyprovokoval nebo ho utvrdil v jednání, vedoucí ke spáčení úmyslného trestného činu, dopustil by se provokace. Za těchto okolností není vyloučena trestní odpovědnost za určité formy účastenství (organizátorství, návod). Takovéto

---

¹¹⁷ § 362 a § 363 zákona č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* v posledním znění

¹¹⁸ RIZMAN, Stanislav. § 363 [Beztrestnost agenta]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, marg. č. 2.

jednání je naprosto nepřípustné a je projevem neúcty k právům a svobodám člověka a zároveň je to jednání, které je v rozporu s principy právního státu¹¹⁹.

Pokud je při činnosti agenta způsobena materiální škoda, pak odpovědnost za tuto škodu nese stát¹²⁰. Náhradu vzniklé škody poskytuje Ministerstvo vnitra.

6. Podpůrné operativně pátrací prostředky

Podpůrné operativně pátrací prostředky jsou specifické neboli také speciální prvky operativně pátrací činnosti, které je policejní orgán oprávněn používat v tzv. před procesním stádiu, tedy před zahájením úkonů trestního řízení. Tyto prostředky jsou upraveny v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Není samozřejmě vyloučeno, aby je policejní orgán užíval i po zahájení úkonů trestního řízení v okamžiku kdy, již má k dispozici operativně pátrací prostředky dle trestního řádu. Policie na základě vlastní činnosti a iniciativy získává poznatky o trestné činnosti a na základě takto získaných poznatků může zahajovat úkony trestního řízení dle § 158 odst. 3 trestního řádu. Za tímto účelem využívá podpůrné operativně pátrací prostředky: „*informátor*“, „*krycí prostředky*“, „*zabezpečovací technika*“ a „*zvláštní finanční prostředky*“¹²¹.

6.1 Informátor

*„Informátorem se rozumí fyzická osoba, která poskytuje policii informace a služby takovým způsobem, aby nebyla vyzrazena její spolupráce s policií“*¹²². Informátorem může být pouze fyzická osoba, která dovršila věk rozhodný pro vznik trestní odpovědnosti¹²³ a která poskytuje příslušníkům Policie ČR informace nebo služby při předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osob. Tyto informace jsou poskytnuty takovým způsobem, aby nedošlo

---

¹¹⁹ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, str.343.

¹²⁰ § 95 odst. 1 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

¹²¹ § 72 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

¹²² § 73 odst. 1 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

¹²³ § 25 zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* v posledním znění „*Kdo v době spáchání činu nedovrší patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný*“

k vyzrazení takovéto spolupráce¹²⁴. Kromě toho, že má fyzická osoba trestní odpovědnost, měla by být také plně svéprávná¹²⁵. Svěprávnost je způsobilost k právním úkonům, tedy způsobilost právně jednat a tím pro sebe získávat práva a na druhé straně se zavazovat k povinnostem. Svěprávnost lze nabýt před dovršením osmnáctého roku věku dvěma způsoby „*emancipace*“ nebo „*uzavření manželství*“, podrobnosti upravuje zákon. Fyzická osoba, která soustavně nebo opakovaně poskytuje policii věrohodné informace nebo služby při plnění jejich úkolů, může být využita jako informátor. Informátor své informace nebo služby poskytuje policii vědomě a je srozuměn s tím, že jedná s policistou, případně policisty. Předtím, než se osoba stane informátorem jedná se o tzv. „*navrhovanou osobou*“. Při prvním osobním kontaktu (schůzce) s navrhovanou osobou je policista povinen zjistit okruh informací a služeb, které je osoba schopna poskytnout a také její motivaci, která jí vede k vědomé a dobrovolné spolupráci s policií. Motivačním prvkem mohou být osobní zájmy, pocit důležitosti sounáležitosti se společností, snaha potlačit konkurenci anebo čistě finanční pohnutky. Skutečná totožnost informátora je utajovanou informací, tak jako její informace nebo služby, které poskytuje. Za tímto účelem může oprávněný policista stanovit krycí jméno informátora a také způsob spojení s ním. Totožnost informátora může znát pouze řídící policista, přímý nadřízený a vedoucí policista. Při využívání informátora postupuje řídící policista tak, aby se nestal organizátorem, návodcem nebo pomocníkem informátora při spáchání trestného činu. Nesmí v informátorovi vzbuzovat dojem, že bude tolerovat nebo dokonce krýt jeho protiprávní jednání. Řídící policista úkoluje informátora a za tímto účelem mu může poskytnout pouze takové informace, které jsou nezbytné pro jeho činnost a které zároveň neohrozí plnění úkolů policie. Řídící policista musí postupovat takovým způsobem, aby nemohlo dojít k jeho zavázání, diskreditaci nebo k jeho kompromitování. Předtím, než je osoba zaevidována jako informátor, musí dojít ke „*skryté blokaci*“ v IS BLOKACE. Informátorovi lze za jeho činnost poskytnout i finanční odměnu nebo věcnou odměnu. Jedná se o jeden z výše uvedených motivačních prvků. Finanční prostředky jsou poskytovány ze zvláštních finančních

---

¹²⁴ čl. 1 písm. a) PPP 140/2019, o využívání informátorů

¹²⁵ § 30 odst. 1 zákon č. 89/2012 Sb., *Nový občanský zákoník* v posledním znění, „*Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilostí se nabývá dovršením osmnáctého roku věku*“

prostředků¹²⁶. Činnost informátora musí být také vyhodnocována. Řídící policista je povinen jednou za rok takovéto vyhodnocení provést. Mnohdy dochází k zaměňování pojmů „informátor“, „osoba spolupracující ve prospěch policie“ a „spolupracující obviněný“. Pojem informátor pod sebou skrývá osobu, která vědomě a dobrovolně spolupracuje s policií, která spolupráci také dobrovolně a bez nátlaku podepíše a ke které je veden utajovaný svazek, který musí splňovat veškeré náležitosti, které jsou specifikovány v IAŘ¹²⁷.

6.2 Krycí prostředky

„Krycím prostředkem se rozumí věc včetně krycího dokladu, prostor nebo činnost, sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení její činnosti nebo k zastírání činnosti policie“¹²⁸. Oprávněný policista může využívat krycí prostředky při předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením, v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osob, za účelem zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení činnosti Policie ČR nebo k zastírání činnosti Policie ČR¹²⁹. Účel krycího prostředku může být chráněn před vyzrazením operativní legendou. „Krycí věc“ se rozumí samostatný předmět používaný oprávněným policistou pro dané účely, tedy cokoliv, co je způsobilé napomoci zastření totožnosti osoby, zabránění vyzrazení její činnosti nebo zastření činnosti policie. „Krycím prostorem“ může být samostatný nebo mobilní objekt, byt, místnost či soubor objektů, bytů nebo místností, používaných oprávněným policistou pro uvedené účely. Součástí krycího prostoru může být zařízení potřebné pro zajištění jeho používání. „Krycí činností“ je činnost vykonávaná nebo využívána oprávněným policistou pro uvedené účely¹³⁰. Použití krycího prostředku navrhuje oprávněný policista. Informace týkající se přípravy, použití a výsledku krycího prostředku je utajovanou informací. V souvislosti s využíváním krycího prostředku je povinností oprávněného policisty, založit a vést tzv. „svazek krycího prostředku“, ten je veden

¹²⁶ § 77 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

¹²⁷ PPP 140/2019, o využívání informátorů

¹²⁸ § 74 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

¹²⁹ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6 str. 186

¹³⁰ čl. 1 písm. a), b), c), d) ZPPP 25/2013, o krycích prostředcích

v určitém stupni utajení. Samostatnou součástí takového svazku je ještě finanční svazek krycího prostředku¹³¹. Při náhradě škody vzniklé v souvislosti s používáním krycího prostředku se postupuje podle ust. § 95 zákona č. 273/2008 Sb. K ochraně krycího prostředku před vyzrazením může oprávněný policista použít „krycí doklad“.

„Krycím dokladem se pro účely tohoto zákona rozumí listina, případně jiný dokument sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení činnosti, krycího prostředku nebo zabezpečovací techniky, k zastírání policejní činnosti anebo k jiným podobným účelům“¹³². Krycím dokladem mohou být průkazy totožnosti (občanský průkaz, cestovní doklad), doklady osvědčující právní skutečnosti, doklady vztahující se k motorovým vozidlům a jiné doklady a listiny. Údaje obsažené v krycích dokladech nesmí žádným způsobem narušovat nebo zasahovat do práv a oprávněných zájmů třetích osob. V ustanovení § 75 odst. 2 je taxativně uveden výčet průkazů a dokladů, které nemohou být vystaveny jako krycí doklady. Jedná se o průkaz poslance, průkaz senátora, průkaz člena vlády, průkaz guvernéra ČNB, průkaz člena NKÚ, průkaz inspektora ÚOOÚ, průkaz soudce Ústavního soudu, služební průkaz soudce, služební průkaz státního zástupce a doklad osoby žijící nebo zemřelé.

Opatřování krycích dokladů má na starosti Útvar speciálních činností služby kriminální police a vyšetřování. Tento útvar zajišťuje a metodicky řídí vyžadování, používání, ochranu a evidenci krycích dokladů. Krycí doklady můžeme rozdělit do tří úrovní/kategorií. „Krycí doklad k operativnímu využití“, jedná se o doklad, jehož některé údaje nejsou vloženy do příslušných informačních systémů. Je však možné za určitých okolností tyto údaje do příslušných systému vložit, ale pouze na nezbytně nutnou dobu. „Krycí doklad s legalizací“, jedná se o doklad, jehož údaje jsou vloženy do příslušných informačních systémů, a to bez vazby na některé další informační systémy (bez vazby na manuální evidenci, vedenou v písemné formě). „Krycí doklad s hloubkovou legalizací“, jedná se o doklad, kde je vytvořena i vazba na další informační systémy¹³³. Je důležité posoudit, vůči jakým osobám se takovéto krycí doklady používají. Třetí kategorie je určena

¹³¹ čl. 23 NMV č. 38/2012 o nakládání se zvláštními finančními prostředky

¹³² § 75 odst. 1 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

¹³³ čl. 2 písm. d), e), f) PPP 35/2016, o krycích dokladech

k dlouhodobému používání jako součást legendy o osobní existenci agenta nebo k podpoře takové legendy.

Krycí doklad lze opatřit pouze na základě ministrem vnitra schválené žádosti o opatření krycího dokladu. Žádost musí obsahovat důvod opatření krycího dokladu, druh požadovaného dokladu, počet krycích dokladů atd. Evidenci krycích dokladů, vede bezpečnostní odbor¹³⁴.

6.3 Zabezpečovací technika

„Zabezpečovací technikou se rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory, používané za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti“.¹³⁵ Zabezpečovací technikou se rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory (signalizační systémy, nástrahové systémy atd.), používané výhradně za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Pojem veřejný pořádek nenajdeme v trestním právu hmotném, procesním a ani v zákoně o Policii ČR. Veřejný pořádek si můžeme představit jako souhrn společenských vztahů, které vznikají, mění se nebo zanikají na veřejných místech nebo místech veřejnosti přístupných a které jsou nezbytné pro řádné fungování naší společnosti. Veřejná bezpečnost v sobě zahrnuje širokou škálu hodnot, jakými jsou život, zdraví, důstojnost, svoboda, majetek atd. Zabezpečovací technika se nasazuje z preventivních důvodů v rámci obecného předcházení trestné činnosti anebo v případě, že již existují určité signály a poznatky. Při nasazování zabezpečovací techniky je zastírán skutečný účel. Po získání dostatečných informací opravňujících zahájení úkonů trestního řízení je nutno tuto techniku procesně ošetřit tak, aby byla nasazena v režimu sledování osob a věcí. Následně mohou být výstupy z ní použity jako důkaz¹³⁶.

---

¹³⁴ NMV č. 23/2012, kterým se stanoví postup Policie ČR a MV při opatřování, schvalování a evidenci krycích dokladů

¹³⁵ § 76 zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 01.01.2009

¹³⁶ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6 str. 189

6.4 Zvláštní finanční prostředky

Zvláštní finanční prostředky jsou vyčleněné finanční prostředky, které jsou používány výhradně k úhradě výdajů, které vznikají policistům, a to při plnění jejich úkolů. Tyto prostředky jsou oprávněni používat policisté zařazení ve službě kriminální policie a vyšetřování a v Útvaru rychlého nasazení. Ze zvláštních finančních prostředků lze hradit výdaje vznikající při získávání poznatků o trestné činnosti ze zájmového prostředí, při získávání, využívání a činnosti informátora, opatřování, vydávání a používání krycích dokladů, používání zabezpečovací techniky, předstíraném převodu, sledování osob a věcí, při ochraně a použití agenta, atd¹³⁷.

7. Opatření k zabezpečení ochrany OPČ

K zabezpečení ochrany operativně pátrací činnosti a operativního rozpracování před narušením či vyzrazením je možné využít „operativní legendu“, „operativní kombinaci“ nebo „aplikační programové vybavení BLOKACE“. „Operativní legendou“ se rozumí hodnověrně působící smyšlené podání s vhodně zařazenými pravdivými prvky navazujícími na přirozeně vzniklou situaci. Oprávněný policista využívá operativní legendu pro konspirativní dosahování vytyčených cílů v operativně pátrací činnosti. Záměr je vždy zastírán, ale ta praktická realizace může být provedena dvěma způsoby. Ten první způsob spočívá v tom, že je na první pohled zřejmá příslušnost k policii a druhý, že příslušnost k policii je konspirována. Z časového hlediska může být legenda krátkodobá nebo dlouhodobá (konspirace objektů, technických prostředků atd.). Operativní legendu je možné vysvětlit i na praktických příkladech. Vznikl požadavek na ustanovení osoby bydlící v zájmovém bytě. V domě nebo v bezprostředním okolí došlo ke spáchání trestného činu (prvek pravdivosti) a policie za účelem zjištění neznámého pachatele a relevantních poznatků provede v domě šetření, a to kompletně ve všech bytových jednotkách. Takto může být získán jmenný seznam osob společně s telefonními čísly. V rámci rozpracovaného případu prodeje omamných a psychotropních látek vznikl požadavek zadokumentovat všechny osoby (odběratele), které navštěvují

---

¹³⁷ NMV č. 38/2012 o nakládání se zvláštními finančními prostředky

zájmový byt v panelovém domě. Po domluvě se správcem a z důvodů častých krádeží vloupáním do sklepních prostor je možné nainstalovat kameru, která zabírá vstup do domu. Těchto příkladů můžou být desítky a záleží na spoustě faktorů.

„Operativní kombinací“ se rozumí zpravidla několik účelově a časově navazujících opatření, která jsou za využití přirozeně vzniklé situace a vhodné operativní legendy cílevědomě zaměřena na zjištění významných skutečností souvisejících s trestnou činností, vedeným operativním rozpracováním nebo trestním řízením, případně na vytvoření vhodné situace k ochraně osoby¹³⁸. V rámci vyšetřování rozsáhlé drogové trestné činnosti, ve které figuroval i mezinárodní prvek docházelo k dovozu metamfetaminu (pervitinu) z Jelení Hory do Liberce a Jablonce nad Nisou. Zde byla vytvořena rozsáhlá síť distributorů a uživatelů. Na základě prováděných odposlechů, byly zachyceny informace o množství vyrobené drogy. Pachatelé při komunikaci neuvádí množství drogy v gramech, používají svojí naučenou terminologii. Jedná se o určitý druh konspirace. V tomto případě používali termín kubíky a těžba dřeva v lese. Vznikl tedy požadavek rozklíčovat tento termín „kubíky“, tak aby byl policejní orgán schopen spočítat výslednou hmotnost dovezenou z Polské republiky. Pachatelé se vždy a dostatečně dopředu telefonicky domluvili a využívali hraničního přechodu v Harrachově. Byla naplánovaná operativní kombinace, které se zúčastnil Odbor operativní dokumentace, tento měl za úkol provádět fyzické sledování vozidla a jeho osádky a nejdůležitější část byla svěřena Celní správě, oddělení mobilního dohledu. Po vjezdu zájmového vozidla do České republiky došlo k jeho zastavení a kontrole. Byla provedena komplexní prohlídka interiéru a exteriéru a v motorové části za předním světlometem, byl nalezen plastový obal a uvnitř bílá krystalická látka. Celou věc si následně převzala místně příslušná Služba kriminální policie a vyšetřování Semily k dalším úkonům. Pachatelé se do telefonu domlouvali, že je vytěženo a připraveno 90 kubíků dřeva a při kontrole bylo zachyceno 90 gramů pervitinu.

Aplikační programové vybavení BLOKACE na centrální a lokální úrovni v prostředí certifikovaného systému „Vydra“ nebo „Vážka“ je automatizované

---

¹³⁸ čl. 4 odst. 1 písm. a), b), c) PPP 15/2016, o operativně pátrací činnosti a zřizování pracovních týmů a pracovních skupin

zpracování osobních údajů. Jeho účelem je zabránit narušení operativního rozpracování, zamezit maření účelu trestního řízení, zajistit ochranu informátora, chráněné osoby, osoby, která se podílí na sledování zásilky, předstíraném převodu, použití agenta nebo ochráně chráněné osoby¹³⁹. Při operativním rozpracování zájmové osoby se tato zavádí do systému blokace. Blokace může být otevřená nebo skrytá. Je-li osoba zavedena jedním policejním útvar, nemůže si jí blokovat jiný útvar, tento dostane odpověď o blokaci a informaci kdo má osobu blokovanou, záleží ale jestli se jedná o otevřenou nebo skrytou blokaci. Při lustraci zájmové osoby v IS Bedrunka, Centrální evidence obyvatel dostává oprávněný policista informaci o lustraci, je identifikována osoba, která lustraci provedla a také důvod dotazu.

8. Úkony prováděné utajovaným způsobem

Jedním ze základních práv a svobod, které požívá ústavní ochranu je listovní tajemství a jemu podobné tajemství¹⁴⁰. Nejedná se o absolutní právo, které by nemohlo být omezeno a to způsobem, který stanoví zákon. Toto právo bude narážet na určité překážky, a to hlavně v rovině trestního práva. Dopouští-li se jedinec trestné činnosti, kterou bude páchat či uskutečňovat pomocí poštovních nebo telekomunikačních služeb, nemůže se domáhat ochrany svých práv, v podobě listovního tajemství. Dochází ke střetu dvou hodnot, ochrana práva jednotlivce versus ochrana společenských zájmů před kriminalitou. Zásilkou se rozumí předmět, který je dopravovaný prostřednictvím pošty nebo jiné osoby¹⁴¹. Trestní řád rozeznává několik zajišťovacích úkonů, týkajících se zásilek „zadržetí zásilky“, „otevření zásilky“, „záměna zásilky“ a „sledování zásilky“. Dalším zajišťovacím úkonem, které reguluje trestní řád je „odposlech a záznam telekomunikačního provozu“.

---

¹³⁹ čl. 1 PPP 19/2015, o aplikačním programovém vybavení BLOKACE

¹⁴⁰ čl. 13 zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod „Nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon.“

¹⁴¹ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, str.227

8.1 Zadržení zásilky

Ustanovení o zadržení zásilky obsahuje dva instituty, které je nutno mezi sebou rozlišovat. Prvním je „zadržení zásilky“ a druhý je „pozdržení zásilky“. Důvodem pro zadržení zásilky je objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení v konkrétní věci, kdy je nutno zajistit obsah nedoručených poštovních zásilek, jiných zásilek nebo telegramů. Nařídít zadržení zásilky je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. V případě, že věc nesnese odkladu a nařízení nebylo možno předem dosáhnout, může policejní orgán využít druhého institutu, pozdržení zásilky. V takovémto případě není se zásilkou dále nakládáno a její cesta v procesu doručování je pozastavena. Pozdržení může trvat maximálně tři dny. Policejní orgán je povinen do dvaceti čtyř hodin vyrozumět státního zástupce o tom, že došlo k pozdržení zásilky. Následně je povinen si vyžádat příkaz. Příkaz k zadržení musí být vydán v písemné formě a musí být odůvodněn. Příkaz je rozhodnutí „sui generis“ – svého druhu, není proti němu přípustný opravný prostředek. Po doručení příkazu k zadržení zásilky je přepravce povinen zásilku policejnímu orgánu vydat. O pozdržení zásilky je policejní orgán povinen vydat příkaz¹⁴².

8.2 Otevření zásilky

V prvním kroku musí nejprve dojít k zadržení zásilky. Následně může být zásilka otevřena. Otevřít jí může předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nebo policejní orgán. Státní zástupce může zásilku příkazem zadržet, a tak je zde k zamyšlení, proč k jejímu otevření potřebuje souhlas soudce. O otevření zásilky je nutné sepsat protokol dle § 55 odst. 1 trestního řádu. Protokol by měl obsahovat informace, který orgán činný v trestním řízení vydal příkaz k zadržení a otevření zásilky, důvody zadržení a otevření zásilky, kdo zásilku otevřel, kdo byl přítomen jejímu otevření a stručně popsat obsah zásilky. Se zadrženou a otevřenou zásilkou je možné nakládat několika způsoby¹⁴³.

---

¹⁴² NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, str.228

¹⁴³ § 87 odst. 2 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění, a) odevzdá se adresátovi, a není-li jeho pobyt znám a není-li zásilka určena do vlastních rukou, některému z jeho rodinných příslušníků, b) jinak se zásilka vrátí odesílateli, c) je-li obava, že by odevzdáním

8.3 Záměna zásilky

Zhoršující se bezpečnostní situace a narůstající podíl závažné trestné činnosti v oblasti drog, zbraní, střeliva, penězokazectví atd. si vyžádala přijetí nového ustanovení, které umožňuje orgánům činných v trestním řízení provést záměnu dopravované zásilky. Důvodem k záměně zásilky je fakt, že po jejím zadržení a následném otevření je zjištěno, že obsahuje omamné látky, psychotropní látky, prekursor, jedy, jaderný materiál nebo radioaktivní látky, padělané peníze, padělané cenné papíry, střelné nebo hromadně účinné zbraně, střelivo a výbušniny nebo jinou věc, k jejímu držení je třeba zvláštního povolení, věci určené k páčání trestného činu nebo věci, které byly trestným činem opatřeny. Rozhodnutí o záměně zásilky je oprávněn učinit předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce. Záměnu provádí policejní orgán, který je povinen o tom sepsat záznam a také je povinen zabezpečit úschovu zaměněných věcí a materiálu¹⁴⁴.

8.4 Sledování zásilky

Zásilka, která byla zadržena, otevřena a bylo zjištěno, že obsahuje nebezpečné nebo zakázané látky a předměty. V tomto případě je možné, aby policejní orgán, zásilku zaměnil a tím vlastně upozornil adresáta, že se v průběhu její přepravy něco stalo. Můžou být případy, že policejní orgán, nebude mít na výběr a materiál nebo látku pro její extrémní nebezpečnost bude muset vyměnit. Jako další logický krok, který je zákonem upraven, je použití sledování zásilky. Sledování zásilky připadá v úvahu v přípravném řízení, nařizuje jí státní zástupce, je-li to potřebné pro objasnění trestného činu nebo odhalení všech pachatelů

a zjištění potřebných skutečností, jejichž zjištění jiným způsobem by bylo zřejmě neúčinné nebo podstatně ztížené. Policejní orgán by neměl zapomínat na dočasné odložení trestního stíhání. Policejní orgán může sledování zásilky

---

zásilky mohlo dojít ke zmaření nebo podstatnému ztížení účelu trestního stíhání, připojí se ke spisu. Je-li to vhodné, oznámí se obsah dopisu nebo telegramu adresátovi. Není-li pobyt adresáta znám a není-li zásilka určena do vlastních rukou, lze oznámit její obsah některému z jeho rodinných příslušníků“

¹⁴⁴ § 87a odst. 1, odst. 2 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

zahájit i bez příkazu státního zástupce, a to v případě, že věc nesnesla odkladu a příkazu nešlo předem dosáhnout. O tomto úkonu je ale povinen ho bezodkladně vyrozumět a postupovat dle jeho pokynů. Ke sledování zásilky se využívá technického prostředku, např. GPS modul. Dojde-li v průběhu doručování sledované zásilky k závěru, že při jejím nakládání může dojít k vážnému ohrožení života, zdraví anebo hrozí-li vysoké škody na majetku je takovéto sledování ukončeno a zásilka je vhodným způsobem zajištěna. Zde připadá do úvahy dobrovolné vydání věci nebo její odnětí dle ustanovení trestního řádu¹⁴⁵.

8.5 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je zajišťovacím úkonem, který intenzivním způsobem zasahuje do lidských práv a svobod. Veškerá data a informace, které jsou uskutečňovány pomocí telekomunikační sítě, požívají ústavní ochranu. I zde se v plné míře uplatňuje článek 13. Listiny základních práv a svobod. V rámci telekomunikací byla vytvořena síť vnitrostátní a mezinárodní. Do sítě jsou zapojena koncová zařízení, jako telefony, telefaxy, mobilní telefony, vysílačky a další telekomunikační zařízení. Při telekomunikačním provozu dochází k výměně informací mezi dvěma koncovými body. Elektronické komunikace jsou řešeny prostřednictvím zákona¹⁴⁶. V této problematice se setkáváme s takovými pojmy, jako provozní a lokalizační údaje. Jedná se o takové údaje, které vedou k dohledání a identifikaci zdroje a adresáta komunikace a dále údaje vedoucí k zjištění data, času, způsobu a doby trvání komunikace a další. Policejní orgán má k dispozici při řešení úmyslných trestných činů odposlech a záznam telekomunikačního provozu dle § 88 trestního řádu nebo zjištění údajů o telekomunikačním provozu dle § 88a trestního řádu.

8.5.1 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu je možné u zločinů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby, nejméně osm let, u vyjmenovaných (taxativně) uvedených trestných činů, byť se může

---

¹⁴⁵ § 87b zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹⁴⁶ zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích v posledním znění

jednat o základní skutkovou podstatu a u úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva¹⁴⁷. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn nařídit předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. V příkazu musí být uvedena uživatelská adresa nebo zařízení a osoba uživatele, pokud je její identita známá a také doba, po kterou bude odposlech prováděn. Tato doba nesmí být delší než čtyři měsíce. Doba může být i opakovaně prodloužena. Odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu lze dosáhnout i bez příkazu na taxativně uvedené trestné činy, a to za předpokladu, že s tím uživatel odposlouchávané stanice souhlasí¹⁴⁸. V průběhu prováděného odposlechu je policejní orgán povinen neustále vyhodnocovat důvodnost takového úkonu. Jestliže z nějakých okolností tyto důvody pominou, je povinen odposlech ukončit. Je-li v rámci odposlechu zjištěna komunikace obviněného s advokátem, tyto informace musí být zničeny a informace o kterých se dozvěděl, nesmí použít. Má-li být odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu užito v trestním řízení jako důkazu je potřeba k němu připojit protokol o místě, času, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i údaje identifikující orgán, který záznam pořídil. V jiné trestní věci, než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden, je možné záznam použít jako důkaz pouze tehdy, pokud je v této věci vedeno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v § 88 odst. 1 trestního řádu, nebo s tím souhlasí uživatel odposlouchávané stanice¹⁴⁹. Realizaci příkazu provádí specializovaný útvar, Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování. Výstupy zaznamenaných odposlechů jsou přístupné žadateli úkonu, který si je vytěžuje v uživatelském prostředí „terminál“ v rámci vnitřní sítě intranet Ministerstva vnitra, (viz. Příloha č.4).

8.5.2 Zjištění údajů o telekomunikačním provozu

Při zjištění údajů o telekomunikačním provozu má policejní orgán údaje, na které se vztahuje telekomunikační tajemství, anebo na které se vztahuje

---

¹⁴⁷ PPR-757/ČJ-2014-990130 pplk. JUDr. Ing. René Šlesinger, *Výčet zločinů s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, vyjmenovaných trestných činů a úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva*

¹⁴⁸ § 88 odst. 5 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹⁴⁹ § 88 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

ochrana osobních a zprostředkovacích dat. Na rozdíl od odposlechů nemá policejní orgán k dispozici hlasové nahrávky a obsah SMS nebo MMS, tyto data nedostává. Má k dispozici provozní a lokalizační údaje. Nařídít zjištění údajů o telekomunikačním provozu je možné u úmyslných trestných činů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky, u vyjmenovaných (taxativně) uvedených trestných činů, a u úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. Zjištění údajů o telekomunikačním provozu je oprávněn nařídít předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Zjištění údajů o telekomunikačním provozu lze dosáhnout i bez příkazu, a to za předpokladu, že s tím uživatel telekomunikačního zařízení, na které se údaje vztahují, dá výslovný souhlas¹⁵⁰. Maximální doba, za kterou lze tyto údaje získat je šest měsíců zpětně.

9. Srovnání OPČ v České a Slovenské republice

Na základě našeho společného historického vývoje lze s vysokou mírou pravděpodobnosti předpokládat, že vývoj prostředků operativně pátrací činnosti bude na Slovensku obdobný jako u nás. Jednotlivé prostředky operativně pátrací činnosti, budou regulovány trestním pořádkem¹⁵¹ a některé zákonem o Policejním sboru¹⁵². V rámci uspořádání (struktury) kriminální policie se na Slovensku využívá modelu, který byl na našem území již přepracován a změněn. V rámci Okresních ředitelství Policejního sboru existují „operativní oddělení“ a „oddělení vyšetřování“. Příslušník Policejního sboru, který je zařazen do vyšetřování nebo zkráceného vyšetřování je procesně samostatný a je vázán pouze Ústavou, ústavními zákony, všeobecně závaznými zákony a předpisy a také mezinárodními smlouvami, kterými je Slovenská republika vázána¹⁵³. Obdobné uspořádání bylo i v ČR, do tzv. velké novelizace trestního řádu, z.č. 265/2001, kdy existoval Úřad vyšetřování a vyšetřovatel byl procesně samostatný.

---

¹⁵⁰ § 88 odst. 4 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹⁵¹ zákon č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok v posledním znění

¹⁵² zákon č. 171/1993 Z.z., o Policajnom zbore v posledním znění

¹⁵³ § 7 zákon č. 171/1993 Z.z., o Policajnom zbore v posledním znění

„Operativně pátrací činnost je systém zpravidla utajených zpravodajských opatření vykonávaných Policejním sborem pro účely předcházení, zamezování, odhalování a dokumentace trestné činnosti a zjišťování jejich pachatelů, zabezpečení ochrany určených osob a střežených objektů, technicky chráněných objektů, zabezpečení a poskytnutí ochrany a pomoci ohroženému svědkovi a chráněnému svědkovi, ochrany státní hranice a vypátrání osob a věcí“¹⁵⁴. Prostředky operativně pátrací činnosti, se v intencích zákona o Policejním sbore rozumí „sledování osob a věcí“, „monitorování osob a dopravních prostředků“, „kontrolovaná dodávka“, „kriminální zpravodajství“, „použití krycích dokladů“, „nástrahová a zabezpečovací technika“, „využívání osob konajících ve prospěch Policie“, „objekty a místa užívané pod legendou“ a „předstíraný převod“¹⁵⁵. Kriminálním zpravodajstvím¹⁵⁶ se rozumí činnost prováděná utajovaným způsobem za účelem získávání důležitých informací o trestných činech a jejich pachatelích, pro pozdější nasazení agenta nebo legalizanta. V rámci kriminálního zpravodajství se mohou používat informačně-technické prostředky. V rozpočtových kapitolách Ministerstva vnitra jsou vyčleněny finanční prostředky, k úhradě nákladů spojených s využíváním prostředků operativně pátrací činnosti, s výkonem kriminálního zpravodajství, s použitím agenta a svědka¹⁵⁷. Prostředky operativně pátrací činnosti se v intencích trestního řádu rozumí „kontrolovaná dodávka“, „změna obsahu zásilek“, „agent“, „předstíraný převod“ a „sledování osob a věcí“¹⁵⁸. Trestní pořádek, také specifikuje a vymezuje pojem „informačně-technický prostředek“¹⁵⁹ (dále jen ITP). Operativní pracovníci jsou při plnění svých úloh oprávněni využívat prostředky OPČ. Operativně pátrací prostředky lze klasifikovat na dvě velké skupiny a to „**operativně-technické prostředky**“ a „**operativně-informační prostředky**“, (viz Příloha č.5). Použití konkrétního operativně-technického prostředku operativně pátrací činnosti se realizuje

---

¹⁵⁴ § 38a odst. 1 zákon č. 171/1993 Z.z., o Policaĳnom zbore v posledním znění

¹⁵⁵ § 39 odst. 1 zákon č. 171/1993 Z.z., o Policaĳnom zbore v posledním znění

¹⁵⁶ § 39a zákon č. 171/1993 Z.z., o Policaĳnom zbore v posledním znění

¹⁵⁷ § 39c zákon č. 171/1993 Z.z., o Policaĳnom zbore v posledním znění

¹⁵⁸ § 10 odst. 21 zákon č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok v posledním znění

¹⁵⁹ § 10 odst. 20 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění „**Informačně-technickými prostředky se rozumí elektrotechnické, radiotechnické, foto technické, optické, mechanické, chemické a jiné technické prostředky a zařízení nebo jejich soubory použité utajovaným způsobem, při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, obrazových, zvukových nebo obrazovo-zvukových záznamů nebo při vyhledávání, otvírání a zkoumání zásilek, jestliže se při jejich použití zasahuje do základních práv a svobod (...).**“

prostřednictvím „*informačně-technického*“ úkonu. Informačně-technické prostředky jsou vymezeny v trestním pořádku a v zákoně o ochraně soukromí před neoprávněným použitím informačně-technických prostředků (zákon o ochraně před odposlechem)¹⁶⁰. Použitím ITP dochází k zásahům do ústavně chráněných práv, listovní tajemství, nedotknutelnost obydlí a nedotknutelnost jiných prostor a pozemků. ITP obsahují: „odposlech a záznam telekomunikačního provozu“¹⁶¹, „zjištění údajů o telekomunikačním provozu“¹⁶², „pořizování obrazových, zvukových nebo obrazovo-zvukových záznamů“¹⁶³ a „vyhledávání, otvírání a zkoumání zásilek“¹⁶⁴. Použití tohoto úkonu je vázáno na povolení orgánů, které jsou mimo rámec policie (prokuratura, soudy). Úlohou těchto orgánů je také provádět kontrolu. Použití ITP je limitováno druhem trestných činů. Údaje získané prostřednictvím ITP lze použít výhradně k dosažení zákonem stanoveného účelu. Jedná se o významný nástroj, kterým je možné získat relevantní informace. Tyto informace mají charakter operativních informací, které slouží k odhalení trestných činů, zjištění jejich pachatelů a získání důkazů. V zákoně o Policejním sboru jsou pod ustanovením § 36 uvedeny případy¹⁶⁵, kdy je možno využít prostředků ITP, praktická realizace, spočívající ve schvalovacím procesu, zde popsána není. Postup získání příkazu nebo povolení je popsán v trestním pořádku nebo v zákoně o ochraně před odposlechem. Zde je vidět duplicita, kdy jednu věc řeší dvě právní normy. Dalšími operativně-technickými prostředky jsou „*prostředky nástrahové techniky*“, „*krycí doklady*“¹⁶⁶. Specifikem prostředků nástrahové techniky je, že jejich nasazení do objektů, prostor, na věci, listiny je možné pouze na základě předchozího souhlasu jejich legálního vlastníka. V podmínkách Slovenské republiky se nejčastěji užívá chemická, optická, akustická a speciální nástraha. Krycí doklady¹⁶⁷ slouží k vytvoření nové identity osoby, k zastírání pravé činnosti agenta

---

¹⁶⁰ § 2 odst. 1 písm. a), b), c) zákon č. 166/2003 Z.z. o ochraně před odpočíváním v posledním znění

¹⁶¹ § 115 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁶² § 116 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁶³ § 114 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁶⁴ § 108 a § 109 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁶⁵ § 36 zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore „Při plnění úloh v boji proti terorizmu, v boji proti legalizácii příjmov z trestnej činnosti a financování terorizmu, (...) při poskytování ochrany a pomoci ohroženému svědkovi a chráněnému svědkovi, (...)“

¹⁶⁶ LISOŇ, M. *Operatívno-pátracia činnosť*, Bratislava 2012, ISBN 978-80-8054-541-3

¹⁶⁷ § 40 zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v posledním znění

atd. Držitelem krycího dokladu může být příslušník Policejního sboru, svědek, chráněný svědek, agent, osoby konající činnost ve prospěch Policejního sboru nebo zaměstnanec, jiného státního orgánu. Krycím dokladem mohou být průkaz totožnosti, cestovní pas, doklad o vzdělání a jiné doklady a listiny. Krycí doklad může být vnitrostátního původu anebo zahraničního původu. Zahraniční krycí doklady mohou být použity pouze na území SR, o výjimkách rozhoduje ministr vnitra¹⁶⁸.

Druhou velkou skupinou jsou informačně-operativní prostředky „osoby konající ve prospěch policie¹⁶⁹“, „agent¹⁷⁰“, „legalizant¹⁷¹“, „operativní sledování osob a věcí¹⁷²“, „kontrolovaná dodávka¹⁷³“, „záměna zásilky¹⁷⁴“, „předstíraný převod¹⁷⁴“. Osobou spolupracující s policií může být takřka každá osoba, která bude spolupracovat na dobrovolné bázi. Jsou zde ale určité výjimky, takovouto osobou nesmí být příslušník Slovenské informační služby (SIS), příslušník Vojenského zpravodajství (VZ) a příslušník Národního bezpečnostního úřadu (NBÚ). Musí se jednat o fyzickou, nikoliv právnickou osobu. Agentem, resp. skrytým vyšetřovatelem, může být pouze policista, který se pod vhodnou legendou infiltruje do zájmového prostředí. I ve slovenském právním systému jsou osoby, jako agenti a informátoři chráněni a jejich identita je utajovaná. Při plnění operativních úloh je možné využít policistu – legalizanta, který koná pod trvalou anebo dočasnou legendou. Účelem operativního sledování osob a věcí je získávání informací o pohybu a činnosti zájmové osoby, nebo o pohybu věcí a manipulaci s nimi. Informace získané prostřednictvím sledování osob a věcí mají důkazní charakter. Pod pojmem kontrolovaná dodávka se rozumí sledování pohybu zásilky od odesílatele k příjemci. S realizací kontrolované dodávky úzce souvisí a také se využívá záměna zásilky. U předstíraného převodu jde o předstírání koupě, prodeje nebo jiného převodu předmětu, u kterého se vyžaduje povolení, nebo jehož držení je zakázané¹⁷⁵.

---

¹⁶⁸ Tamtéž str. 120 - 126

¹⁶⁹ § 41 zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v posledním znění

¹⁷⁰ § 117 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁷¹ § 113 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁷² § 111 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁷³ § 110 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁷⁴ § 112 zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v posledním znění

¹⁷⁵ LIŠOŇ, M. *Operatívno-pátracia činnosť*, Bratislava 2012, ISBN 978-80-8054-541-3, str. 129 - 150

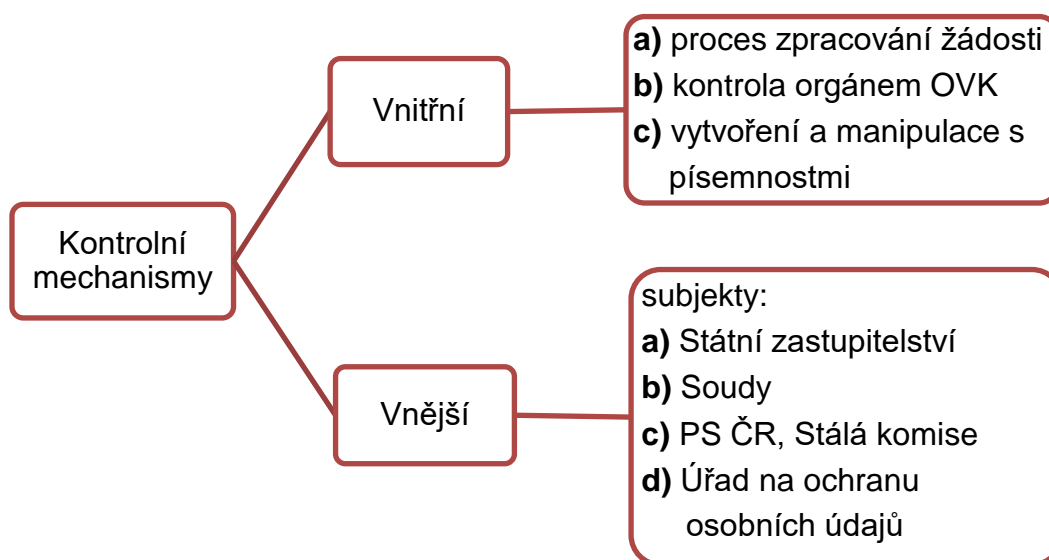
Z výše popsaného lze jednoduše dovodit, že prostředky operativně pátrací činnosti, jsou v ČR a v SR stejné. Některé prostředky OPČ, jsou uvedeny v zákoně o Policejním sboru, ale není zde řešen postup, jak se k nim dopracovat a nejsou přesně definovány subjekty, které to řeší. Postup je řešen v rámci NMV č. 166/2019. Policejní orgán se nachází v tzv. před procesním stádiu, kdy postupuje podle zákona o Policejním sboru. Policejní orgán může i v tomto stádiu využívat ITP. Je zasahováno do práv a svobod, které požívají ochrany a policejní orgán k tomu potřebuje získat příkaz od oprávněného soudu. Jediný, kdo v tomto řetězci chybí, je prokurátor. Aby bylo možno postupovat podle trestního pořádku, musí policejní orgán vydat tzv. „uznesenie o zahájení trestného stíhania“, v českém trestním řádu je to záznam o zahájení úkonů trestního řízení dle § 158 odst. 3 trestního řádu. Je-li pachatel znám a je dostatečně odůvodněn závěr, že se jednání dopustila konkrétní osoba, vydá vyšetřovatel tzv. „uznesenie o vznesení obvinenia“, v českém trestním řádu je to usnesení o zahájení trestního stíhání, dle § 160 odst. 1 trestního řádu. Oprávněný policista se při využívání operativně pátrací činnosti řídí v různých fázích řízení různými právními normami, jako je trestný pořádek nebo zákon o ochraně před odposlechem atd. V naší právní úpravě máme prostředky přesně definované společně s právní normou, která je reguluje a upravuje.

10. Kontrola OPČ

Česká republika se hlásí k principům demokratického právního státu, který vyznává a ochraňuje základní lidská práva a svobody. Myšlenka právního státu je spjata se zákonností (legalitou). Probíhá zde taková tvorba práva, kdy se moc sama omezuje, vytváří si mantinely, které nemůže překročit. Jakákoliv činnost může být striktně a pouze v souladu s platným právem. V právním státě, platí přesná pravidla pro činnost všech státních orgánů a všech veřejnoprávních subjektů.

Policie České republiky svou činností při vynucování platného práva zasahuje do lidských práv a svobod, které jsou zaručeny Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod. Jako státní orgán se může chovat pouze dle pravidla *Secundum et intra legem*, z lat. – chování na základě a v mezích zákona, čl. 2

odst. 3 Ústavy ČR. PČR je tedy při své činnosti striktně vázána platným právem a také zde musí být vytvořeny kontrolní mechanismy, které zaručí, že nebude docházet k nějakým excesům nebo dokonce k zneužívání oprávnění, které jí byly svěřeny k plnění úkolů na úseku ochrany bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku¹⁷⁶. PČR slouží veřejnosti, veřejnému zájmu, a nikoliv jednotlivci nebo malé skupině prominentů. Kontrolní mechanismy bychom v současné době mohly rozdělit na dvě části, je to *vnitřní kontrola* uvnitř PČR a *vnější kontrola*, kterou mají na starosti justiční orgány státní zastupitelství, soudy, Poslanecká sněmovna ČR a její Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací.¹⁷⁷

Obr.4 Grafické znázornění kontrolního mechanismu odposlechu a záznam telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí.

10.1 Vnitřní kontrolní mechanismy

Jedná se o mechanismy, které jsou nastaveny uvnitř organizačních článků PČR. Činnost uvnitř těchto článků je řízena podzákonnými právními normami. Policisté jsou povinni při plnění svěřených úkolů dodržovat služební předpisy, při

¹⁷⁶ § 2 zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR v posledním znění

¹⁷⁷ mvcr.cz: *informační portál Ministerstva vnitra České republiky* [online]. [cit.22.7.2021]., dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyzy-odposlechu-a-zaznamu-telekomunikacniho-provozu-a-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-a-ruseni-provozu-elektronickych-komunikaci-policii-cr-archiv.aspx>

jejich nedodržování se vystavují kázeňskému řízení¹⁷⁸. Vnitřní kontrolní mechanismy:

a) proces zpracování žádosti – oprávněný žadatel (kriminalista) zařazen na některém z útvarů SKPV musí nejprve na základě získaných informací v rámci trestního řízení vytvořit žádost, ve které žádá a odůvodňuje potřebu některého z úkonů. Po jejím vytvoření musí písemnost proběhnout určitým schvalovacím řízením. Na úrovni Územního odboru/Obvodního ředitelství je to přímý nadřízený oprávněného žadatele, jeho vedoucí. Následně celý dokument schvaluje ještě vedoucí Územního odboru/Obvodního ředitelství. Jedná se o dvoustupňové schvalování.

b) kontrola specializovaným kontrolním orgánem¹⁷⁹ - v různých stupních řízení jsou vytvořeny kontrolní útvary, jedná se o Odbory/oddělení vnitřní kontroly. Vnitřní kontrola se provádí na základě plánu hlavních kontrolních úkolů nebo v případě naléhavé potřeby.

c) manipulace s písemnostmi – v souvislosti s vyžadováním odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebo se sledováním osob a věcí musí být písemnosti vždy v souladu s IAŘ, které vychází z právních předpisů upravujících spisovou službu¹⁸⁰, ochranu utajovaných informací¹⁸¹, ochrana osobních údajů¹⁸². Policista je také vázán povinností mlčenlivosti o všech skutečnostech, o kterých se dozví nebo se kterými se seznámí v souvislosti s plněním svých úkolů¹⁸³.

10.2 Vnější kontrolní mechanismy

Mluvíme o subjektech, jejichž existence v procesu kontroly je nezastupitelná a nenahraditelná. Tyto subjekty jsou naprosto nezávislé a jsou vně organizační struktury PČR, jejich úlohou je dohlížet nad zákonností trestního řízení, nad postupem policejního orgánu. Tímto je zaručena objektivnost jejich kontroly. Jejich

---

¹⁷⁸ § 50 zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění

¹⁷⁹ PPP 44/2018 o vnitřní kontrole, získávání údajů, referenčním průzkumu a vyřizování podání (vnitřní kontrolní řád), ze dne 28.2.2018

¹⁸⁰ PPP 170/2015 spisový řád, ze dne 2.11.2015

¹⁸¹ zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti v posledním znění

¹⁸² zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů v posledním znění

¹⁸³ § 115 zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, § 45 odst. 1 písm. c) zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění

činnost je také regulována vnitřními předpisy, ale také zákony a mezinárodními smlouvami. Tyto subjekty jsou nezávislé i sami na sobě. V prvním případě se jedná o státní zastupitelství. Druhým subjektem, který se uplatňuje v systému kontroly je soud, jedná se o orgán činný v trestním řízení.¹⁸⁴ Činnost soudů je vymezena Ústavou ČR¹⁸⁵, Listinou základních práv a svobod¹⁸⁶ a také zákonem o soudcích a soudech¹⁸⁷. Tyto orgány jsou povinné dodržovat zásady „*přiměřenosti*“ a „*zdrženlivosti*“. Dalším subjektem, který se podílí na kontrole je Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky je oprávněna zřizovat tři druhy komisí. Jedná se o komise, které jsou zřizovány podle jednacího řádu, za druhé o komise zřizované na základě zvláštních zákonů a za třetí komise vyšetřovací¹⁸⁸, jejichž postavení upravuje přímo Ústava ČR. K dnešnímu dni je zřízeno devět stálých komisí, a to dle zvláštních právních předpisů:

„Stálá komise pro kontrolu činnosti BIS“, *„Stálá komise pro kontrolu činnosti GIBS“*, *„Stálá komise pro kontrolu činnosti NBÚ“*, *„Stálá komise pro kontrolu činnosti ÚZSI“*, *„Stálá komise pro kontrolu činnosti VZ“*, *„Stálá komise pro kontrolu činnosti FAÚ“*, *„Stálá komise pro kontrolu činnosti NÚKIB“*, *„Stálá komise pro kontrolu poskytnutí údajů z CEÚ“*, *„Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací“*¹⁸⁹.

Policie ČR provozuje informační systém MU II (tzv. malé ucho)¹⁹⁰. Jedná se o celostátní automatizovaný analyticko-statistický systém. Systém MU II zpracovává údaje o ukončených úkonech, odposlech a záznam telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí, které byly provedeny na základě žádosti oprávněného subjektu¹⁹¹ nebo oprávněného útvaru.¹⁹² Systém

---

¹⁸⁴ § 12 odst. 1 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

¹⁸⁵ zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky v posledním znění

¹⁸⁶ zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod v posledním znění

¹⁸⁷ zákon č. 32/1996 Sb., o soudcích a soudcích v posledním znění

¹⁸⁸ čl. 30 zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky v posledním znění

¹⁸⁹ psp.cz: informační portál Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online].

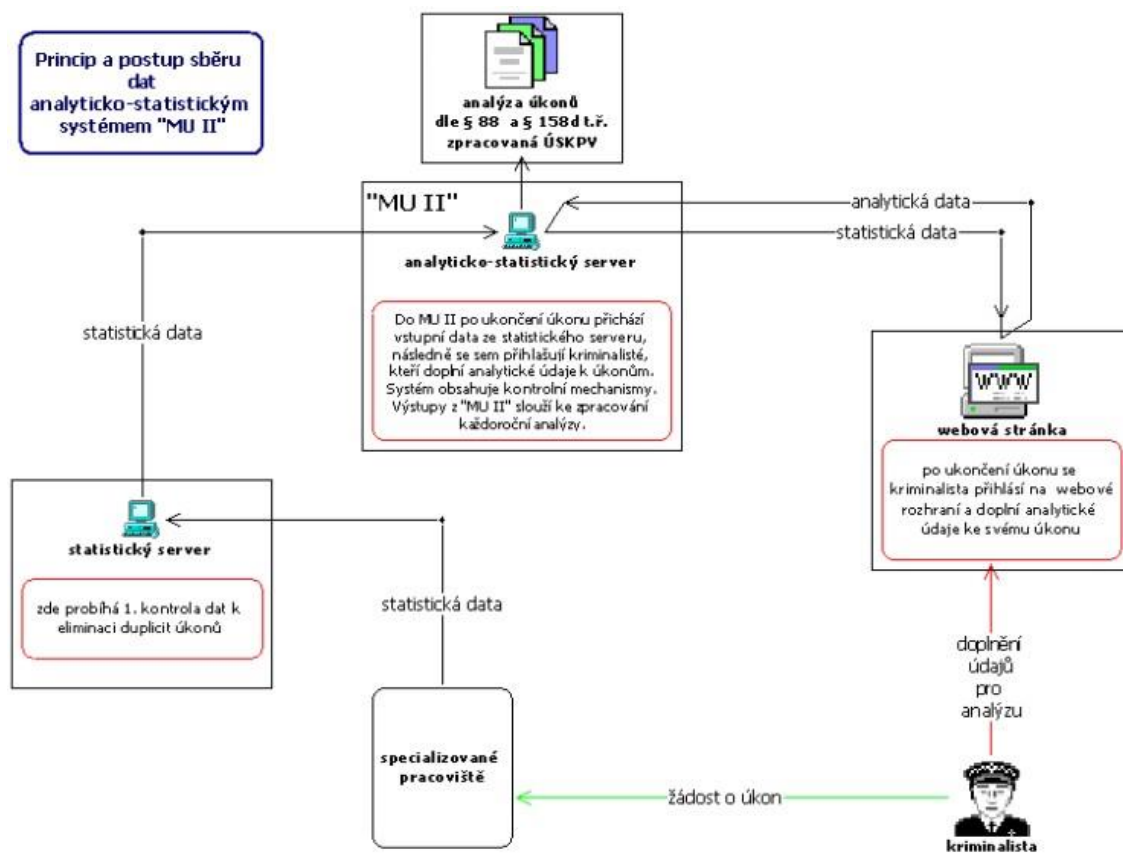
[cit. 21.7.2021]., dostupné z: <http://psp.cz/sqw/hp.sqw?k=195>

¹⁹⁰ ZPPP 31/2012 o analyticko-statistickém informačním systému MU II

¹⁹¹ čl. 2 písm. c) bod 1 ZPPP 186/2011 o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu

¹⁹² čl. 2 písm. g) ZPPP 209/2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení

MU II není určen ke zpracovávání utajovaných informací. Správcem systému je Úřad služby kriminální policie a vyšetřování (ÚSKPV) Policejního prezidia ČR.

Obr.5 Grafické znázornění sběru dat systémem MU II¹⁹³.

Oprávněný policista (kriminálnístka) se může v určité fázi prověřování a shromažďování důkazních prostředků rozhodnout, že využije určitých možností, které mu nabízí trestní řád (odposlech a záznam telekomunikačního provozu nebo sledování osob a věcí). To, jaké úkony bude kriminálnístka v rámci svého případu používat, záleží na druhu trestné činnosti, informacích z prostředí, znalosti pachatelů (zkušený pachatel nebo začátečník) atd. Nedá se to paušalizovat, každý případ je ve svých rysech jedinečný, a to co funguje na jeden případ, nebude realizovatelné v jiném. Důležité je před vyžádáním příkazu nebo povolení věc nejdříve projednat s dozorovým státním zástupcem. Obeznámit

¹⁹³ mvcr.cz: *informační portál Ministerstva vnitra České republiky* [online]. [cit.22.7.2021]., dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyzy-odposlechu-a-zaznamu-telekomunikacniho-provozu-a-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-a-ruseni-provozu-elektronickych-komunikaci-policii-cr-archiv.aspx>, str. 7

ho s rozsahem trestné činnosti s důkazními prostředky a také mu nastínit cíl, který bude sledován použitím určitého úkonu. Následně je věc potřebné projednat také se specializovaným pracovištěm, které bude úkon realizovat, Útvar zvláštních činností¹⁹⁴, Útvar speciálních činností, Odborem operativní dokumentace¹⁹⁵ nebo Odborem technické ochrany. Tak, aby nedošlo k situaci, kdy oprávněný policista získá příkaz nebo povolení a specializované pracoviště nebude mít dostatečné kapacity k provedení úkonu. Nevznikne-li zde nějaká překážka a oprávněný policista získá příkaz nebo povolení, předává ho společně s žádostí specializovanému pracovišti. Písemnosti musí splňovat předem definované náležitosti, které se kontrolují. Písemnosti podléhají spisovému řádu, jsou utajované. Při předání se uvádí krycí název akce a určují se další policisté, kteří mohou přijít do styku s výstupními informacemi ohledně provedených úkonů. Specializovaná pracoviště mají server, do kterého vkládají důležitá data, která se týkají povoleného úkonu. Po skončení doby povolení – ukončení úkonu se tyto data přesouvají na analyticko-statistický server MU_II ve správě ÚSKPV. Oprávněný policista dostává od specializovaného pracoviště, které provádělo úkon zprávu o předání veškerých záznamů o prováděném úkonu. Ve zprávě je uveden krycí název akce a jedinečný identifikátor. Na základě těchto informací se oprávněný policista musí do 30 dnů od převzetí zprávy přihlásit přes webové stránky na server MU_II a do systému doplnit důležité analytické údaje. Na základě těchto údajů je vypracovaná komplexní zpráva za daný rok. Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí je veřejně dostupná na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR. Na stránkách jsou dostupné analýzy od roku 2013 do současné doby a lze z nich velice dobře vyčíst nárůst nebo pokles nasazovaných úkonů v jednotlivých letech.

Jak bylo uvedeno, oprávněný policista je po ukončení úkonů povinen vyplnit důležité statistické údaje, týkající se jednotlivých úkonů. Do systému MU II se přihlašuje krycím názvem akce a příslušným identifikátorem. Krycí název akce nesmí obsahovat vulgarismy a ani hesla nebo symboly potlačující práva a svobody

---

¹⁹⁴ čl. 2 písm. e) ZPPP 186/2011 o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu

¹⁹⁵ čl. 2 písm. i) ZPPP 209/2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení

lidí. Po přihlášení má uživatel náhled na své akce, ke kterým musí doplnit potřebná data. Akce mohou mít atribut dosud nevyplněné, vyplněné a rozpracované.

 [Úkony vyplněné uživatelem PK314759](#)

Akce ▼	Typ úkonu, útvár vyžadující úkon	Převzato z ÚZČ	Datum ukončení úkonu
MACHNA_00_UL	§ 88 odst. 5 TR KŘP Libereckého kraje - Liberec	7.5.2021 7:05:22	22.4.2021 11:45:14

Obr.6 Úkony oprávněného policisty.

Na obr.6 je vidět název akce, označení specializovaného pracoviště, které úkon provedlo. Typ úkonu, který byl prováděn, v tomto případě se jednalo o odposlech a záznam telekomunikačního provozu se souhlasem uživatele stanice dle § 88 odst. 5 trestního řádu. Dále datum převzato ÚZČ, od tohoto data je úkon k dispozici oprávněnému policistovi a také datum ukončení úkonu. Po otevření příslušné akce se oprávněný policista dostane k samotnému vyplňovacímu formuláři, obr.7. Informace týkající se ČTS, vyžadující útvár – kraj, okres, č.j. zadavatele, č.j. specializovaného pracoviště, druh úkonu, typ úkonu, krycí název úkonu, povoleno od - do, až po úkon realizován do, tyto údaje jsou již předvyplněny. Zde nemá policista možnost tyto data měnit. Je potřebné zkontrolovat jejich správnost. Tyto data vkládá specializované pracoviště, po převzetí příslušných písemností k provedení úkonu (žádosti, příkazy, povolení). Do systému MU II přichází ze statistického serveru specializovaného pracoviště. Oprávněný policista může vyplňovat *podnět předčasného ukončení* (vyžadující útvár – SKPV, státní zastupitelství, soud, specializované pracoviště nebo zpět vzetí výslovného souhlasu osoby proti níž úkon směřuje), *trestní řízení vedeno pro druh trestné činnosti* (třídy trestných činů odpovídají číselníku uvedenému v informačním systému Kriminálně sledovaná událost), *organizovaná skupina* (ano/ne), *typ spisu* (trestní spis, právní pomoc, pátrání), *efektivita úkonu* (aktivní, neaktivní/nerealizován), *objekt* (osoba, věc, prostor).

DOPLNĚNÍ ÚKONU

ČTS (č.j.):	KRPL-29313/TČ-2021
Útvar vyžadující úkon - kraj:	KŘP Libereckého kraje
Útvar vyžadující úkon - okres:	Liberec
Č.j. práv.podkladu (soudu,SZ):	KRPL-29313/TČ-2021-180572
Justice:	souhlas majitele
Č.j. zadavatele:	KRPL-29313-12/TČ-2021-180572
Č.j. spec. pracoviště:	V44/2021-UZC/E3
Druh úkonu:	§ 88 odst. 5 TŘ
Typ úkonu:	mobil
Krycí název úkonu:	MACHNA_00_UL
Povoleno od - do:	1.4.2021 7:13:20 - 1.5.2021
Úkon realizován do:	22.4.2021 11:45:14

Podnět předčasného ukončení: vyžadující útvar

Trestní řízení vedeno pro paragraf trestního zákoníka - třída KSU:
 --- vyberte další ---

Přehled dosud vybraných paragrafů trestního zákoníka a tříd v KSU
 |175 odst. 1, odst. 2 písm. f) - A.03 : vydírání

Organizovaná skupina:

Typ spisu: trestní spis

Efektivita:
 - úkon: aktivní

- podíl pro trestní řízení:
 - úkonem zjištěné informace nevyužity:

Objekt: osoba, známá, Česká republika, MACHNA_00_UL

Uložit Zpět

Obr.7 Uživatelské prostředí v systému MU II.

V systému MU II se vyplňují i údaje o objektu obr.8., kolonka ČTS (č.j.) a Poznámka jsou již předvyplněny specializovaným pracovištěm. Policista má možnost určit druh objektu. U odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je objektem vždy osoba. Při sledování osob/věcí je objektem osoba/věc/prostor. U věci je pak potřeba tuto blíže specifikovat, kdy se může jednat o vozidlo nebo jiné věci. V kolonce Známý je na výběr ano/ne a pak se vyplňuje ještě kolonka státní příslušnost.

NOVÝ OBJEKT

ČTS (č.j.):

Objekt:

Známary:

St. příslušnost:

Poznámka:

POZNÁMKA NESLOUŽÍ KE SHROMAŽDOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ,
ANI K UVEDENÍ TAKOVÝCH IDENTIFIKAČNÍCH ÚDAJŮ,
NA JEJICHŽ ZÁKLADĚ MŮŽE BÝT OBJEKT JEDNOZNAČNĚ ZTOTOŽNĚN !

Obr.8 Údaje vedené k objektu.

Státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně rozhodnuta a v řízení před soudem předseda senátu po pravomocném skončení věci, mají zákonnou povinnost informovat osobu, jejíž identita je známá o provedeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.¹⁹⁶ Od 15.10.2014 dochází ke sběru informací ohledně zákonné povinnosti informování identifikovaných a odposlouchávaných osob.

Předkládaná analýza v sobě zahrnuje i informace, týkající se celkového nápadu trestné činnosti spáchané v ČR za příslušný kalendářní rok. Typ trestné činnosti, procentuální zastoupení (zatížení) jednotlivých okresních, krajských nebo celorepublikových útvarů. V kontextu s těmito analyticko-statistickými údaji se uvádí i analyticko-statistické údaje ze systému MU II. Z těchto dat se dá vyzorovat, zda množství nasazených úkonů nějakým způsobem reaguje na množství registrované kvalifikované trestné činnosti. Zda policejní orgán, řádně využívá svých oprávnění při předcházení, odhalování, objasňování a vyšetřování trestné činnosti. *De lege ferenda* – může také do určité míry sloužit a přispět k pozitivním změnám platného práva, k rekodifikaci trestního řádu atd.

¹⁹⁶ § 88 odst. 8, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním v posledním znění

Posledním ze subjektů, který řadíme do vnějšího kontrolního mechanismu, je Úřad na ochranu osobních údajů ÚOOÚ. Jedná se o nezávislý správní úřad, který dohlíží nad dodržováním stanovených povinností, při nakládání s osobními údaji.

11. Kazuistika

Kriminalita je nežádoucím jevem ve společnosti, která s ní musí nějakým způsobem bojovat. Tento boj je veden na dvou frontách. Mluvíme o prevenci a represí. U prevence trestné činnosti jde o to, aby potenciální pachatelé, neměli potřebu páchat trestnou činnost, ať už majetkového, násilného či jiného charakteru. Toto spočívá v monitorování ohrožených skupin lidí ve vyloučených lokalitách nebo lokalitách se zvýšeným výskytem trestné činnosti. Výsledkem může být vytvoření pomocných sociálních a vzdělávacích programů i materiální pomoc směřovaných do konkrétní lokality nebo na konkrétní skupinu osob. I když se bude společnost sebevíc snažit, vždy se najdou jedinci, kteří budou i přes veškerou snahu páchat trestnou činnost. V tomto případě na scénu nastupuje represe a její složky. Dojde k uplatnění trestního zákona, trestního řádu a dalších návazných právních norem, *lex specialis*, z lat. – speciální zákon. Společenské vztahy jsou regulovány a upravovány různými zákony. Trestní zákon a trestní řád by měl být použit jako nejzazší či krajní prostředek k dosažení určitého cíle „*ultima ratio*“.

Při analýze trestné činnosti na území ČR, a to co do počtu, ale i druhu zjistíme, že tato není rovnoměrně rozprostřena. Toto nerovnoměrné rozprostření je ovlivněno různými faktory, jako je například životní, kulturní úroveň, hustota osídlení, pracovní příležitosti, bohatství regionu, morální úroveň atd. Při předcházení, odhalování, objasňování a vyšetřování trestné činnosti jsou na policisty sloužící na SKPV kladeny zvýšené nároky. Tyto nároky jsou spatřovány zejména v odborné způsobilosti. Kriminalista musí mít široké teoretické základy z různých odvětví práva, dokonale se orientovat v trestním právu hmotném i procesním, kriminalistice, kriminalistické technice, taktice, mít praktické zkušenosti, ze kterých těží a dále je rozvíjí. Být schopen logicky uvažovat

a činit důležitá rozhodnutí a v neposlední řadě mít také vůdčí a organizační schopnosti.

V březnu roku 2012 byl zaregistrován zvýšený nápad trestné činnosti, páchané na úseku vloupání do bytů v panelové zástavbě na území města Liberec. Předmětem zájmu neznámého pachatele byla drobná elektronika, jako fotoaparáty, notebooky, externí disky, navigace atd., dále finanční hotovost v různých měnách a v neposlední řadě také zlaté a stříbrné šperky, prsteny, náušnice, přívěšky a investiční zlato. Napadené byty byly situovány kolem třetího, čtvrtého, pátého a šestého patra. Nikdy se nejednalo o byty v přízemí nebo v posledním patře. Neznámý pachatel vnikal do bytů v panelových domech v dopoledních hodinách a vždy v pracovních dnech, kdy byl velký předpoklad, že byty jsou prázdné. Na vchodových dveřích do panelového domu bylo vždy zjištěno násilné překonání překážky páčením v oblasti střelky zámku. Na střelce i na elektronickém zámku bylo hodně stop po mechanickém působení nějakého předmětu. Stopy, které na místě zanechal pachatel, vykazovaly čerstvost, nebyly ještě zoxidované. Do bytu vnikal pachatel po páčení vstupních dveří pomocí nezjištěného nástroje (pravděpodobně ploché páčidlo). Páčidlo bylo nasazováno do prostoru mezi zárubní a křídlem dveří na jednom, maximálně dvou místech v okolí závory zámku. Páčidlo bylo opřeno o bezpečnostní štít dveří, tím docházelo k lepšímu přenosu síly působící na dveře. Páčením následně docházelo k tomu, že tělo zamčené – vysunutě závory ustříhlo plech zárubně v oslabeném místě. Na hraně dveří, na straně zámku ve vzdálenosti 50 cm dole pod zámkem, byl vždy zjištěn jeden otlak od menšího nástroje kruhového průřezu, odpovídající dřívku šroubováku o průměru 3 - 4 mm, čímž pachatel získal mezeru pro nasazení páčidla.

V prvopočátku nic nenasvědčovalo tomu, že se jedná o sériovou trestnou činnost, kterou má na svědomí jeden pachatel. Při ohledání místa činu bylo kriminalistickým technikem zajištěno několik stop a byla pořízena fotodokumentace. Jednotlivé stopy byly zadokumentovány a odeslány k vypracování odborného vyjádření na OKTE Ústí nad Labem obor kriminalistická technika, odvětví trasologie, daktyloskopie, mechanoskopie. Do konce března 2012 provedl neznámý pachatel vloupání do čtyř bytů. Ve dvou případech byla na spínači zvonku u bytu nalezena a zajištěna trasologická stopa (mřížka – otisk

rukavice) a na základě vyhodnoceného způsobu vniknutí do bytu, časového období a předmětu zájmu, bylo usouzeno, že se jedná o sériovou trestnou činnost. Série dostala pracovní a krycí název „AZOR“. V rámci vyhodnocování série byl sledován i nápad v sousedních okresech Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Mladá Boleslav a Děčín. Zde nebyl evidován nápad na úseku vloupání do bytů v panelové zástavbě provedený stejným způsobem, jako v Liberci. V rámci prověřování se pracovalo s několika verzemi:

- 1) jedná se o fingované vloupání, jehož účelem je získání pojistného plnění,
- 2) vloupání se dopouští zkušený pachatel, který již byl za obdobnou trestnou činnost v minulosti potrestán, je to občan ČR, s trvalým pobytem na území Liberce nebo Libereckého kraje,
- 3) vloupání se dopouští zkušený pachatel, který již byl za obdobnou trestnou činnost v minulosti potrestán, je to občan ČR, který nemá trvalý pobyt v Libereckém kraji, má sem ale určitý vztah, výkon trestu Rýnovice, Vazební věznice Liberec nebo Stráž pod Ralskem. Zaměstnání, bývalí spoluvězni atd.,
- 4) vloupání se dopouští zkušený pachatel, který již byl za obdobnou trestnou činnost v minulosti potrestán, není to občan ČR, ale občan cizího státu např. Slovák, Polák, Rumun atd.,

Jednou z možných verzí, která by měla být co nejdříve prověřena je, že k trestnému činu nedošlo a že se jedná o fingovanou věc, která byla provedena za účelem získání majetkového prospěchu. Po výsledku poškozených, zadokumentování stop, byla vždy u jednotlivých případů tato verze okamžitě vyloučená. Prověřování této trestné činnosti se neobešlo bez provádění šetření v místech možného prodeje odcizených věcí. Jedná se o místa oficiální i neoficiální. Těmi oficiálními místy jsou evidované bazary a zastavárny, kdy je výkup a zástava evidována. Uvádí se jméno, příjmení datum narození, trvalé bydliště, doklad totožnosti a také popis věci společně s typem, výrobním číslem a datumem výkupu nebo zástavy. Při prověřování nešlo zapomenout ani na neoficiální místa, kterými jsou například bary, hospody atd. Souběžně s tímto bylo prováděno šetření mezi osobami pohybujícími se v kriminálně zavadovém prostředí. K průlomů v případě této sériové trestné činnosti došlo dne 29.05.2012, kdy se při šetření v zájmovém bazaru podařilo zajistit odcizený notebook zn. Acer Travelmate 8573 T. Tento notebook byl odcizen při vloupání do bytu. Provozovatel

zastavárny notebook vydal dle ust. § 78 odst. 1 trestního řádu, jako věc důležitou pro účely trestního řízení. Šetřením k zájmové osobě (prodávající odcizený notebook) bylo zjištěno, že se jedná o mladou devatenáctiletou ženu s trvalým bydlištěm v Liberci. Tato žena se nedopustila přestupku ani trestného činu. Z těchto informací vyplývalo, že notebook mohla koupit od neznámé osoby – pachatele anebo byla pachatelem požádána, aby notebook na své doklady do bazaru zastavila. V tento okamžik by bylo takticky nevhodné jí předvolat k podání vysvětlení. Na základě provedeného znaleckého zkoumání a obnovy dat byla identifikována osoba, která notebook používala. Jednalo se o osobu Michal M. Tato osoba již byla v minulosti trestně stíhaná pro majetkovou trestnou činnost, konkrétně pro vloupání do bytů na území měst Liberec a Jablonec nad Nisou. Vždy se jednalo o rozsáhlou sériovou trestnou činnost, při které vnikal do bytů za použití páčidla v oblasti zámků. Jeho předmětem zájmu byla elektronika, šperky a finanční hotovost. Bylo rozhodnuto, že naše další prověřování bude zaměřeno právě na tuto osobu. Michal M. byl zkušeným a znalým recidivistou, který na místě činu nezanechával kriminalisticky využitelné stopy. Při prodeji věcí, bude opatrný a spíše je bude prodávat velmi daleko od Liberce anebo je budou prodávat osoby, které nejsou v hledáčku policie. Naše úsilí se začalo zaměřovat na informace k osobě Michal M., kde bydlí, kde pracuje, zda není veden na Úřadu práce, stykové osoby, účty na sociálních sítích, bankovní účty, zda používá telefon, zda je mobilní, byť není držitelem řidičského oprávnění atd. Dospěli jsme do bodu, kdy bylo rozhodnuto, že podezřelou osobu musíme tzv. operativně rozpracovat a že bude využito některých prostředků operativně pátrací činnosti. Cílem tohoto operativního rozpracování bylo získání důkazních prostředků, které by usvědčily podezřelého Michala M. z rozsáhlé majetkové trestné činnosti. V rámci prověřované věci bylo vytvořeno opatření, které spočívalo v tom, že po oznámení vloupání bude na místo vyslán výjezd místně a věcně příslušného obvodního oddělení, který provede zajištění místa činu podle požadavků. Dále bude na místo vždy povolán kriminalistický technik k provedení ohledání místa činu a k zajištění kriminalistických stop a v neposlední řadě budou vyzooměni policisté, kteří věc prověřují a kteří se na místo také dostaví. Úkolem kriminalistického technika bylo zajištění mechanoskopických stop ze střelky a elektronického zámku vstupních dveří do vchodu panelového domu obr.9. Dále

k zajištění mechanoskopických stop po páčení vstupních dveří do bytu. Zde mohly mechanoskopické stopy vzniknout na kovových zárubních, čele zadlabacího zámku nebo na závoře zámku obr.10. Neméně důležité bylo i ohledání vnějšího křídla vstupních dveří do bytu. Pachatel na nich mohl zanechat trasologické stopy, a to po rukavicích nebo oblečení, kdy se mohl při páčení opírat o dveře a také před samotným napadením bytu mohl poslouchat, zda se v bytě někdo nenachází – otisk ušního boltce (individuální identifikace – dostatečný počet znaků). Z místa před vstupními dveřmi (rohožka) měla být odebrána pachová stopa a z lina chodby stopa trasologická (otisk podešve obuvi), obr.11.

Obr.9 Mechanoskopická stopa, odlitá do mikrosilu, vstupní dveře do vchodu.

Obr.10 Mechanoskopická stopa, odlitá do mikrosilu, zárubeň vstupních dveří do napadeného bytu.

Obr.11 Pachová stopa z rohožky před vstupními dveřmi do napadeného bytu.

V napadeném bytě bylo provedeno ohledání místa činu a stopy byly zajišťovány dle aktuální materiální situace. Série byla kvalifikovaná jako zločin krádež dle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, přečin porušování domovní svobody dle § 178 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku a přečin poškozování cizí věci, dle § 228 odst. 1 trestního zákoníku. V souvislosti s rozpracováním podezřelé osoby bylo rozhodnuto, že se zavede utajovaný spis, ve stupni utajení „VYHRAZENÉ“, ve kterém se povedou určité písemnosti, důležité pro vyžadování a povolování prostředků operativně pátrací činnosti. Součástí spisu je sběrný arch, kam se značí veškeré vytvořené písemnosti a manipulace s nimi (odchozí – kam, příchozí – od koho), vše musí korespondovat s doručovací knihou. Rozpracovávaná osoba byla zavedena do IS Blokace. Může nastat

situace, kdy je osoba již rozpracována jiným útvarem SKPV, tím se eliminuje možnost nějaké zdvojené činnosti. Kontinuálně s tímto probíhalo šetření ke zjištění telefonního čísla, které používá podezřelý Michal M. V IS Telefony bylo zjištěno telefonní číslo na podezřelou osobu. Jednalo se o paušální SIM kartu. Na základě této informace byl dozorovému státnímu zástupci OSZ Liberec podán podnět k žádosti na vydání příkazu ke zjištění údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu a lokalizaci přenosových buněk (BTS) dle § 88a odst. 1 trestního řádu. Okresní soud v Liberci vydal na základě žádosti dozorového státního zástupce příkaz k § 88a odst. 1 trestního řádu. Tento příkaz byl společně s žádostí o provedení doručen na specializované pracoviště ÚZČ Ústí nad Labem, expozitura Liberec. Výpis byl proveden zpětně na již uskutečněný telekomunikační provoz. Analýzou těchto dat se podařilo zjistit, že v době, kdy docházelo k vloupání do bytů v panelových zástavbách v různých lokalitách Liberce se v místě (ve výseči BTS) objevoval telefon podezřelého Michala M. Dokonce v inkriminovaných časech z něj i telefonoval a přijímal hovory. Žádost a ani příkaz k provedení zjištění údajů o telekomunikačním provozu se neutajuje. Při analýze výpisů bylo zjištěno, že se ve večerních, a i ranních hodinách nachází pořád ve stejném prostoru. Jednalo se o velkou plochu Liberec I – Staré Město. Na adrese trvalého bydliště ulice Rychtářská se již nezdržoval a pro další rozpracování a využití sledování osob, jsme potřebovali znát jeho současné bydliště. Mělo to i další důvod, a tím bylo plánování zadržení a provedení domovní prohlídky, jejímž cílem, bylo získat nářadí, které používá k vloupání a zajištění movitých věcí, pocházejících z trestné činnosti. V rámci prověřování bylo rozhodnuto o použití operativně pátracího prostředku sledování osob/věcí, který se provádí utajovaným způsobem. Od dozorového státního zástupce bylo získáno písemné povolení ke sledování osob, dle § 158d odst. 1, odst. 2 trestního řádu. Za druhé bylo nutné získat povolení ke sledování věci (zájmový mobilní telefon), dle § 158d odst. 1, odst. 3 trestního řádu. Povolení ke sledování věci bylo společně s žádostí o provedení doručeno na specializované pracoviště ÚZČ Ústí nad Labem, expozitura Liberec. Ještě téhož dne byl úkon realizován a na počítačový program Terminál byla odeslána data v online režimu. Tímto jsme věděli v reálném čase, kde se nám zařízení, které užívala podezřelá osoba Michal M. pohybuje. Na základě povoleného sledování věci dle § 158d odst. 1, odst. 3

trestního řádu bylo pracoviště ÚZČ požádáno, o provedení přesné lokalizace telefonu. K tomuto úkonu bylo využito zařízení „Agáta“. Telefon byl lokalizován v cihlovém dvoupatrovém domě na křižovatce ulic Kozinova a Ruprechtická, Liberec. Byt, ve kterém měl bydlet, ještě nebyl ustanoven, to však byla otázka několika dní. Pro dokumentování trestné činnosti bylo rozhodnuto, že prostor bydliště podezřelého bude monitorován pomocí technických prostředků a také bude provedeno fyzické sledování osoby, které provádí Odbor operativní dokumentace OOD. Za účelem ustanovení bytu bylo využito operativní legendy. Následně bylo zjištěno, že bydlí v přízemním bytě o velikosti 2 + 1. Sledování bydliště pomocí technického prostředku bylo řešeno po dvou liniích. Zaprvé, bylo osloveno specializované pracoviště ÚZČ Ústí nad Labem, zda by bylo schopno nějakým způsobem monitorovat ulici, nebo vchod zájmového domu. A zadruhé, bylo osloveno pracoviště Odboru technické ochrany KŘP Libereckého kraje s žádostí o poskytnutí kamery a záznamového zařízení. K umístění kamer bylo nutné nalézt vhodné opěrné body, ze kterých bude vidět do zájmového prostoru a zároveň musí být tyto technické prostředky dobře maskované. To se nakonec podařilo a kamera od ÚZČ byla umístěna do větrací mřížky panelového domu přes ulici a kamera z OTO byla umístěna na půdu starého cihlového domu. Bydliště podezřelého Michala M. bylo pozorováno ze dvou opěrných bodů. Inkriminované období, kdy docházelo k vloupání do bytů, bylo porovnáváno s pořízeným videozáznamem. Zde bylo zjištěno, že podezřelá osoba v dopoledních hodinách opouští svoje bydliště a odchází směrem do centra po ulici Ruprechtická na autobusovou zastávku MHD. Podezřelý měl sportovní oblečení a na zádech světlešedý batoh. Později u výsledku uvedl, že z domova vyrážel na autobusovou zastávku MHD. Z ní dojel do centra Liberce na terminál MHD Fügnerova. Tam se rozhodl, na jaké sídliště pojedete. Ve sportovním batohu nosil svoje pracovní náčiní. Na obr.12 je znázorněna situace ve sledovaném prostoru.

Obr.12 Situace ve sledovaném prostoru.

V rámci dalšího prověřování a získávání důkazních prostředků bylo rozhodnuto oslovit Odbor operativní dokumentace OOD KŘP Ústí nad Labem. Na první schůzce byla vedoucímu OOD nastíněna prověřovaná věc. O jakou trestnou činnost se jedná, v jakém časovém období je páchána, o jakou osobu pachatele jde a další podrobnosti důležité pro přípravu a realizaci sledování. Povolení ke sledování osob dle § 158d odst. 1, odst. 2 trestního řádu bylo již od dozorového státního zástupce získáno. Dále bylo potřebné vyhotovit Žádost o sledování, která je upravena v ZPPP č. 209/2008. Žádost, která se předává společně s povolením sledování je vedena v utajeném režimu. V průběhu operativně pátrací činnosti bylo využito úkonu prováděného utajovaným způsobem, a to odposlech a záznam telekomunikačního provozu, dle § 88 odst. 1 trestního řádu. K nasazení odposlechu je zapotřebí splnit zákonné podmínky, tj. musí se jednat o trestný čin taxativně uvedený v příslušném ustanovení, o trestní čin, k jehož stíhání nás zavazuje mezinárodní smlouva, anebo o trestný čin, jehož horní hranice trestu odnětí svobody je minimálně osm let. Podezřelý pořád používal stejné telefonní

číslo a také telefonní přístroj. Můžeme říct, že tímto okamžikem jsme měly oči (sledka) a uši (odposlechy). Od odposlechů jsme si slibovali, že nám přinesou důležité informace. Je důležité si uvědomit, že to nemusí být informace důkazního charakteru. Další operativně pátrací prostředky jako je předstíraný převod dle § 158c trestního řádu nebo použití agenta dle § 158e trestního řádu neměly v rámci prověřované série uplatnění. V polovině září 2012 bylo rozhodnuto, že bude provedena realizace sériové trestné činnosti s krycím názvem „AZOR“. Za tímto účelem byl vypracován plán realizace, kde byly uvedeny síly a prostředky a sled na sebe navazujících činností, jako zadržení podezřelého Michala M, jeho dcery Veroniky M. a osoby Jiří A. (druh V.M.), dále byly u těchto osob naplánované domovní prohlídky. Vyhodnocením série bylo zjištěno, že Michal M. je podezřelý ze spáchání třiatřiceti skutků vloupání do bytů na území města Liberec, a to v období od 05.03.2012 do 07.09.2012. Celková způsobená škoda byla vyčíslena na 1.238.459,- Kč na odcizených věcech a 185.630,- Kč na poškození. V den realizace byla provedena instruktáž všech policistů a zadržovaná osoba byla od ranních hodin pod dozorem policistů z OOD, kteří prováděli fyzické sledování. O aktuálním místě výskytu zájmové osoby podávali informace. K samotnému zadržení došlo na ulici Košická, zadržení provedli uniformovaní policisté OHS společně s jednou skupinou policistů SKPV. Po zadržení byla osoba eskortována na 2. oddělení obecné kriminality, ÚO Liberec k provedení základních úkonů. Podezřelému bylo sděleno, z jakých důvodů byl omezen na osobní svobodě a se skutečností, že u něj bude provedena domovní prohlídka. Na základě vyhodnocených stop z místa činu, mechanoskopických a trasologických, byl stanoven okruh věcí, které budou předmětem zájmu. Z vyhodnocených stop byly získány taktické informace o použitých nástrojích, také o možném oblečení, rukavicích nebo botách. Při domovní prohlídce byl na věšáku v předsíni nalezen světle šedý batoh obr. 13, uvnitř byly pracovní rukavice obr. 14 a také nástroje, jako šroubovák a sekáč, který sloužil jako páčidlo obr. 15. Dále byly při prohlídce zajištěny tři páry obuvi, které odpovídaly zajištěným trasologickým stopám na místě činu. Rukavice, boty a nástroje byly odeslány k expertíze na OKTE Ústí nad Labem. Dále byly v bytě nalezeny i věci pocházející z trestné činnosti. Podezřelý Michal M., podal ve věci ještě téhož dne vysvětlení

dle § 158 odst. 6 trestního řádu jako osoba podezřelá a po řádném poučení se ke skutkům doznal a všechny případy zařazené do série doznal.

Obr.13 světle – šedý sportovní batoh s pracovním náčiním.

Obr.14 Lyžařské rukavice – pracovní.

Obr.15 Pracovní vybavení k překonání vstupních dveří do vchodu a následně bytu.

Souběžně s prohlídkou u podezřelého, proběhlo zadržení také jeho dcery a jejího přítele. I u nich byla provedena domovní prohlídka s kladným výsledkem. Osoby dobrovolně vydaly věci pocházející z trestné činnosti dle § 78 odst. 1 trestního řádu. Dne 14.09.2012 si Michal M. převzal usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 trestního řádu, jako obviněný ze spáchání zločinu krádež dle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, přečinů porušování domovní svobody dle § 178 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku a poškozování cizí věci dle § 228 odst. 1 trestního zákoníku. Ve věci byly dány důvody nutné obhajoby a obviněný se vyjádřil, že chce, aby mu byl advokát přidělen soudem. Po ustanovení advokáta byl obviněný dne 15.09.2012 vyslechnut, kdy se opět po řádném poučení ke svému jednání v plném rozsahu doznal. Následně byly s obviněným provedeny identifikační úkony (daktyloskopování, fotografování, úřední popis osoby). Jelikož byly na místech činů zajištěny i pachové stopy, byl obviněnému odebrán PVO pachový vzorek osoby. Jeho stíhání dále probíhalo vazebně.

Důkazní prostředky získané policejním orgánem v rámci prověřování:

1) vyhledané a zajištěné kriminalistické stopy z místa činu – stopy byly průběžně vyhodnocovány dle upotřebitelnosti, druhově se určovalo, jaké předměty (boty, nástroje) tyto stopy na místě činu vytvořily,

a) mechanoskopické stopy: zde bylo provedeno zkoumání se zajištěnými stopami z místa činu a s nástroji, které byly zajištěny u domovní prohlídky, provedenou expertízou byla zjištěna individuální shoda s páčidlem a s šroubovákem,

- b) trasologické stopy: trasologické stopy obuvi vytvořené na místě činu byly ve svých znacích shodné se zajištěnou obuví u obviněného, shoda byla individuální, u zajištěných lyžařských rukavic byla zjištěna pouze druhová shoda s trasologickými stopami z místa činu,
  - c) pachové stopy: zde byla zjištěna individuální shoda pouze u čtyř OPS (odebraná pachová stopa) z dvaadvaceti OPS,
- 2) operativně pátrací činnost – v rámci operativního rozpracování sériové trestné činnosti byly využity následující úkony a prostředky, které vedly k získání důležitých důkazních prostředků, využitých v trestním řízení:
- a) využití osob pracujících ve prospěch policie – informátoři, kterým byla poskytnuta finanční odměna ze zvláštních finančních prostředků
  - b) opatření vedoucí k zabezpečení ochrany OPČ, operativní legenda a blokáce rozpracovávaného objektu (Michal M.),
  - c) úkony prováděné utajovaným způsobem, zjištění údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu a zjištění přenosových buněk a odposlech a záznam telekomunikačního provozu,
  - d) operativně pátrací prostředky dle trestního řádu, sledování osob a věcí,

Co bude použito či nasazeno v rámci operativně pátrací činnosti závisí na druhu trestné činnosti, na jejím rozsahu, na počtu pachatelů, na jejich znalostech metod a forem policejní činnosti, na schopnostech a možnostech policejního orgánu atd. Je mnoho faktorů, které tuto specifickou a náročnou činnost spočívající v rozkrývání, dokumentování a dokazování trestné činnosti ovlivňují. Trestná činnost byla souzena senátem Okresního soudu v Liberci. Obviněný Michal M. byl shledán vinným a byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let a pro výkon trestu byl zařazen do věznice s ostrahou.

12. Závěr

Tato bakalářská práce pojednává o operativně pátrací činnosti a jejích prostředcích, které jsou užívány jako speciální nástroje, sloužící k získávání důležitých důkazních prostředků pro účely trestního řízení. Jedna z prvních kapitol je věnována historickému vývoji operativně pátrací činnosti. Bakalářská práce je rešerší dostupné odborné literatury. Historie bude už navždy historií, ale abychom pochopili současnost a vyvarovali se omylům je důležité jí znát. Zkoumané období bylo rozděleno do dvou částí, období před rokem 1989 a po roce 1989 do současnosti. Transformace těchto prostředků užívaných policejním orgánem byla způsobena celospolečenskými změnami a také stavem a úrovní kriminality. Jako hlavní pramen informací jsem použil odbornou publikaci Operativní technika v rukou StB a internetové zdroje, dokumentační portál StB (ibadatelna) a Ústav pro studium totalitních režimů. Pro zmiňované první období bylo příznačné, že operativní technika nebyla upravena ani zákonem o Sboru národní bezpečnosti a ani trestním řádem. Její výčet a nasazení upravovala tajná směrnice vydaná ministrem vnitra. V druhém období došlo k radikální úpravě, kdy byly tyto prostředky implementovány do trestního řádu a do zákona o Policii České republiky. V současnosti je jejich použití regulováno zákonnými předpisy a jsou přesně definovány subjekty, které se podílí na povolovacím nebo schvalovacím řízení a také subjekty, které jsou ze zákona oprávněné je používat.

Další kapitoly jsou věnovány operativně pátrací činnosti v současnosti. Prostředky se vyvíjí na základě určitého poznání, tento proces není zdaleka u konce. V současné době je vytvořen ucelený systém, který v sobě zahrnuje operativně pátrací prostředky, podpůrné operativně pátrací prostředky, úkony prováděné utajovaným způsobem a opatření k zabezpečení ochrany, operativně pátrací činnosti. Efektivním způsobem pomáhají orgánům činných v trestní řízení v boji s trestnou činností. V právním státě, k jehož principům se hlásí i Česká republika platí, že tyto prostředky, musí být přesně a jasně vymezeny v zákonech a i jejich nasazení musí být v souladu se zákonem. Z tohoto plyne, že zákonodárce bude mít vždy nelehkou úlohu a bude muset hledat rovnováhu mezi ochranou lidských práv a ochranou oprávněných zájmů fyzických a právnických osob.

Devátá kapitola práce je věnovaná srovnání operativně pátrací činnosti v České a Slovenské republice. Od roku 1918 do roku 1993 koexistovaly oba národy v jednom státě. Můžeme říct, že vývoj operativně pátrací činnosti byl v obou národech totožný. Po rozpadu ČSFR a vzniku samostatné ČR a SR byl zaznamenán s menšími nuancemi podobný vývoj (odlišné pojmenování, terminologie). V obou státech je operativně pátrací činnost regulována právními normami, zákony. Slovenská právní úprava, se mi ale zdá poněkud nelogicky uspořádaná, možná i trošku nepraktická.

Operativně pátrací činnost si můžeme představit jako systém předem definovaných prostředků. A jako každý systém musí být podroben kontrole, která má za cíl odstraňovat určité chyby, nepřesnosti, které mají negativní následky. Důkladnou kontrolou může docházet k zefektivňování celého systému. Orgány činné v trestním řízení tak budou mít vždy k dispozici kvalitní nástroj pro boj s kriminalitou. Desátá kapitola je věnována kontrolním mechanismům. Tyto jsou rozděleny na vnitřní a vnější mechanismy. Jedním z důležitých vnějších kontrolních mechanismů je MU II (tzv. malé ucho).

Problematika prostředků užitých v rámci operativně pátrací činnosti má velký teoretický rozsah a aby bylo možno tyto prostředky lépe uchopit, snažil jsem se některé z nich vysvětlit a popsat na praktickém a reálném případě. Konkrétně se jednalo o sérii vloupání do bytů v panelové zástavbě v Liberci v roce 2012. Při vyšetřování nedošlo k využití všech prostředků, které má policista k dispozici. Je to závislé na konkrétní důkazní situaci a na vývoji vyšetřované trestné činnosti.

S vývojem společnosti a rychlým nástupem digitalizace dochází k přestupu trestné činnosti z fyzického světa do světa kybernetického. Pachatelé zneužívají technických prostředků a policejní orgán pomalu ztrácí kontakt a možnost efektivně bojovat proti takovéto trestné činnosti. Tímto chci jenom říct, že je důležité jednou za čas provést důkladnou revizi prostředků OPČ a to nejenom po stránce legislativní, ale i té technické, tak aby měl policejní orgán účinný nástroj k objasňování trestné činnosti. V současné době zaznívají z řad odborné společnosti hlasy vyzývající k novelizaci trestního zákoníku a trestního řádu.

13. Seznam použité literatury

13.1 Monografie

- DVOŘÁK V. a KLOUBEK M, Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech, Praha 2011, 78 str. ISBN 978-80-7251-351-2
- GERLOCH, A. Teorie práva. 7. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 335 s. ISBN 978-80-7380-652-1
- JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-44-1
- LISOŇ, M. Operatívno-pátracia činnosť, Bratislava 2012, ISBN 978-80-8054-541-3
- NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze, Praha: ABOOK s.r.o. 2017, ISBN: 978-80-906974-0-9
- NOVOTNÝ, F. a kol. Trestní právo hmotné. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 373 s. ISBN 978-80-7380-651-4
- NOVOTNÝ, F. a kol. Trestní právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4,
- PLECITÝ, V., SALAČ, J., BAJURA, J. a kol. Úvod do studia občanského práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 408 s. ISBN 987-80-7552-703-5
- POVOLNÝ, Daniel. Operativní technika v rukou StB. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001, ISBN 80-902885-3-7, 111 s.
- ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0, (dostupné z Beck-online)
- ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. Zákon o Policii České republiky. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6

13.2 Časopisecké články

- HULINSKÝ, Petr. K podmínkám využití operativně pátracích prostředků v boji proti korupci. In NOVOTNÝ, František. Sborník příspěvků

z teoretického semináře s mezinárodní účastí na téma Trestněprávní prostředky boje proti kriminalitě: (aktuální problémy): sborník příspěvků z mezinárodního semináře. Praha: Vydavatelství PA ČR

- Hundák, Š. Právní úprava operativně pátracích prostředků a podmínek pro jejich použití v trestním řízení a jejich použití „contra legem“. In Hundák, Š. (ed.) Použití operativně pátracích prostředků k získání důkazů pro trestní řízení. Praha: Policejní akademie ČR, 2004
- Jiří Straus a Eduard Bruna (ed.), Trestně právní a kriminalistické aspekty dokazování, Praha 15. března 2018, Sborník sdělení ze č. ročníku mezinárodní vědecké konference, Vysoká škola finanční a správní, ISBN 978-80-7408-172-9

13.3 Zákonná úprava a interní akty řízení

- Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb., nakladatelství C.H.Beck, s.r.o.: [online]. [cit. 17.9.2021]., dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpwi6q&rowIndex=0>
- NMV č. 23/2012, kterým se stanoví postup Policie ČR a MV při opatřování, schvalování a evidenci krycích dokladů
- NMV č. 38/2012, o nakládání se zvláštními finančními prostředky
- NV č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací
- PPP 140/2019, o využívání informátorů
- PPP 15/2016, o operativně pátrací činnosti a zřizování pracovních týmů a pracovních skupin
- PPP 19/2015, o aplikačním programovém vybavení BLOKACE
- PPP 35/2016, o krycích dokladech
- PPP 44/2018 o vnitřní kontrole, získávání údajů, referenčním průzkumu a vyřizování podání (vnitřní kontrolní řád)
- PPR-757/ČJ-2014-990130 pplk. JUDr. Ing. René Šlesinger, Výčet zločinů s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, vyjmenovaných trestných činů a úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva

- RIZMAN, Stanislav. § 363 [Beztrestnost agenta]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, marg. č. 2 (Dostupné z Beck-online)
- TLAPÁKOVÁ NAVRÁTILOVÁ, Jana, GALOVCOVÁ, Ingrid. Sledování osob po skončení trestního stíhání. Bulletin advokacie, 2020
- zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 283/21991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 299/1920 Sb., o četnictvu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 32/1996 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 333/1991 Sb., o Federálním policejním sboru a Sboru hradní stráže, ve znění účinném od 27.08.1991 do 31.12.1992
- zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

- zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- ZEMAN, Pavel. K důvodnosti vydání a náležitostem záznamu o zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Sbíрка výkladových stanovisek NSZ 1SL 713/2001
- ZPPP 186/2011 o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu
- ZPPP 209/2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení
- ZPPP 25/2013, o krycích prostředcích
- ZPPP 31/2012 o analyticko statistickém informačním systému MU II

13.4 Webové stránky a elektronické zdroje

- lbadatelna.cz: dokumentační portál o státní bezpečnosti [online]. [cit. 3.9.2021]., dostupné z: <https://ibadatelna.cz/cs/slovník/sbor-narodni-bezpecnosti>
- lbadatelna.cz: dokumentační portál o státní bezpečnosti [online]. [cit. 3.9.2021]., dostupné z: <https://ibadatelna.cz/cs/slovník>
- lbadatelna.cz: dokumentační portál o státní bezpečnosti [online]. [cit. 3.9.2021]., dostupné z: <https://ibadatelna.cz/cs/slovník/operativni-technika>
- mvcr.cz: informační portál Ministerstva vnitra České republiky [online]. [cit.22.7.2021]., dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyzy-odposlechu-a-zaznamu-telekomunikacniho-provozu-a-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-a-ruseni-provozu-elektronickych-komunikaci-policii-cr-archiv.aspx>
- mvcr.cz: informační portál Ministerstva vnitra České republiky [online]. [cit.22.7.2021]., dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyzy->

odposlechu-a-zaznamu-telekomunikacniho-provozu-a-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-a-ruseni-provozu-elektronickych-komunikaci-policii-cr-archiv.aspx

- pcr.cz: informační portál Policie České republiky [online]. [cit.12.9.2021]., dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>
- prevencekriminality.cz: informační portál Ministerstva vnitra České republiky [online]. [cit.12.9.2021]., dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/zprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-cr-v-roce-2020/> a <https://www.mvcr.cz/clanek/zprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-cr-v-roce-2012.aspx>
- psp.cz: informační portál Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. [cit. 21.7.2021]., dostupné z: <http://psp.cz/sqw/hp.sqw?k=195>
- ustrcr.cz: Ústav pro studium totalitních režimů [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/zpravodajska-technika/trmv212-cl216-1955.pdf>
- ustrcr.cz: Ústav pro studium totalitních režimů [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/zpravodajska-technika/trmv212-cl216-1955.pdf>
- ustrcr.cz: Ústav pro studium totalitních režimů [online]. [cit. 6.9.2021]., dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/zpravodajska-technika/rmv45-cl45-1964.pdf>

14. Seznam příloh

- Příloha č.1 – dynamika registrované kriminality v ČR v letech 1989 – 2020
- Příloha č.2 – průběh trestního řízení v čase + stádia
- Příloha č.3 – prostředky operativně pátrací činnosti
- Příloha č.4 – uživatelské prostředí Terminál + Mapasector
- Příloha č.5 – klasifikace OPČ v SR

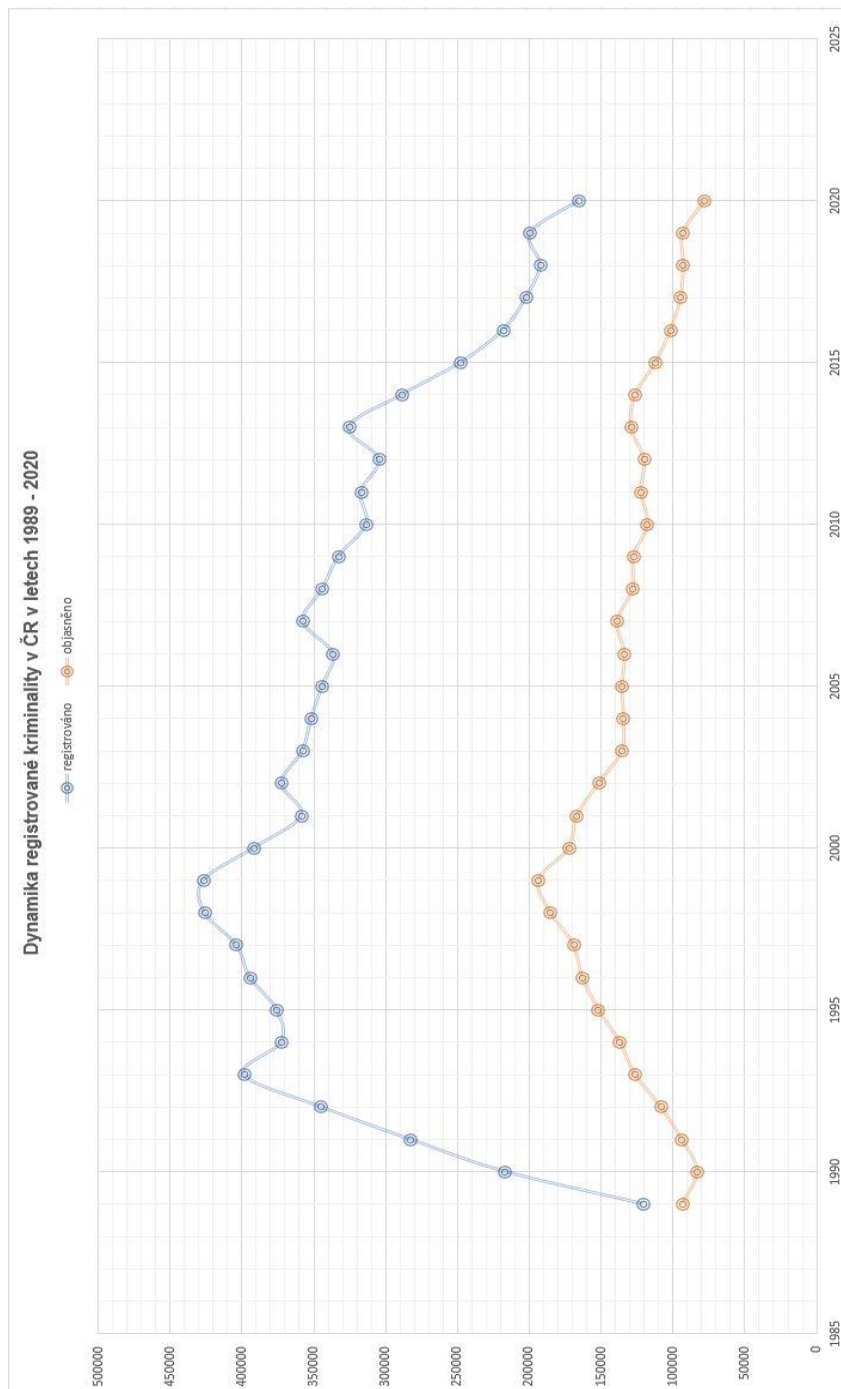

Příloha č.1 – dynamika registrované kriminality v ČR v letech 1989 – 2020

Rok	registrováno	objasněno	objasněno %
1989	120768	93542	77,45 %
1990	216852	83237	38,38 %
1991	282998	94115	33,25 %
1992	345140	108380	31,40 %
1993	398505	126442	31,72 %
1994	372427	136935	36,76 %
1995	375630	151842	40,42 %
1996	394267	162929	41,32 %
1997	403654	169177	41,90 %
1998	425930	185093	43,46 %
1999	426626	193354	45,32 %
2000	391469	172245	43,99 %
2001	358577	166827	46,52 %
2002	372341	151492	40,69 %
2003	357740	135581	37,90 %
2004	351629	134444	38,23 %
2005	344060	135281	39,32 %
2006	336446	133695	39,73 %
2007	357391	138852	38,85 %
2008	343799	127906	37,20 %
2009	332829	127604	38,33 %
2010	313387	117685	37,55 %
2011	317177	122238	38,53 %
2012	304528	120168	39,46 %
2013	325366	129182	39,70 %
2014	288660	126239	43,73 %
2015	247628	112141	45,28 %
2016	218162	101678	46,60 %
2017	202303	94890	46,90 %
2018	192405	92795	48,22 %

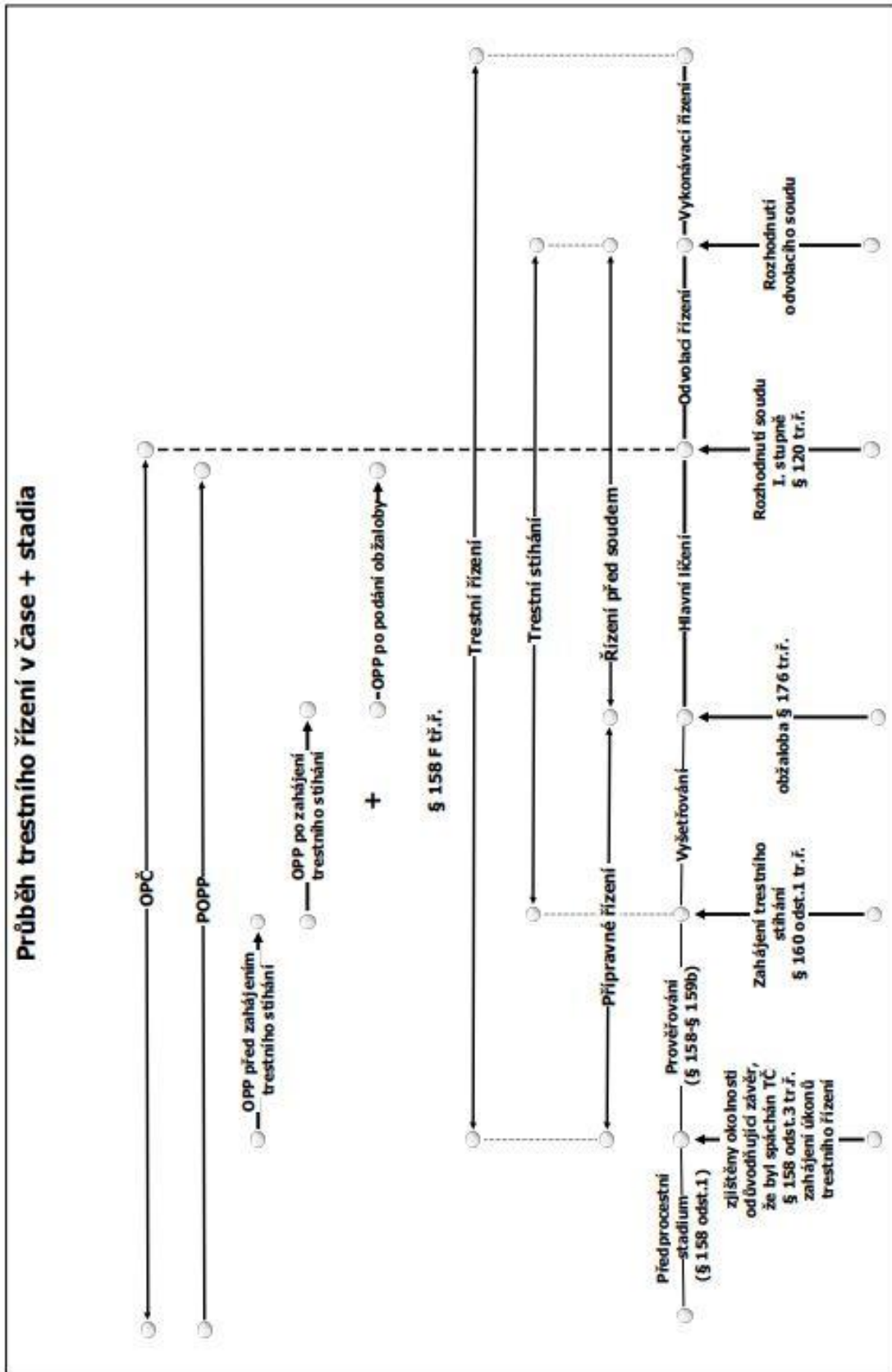
Rok	registrováno	objasněno	objasněno %
2019	199221	93202	46,78 %
2020	165524	77786	46,99 %

Tabulka č.1 Dynamika registrované kriminality v ČR v letech 1989 - 2020¹⁹⁷

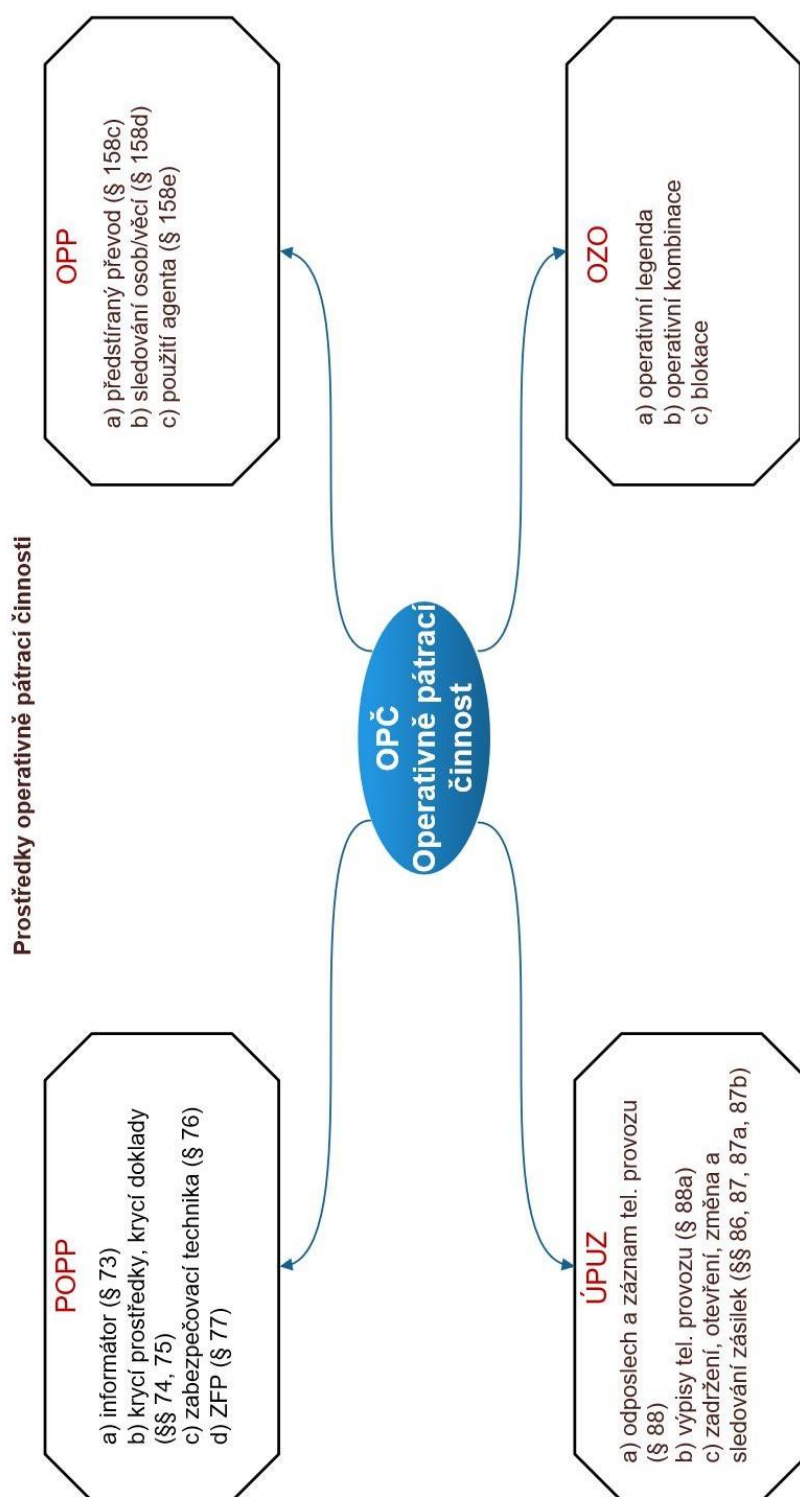

¹⁹⁷ [prevenckriminality.cz: informační portál Ministerstva vnitra České republiky](https://prevenckriminality.cz/) [online]. [cit.12.9.2021]., dostupné z: <https://prevenckriminality.cz/zprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-cr-v-roce-2020/> a <https://www.mvcr.cz/clanek/zprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-cr-v-roce-2012.aspx>

Příloha č.2 – průběh trestního řízení v čase + stádia

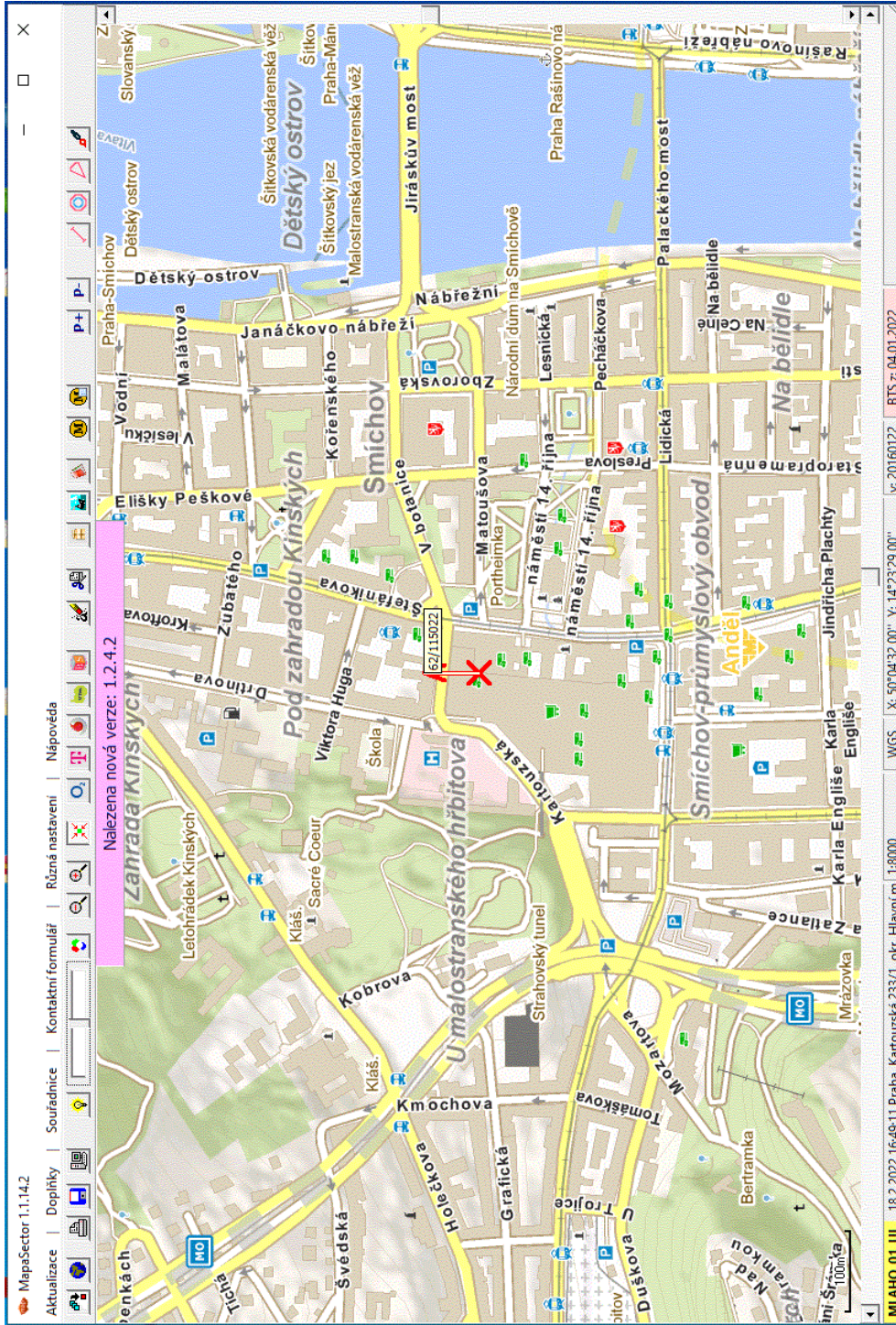
Příloha č.3 – prostředky operativně pátrací činnosti¹⁹⁸

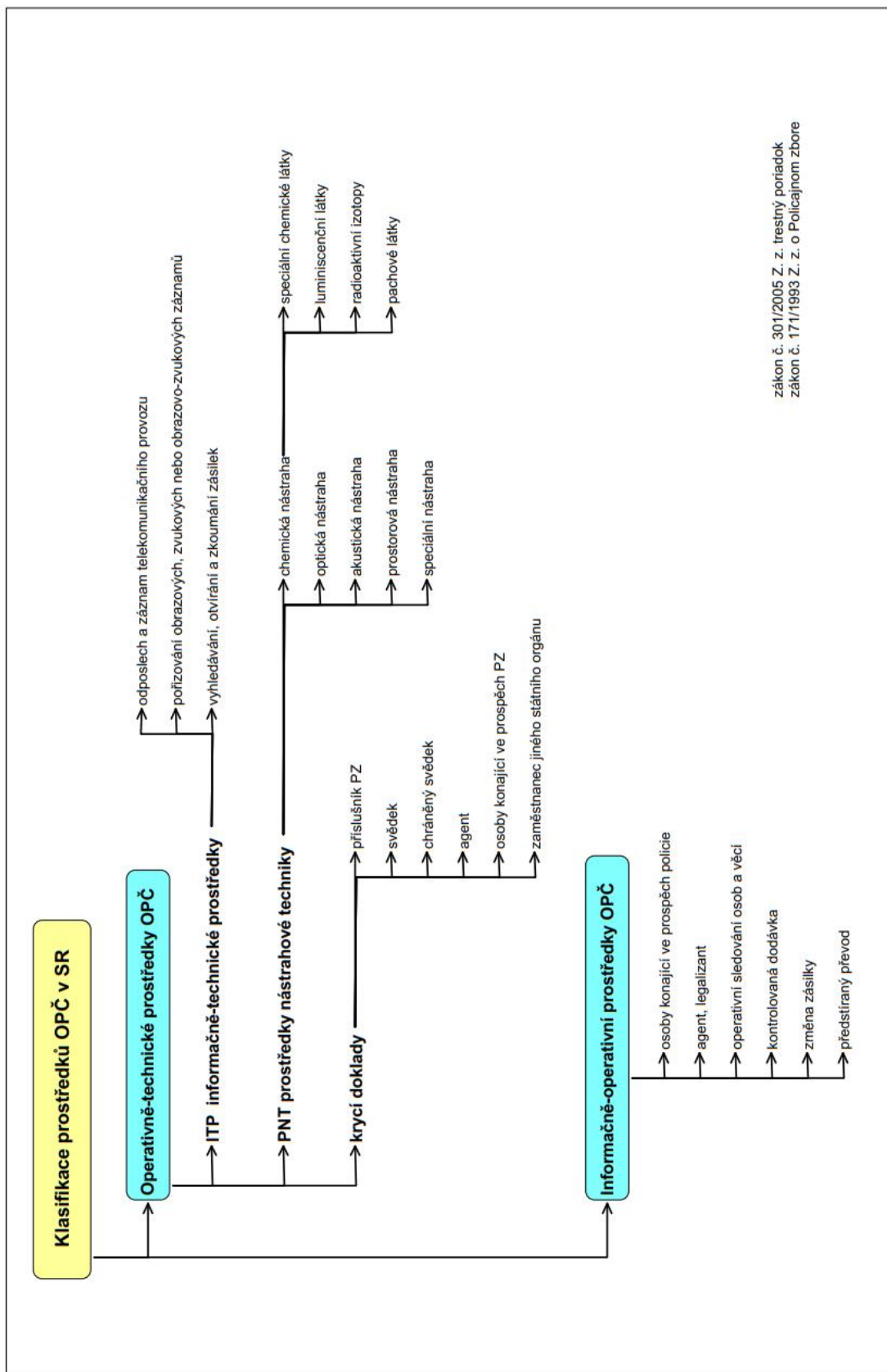
LEGENDA:
 - prostředky operativně pátrací činnosti (PPP 15/2016 o OPČ a zřizování pracovních týmů a pracovních skupin)
 POPP – podpůrné operativně pátrací prostředky, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
 OPP – operativně pátrací prostředky, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
 ÚPUZ – úkony prováděné utajovaným způsobem (operativně pátrací opatření), zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
 OZO – opatření k zabezpečení ochrany OPČ

¹⁹⁸ čl. 2 písm. c) PPP 15/2016, o operativně pátrací činnosti a zřizování pracovních týmů a pracovních skupin

Příloha č.5 – klasifikace OPČ v SR

zákon č. 301/2005 Z. z. trestný poriadok
zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnóm zbere